

Indholdsfortegnelse for bilag

1 Til godkendelse	3
1.1 Dagsorden	3
1.2 Referat	3
Bilag 1: Referat - Rådmandsmøde - 06.08.19	3
1.3 Nye små boliger på vej i Aarhus	6
Bilag 1: Rådmandsindstilling små boliger	6
Bilag 2: Bilag 1 alment nybyggeri 2016 - 2017 små boliger	9
Bilag 3: Bilag 2 alment nybyggeri 2019 små boliger	11
Bilag 4: Bilag 3 oversigt over kommende små boliger i 2020 og fremefter	13
1.4 Økonomisk analyse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i Socialforvaltningen	15
Bilag 1: Rådmandsindstilling vedr. økonomianalysen	15
Bilag 2: Sammenfatning - Analyse af økonomien i SUV	18
Bilag 3: Udkast_ Samlet analyse til rådmand	22
2 Til drøftelse	81
2.1 Tværmagistratslig arbejdsgruppe for veteranindsatser – udkast til kommissorium	81
Bilag 1: Indstilling til rådmandsmøde	81
Bilag 2: Udkast - kommissorium	85
Bilag 3: 18-023980-1 Veteranstrategi_beslutningsforslag.pdf 7043669_1_1	88
Bilag 4: opsamling drøftelser Würtz Sporleder Hindø	90
2.2 Anlægsplan og selvforsyningsgrad på voksenområderne	93
Bilag 1: Rådmandsindstilling Anlægsplan og selvforsyningsgrad på voksenområderne	93
Bilag 2: Bilag 1 Aarhus Kommunes samlede pladsbehov på socialområdet 2019-2028 - MSBs behovsanalyse	103
Bilag 3: Bilag 2 Anlægsplan 2020-2029 - Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB)	123
Bilag 4: Bilag 3 Udvikling og udgifter ift. eksterne og interne botilbudspladser på SUV-området, 2015-2018	144
Bilag 5: Bilag 4 Boligtyper, støttebehov mv	147
3 Til orientering	152
3.1 Orientering fra Magistraten	152
Bilag 1: Dagsorden Magistraten d. 12. august 2019	152

3.2 Orientering om udvalgs mødet	154
Bilag 1: Dagsorden til mødet i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 21. august 2019.....	154
3.3 Orientering vedr. URBACT netværk.....	159
Bilag 1: SIB - URBACT netværk - orientering til Rådmandsmødet.....	159
3.4 Udvikling i indikatorer	163
Bilag 1: Indstilling rådmand - indikatorer SOC_BEf	163
3.5 Bordrunde.....	167
Bilag 1: Bordrunde	167

Bilagsforside

Dokument Titel: Referat - Rådmandsmøde - 06.08.19

Dagsordens titel Referat

Dagsordenspunkt nr 1.2

Referat

Rådmandsmøde

Dato: 6. august 2019
Tid: 08:30 - 10:30
Sted: Rådmandens kontor, Rådhuset
Deltagere: Kristian Würtz (KW)
Erik Kaastrup-Hansen (EKH)
Vibeke Jensen (VJ)
Lotte Henriksen (LH)
Bjarne Høyer Andresen (BHA)
Nicholas Isak Jørgensen (Referent)

Afbud: Jeanette L. Hoppe (JLH)

Fraværende:

Bemærk:

1 Til godkendelse

1.1 Dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

1.2 Referat

Referatet blev godkendt.

2 Til drøftelse

3 Til orientering

3.1 Orientering fra Magistraten

Taget til efterretning.

3.2 Orientering om udvalgsmødet

Taget til efterretning.

3.3 Bordrunde

EKH bemærkede, at misbruget af lattergas er eksploderet i midtbyen. Hertil ønskede mødekredsen en status for situationen. SOC følger op.

EKH orienterede om situationen på Klostertorv i løbet af sommeren.

VJ orienterede om sin seneste kontakt med Salling Group.

KW bemærkede, at HK havde kontaktet ham inden sommerferien, og vil sikre sig, at der fremsendes et svar. BEF følger op.

Bilagsforside

Dokument Titel: Rådmandsindstilling små boliger

Dagsordens titel Nye små boliger på vej i Aarhus

Dagsordenspunkt nr 1.3

Indstilling

Til Rådmanden, Sociale Forhold og Beskæftigelse
Fra Økonomi/By og Bolig
Dato Dato for fremsendelse

Nye små boliger på vej i Aarhus

Status 2019-2021

1. Resumé

Teknik og Miljø og Sociale Forhold og Beskæftigelse fik i juli 2016 et statstilskud til at etablere 600 små boliger.

Status viser at det p.t er lykket at opføre og planlægge 413 små almene boliger, der bliver taget i brug i de kommende år

Det at planlægge og bygge små boliger er i dag en integreret del af al alment nybyggeri

Da Sociale Forhold og Beskæftigelse alt andet lige har et vedvarende og stort behov for små boliger til borgere, der lever og bor alene og har en begrænset betalingsevne, er det godt at statstilskuddet har banet vejen for flere små boliger.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) Status på almene små boliger 2016 – 2019 tages til efterretning.

3. Status

Teknik og Miljø og Sociale Forhold og Beskæftigelse søgte i 2016 om et statstilskud til etablering af små boliger, og fik i juli 2016 tildelt midler til at etablere 600 små boliger.

Tilskuddet svarer til den kommunale medfinansiering af en almen bolig på 30 kvm.

På denne baggrund indgik Teknik og Miljø og Sociale Forhold og Beskæftigelse aftale om små boliger med BL's 5. kreds.

I aftalen blev det fastlagt hvilke typer små boliger, der ønskes etableret i de kommende almene familieboligprojekter, såvel som fordelingen og placeringen af dem. Projekterne er geografisk fordelt i kommunens bydele, og indgår såvel i etablerede kvarterer som nye byudviklingsområder.

Sociale Forhold og Beskæftigelse har ønsket følgende type små boliger:

- 1) En bolig på ca. 35 kvadratmeter
- 2) En delevenlig bolig på ca. 50-55 kvadratmeter

Da tidsrammerne for udnyttelsen af det statslige tilskud har været meget kort – indtil 31.12.2017 - er det ikke lykket at udnytte tilskuddet optimalt. Imidlertid er det arbejde, der blev påbegyndt i 2016 fortsat. Det betyder at små boliger fungerer som en integreret del af den planlægning der sker når der bygges almene boliger i Aarhus.

Bjarne Høyer Andresen/økonomichef

Bilag

Bilag 1: Alment nybyggeri 2016 – 2017

Bilag 2: Alment nybyggeri 2018 små boliger

Bilag 3: Oversigt over kommende små boliger i 2019 og fremefter

Sagsnummer: 19/060375

Antal tegn: [Klik her for at angive tekst.](#)

Økonomi

Sagsbehandler: Krista Kristensen

Tlf.: 89 40 20 00

Tlf.: 87 13 42 00

E-post: okonomi@msb.aarhus.dk

E-post: krkr@aarhus.dk

Bilag 2/4

Dokument Titel: **Bilag 1 alment nybyggeri
2016 - 2017 små boliger**

Dagsordens titel: **Nye små boliger på vej i
Aarhus**

Dagsordenspunkt nr **1.3**

7. august 2019

Bilag 1,

Alment nybyggeri 2016 – 2017 små boliger

Projekt	Boligorganisation	Små boliger	Forventet ibrugtagning
Risskovbrynet	AAB	4	
Tranbjerg, Tingskovparken	Brabrand Boligforening	3	
Skødstrup, Tronkær	Almenbo	4	2K 2019
Helsingforsgade 2-7	Boligkontoret	25	2K 2020
Skæring Bæk	AAB	15	
Malling (Veilgårdsparken II)	DOMI	4	
Aarhus Ø, Bassin 7	Boligkontoret	20	3K 2020
Valdemarsgade 18	Brabrand Boligforening	10	
Nye (1. etape alment)	Boligkontoret	10	2K 2020
Knudrigsgade 5	Boligkontoret	14	1K 2021
Asmusgårdsvej	BF.10. marts 43	4	
Tulipgrunden	Lejerbo	4	
Kalmargade	Boligkontoret	5	4K 2020
Bindeshøj, (Psyk. Hosp)	AAB	39	
Lauritshøj, Skødstrup	AI2bolig	5	
Storbylandsby II (Halmstadgade)	Østjysk Bolig	20	3K 2019
I alt 2016-2017		186	

12. august 2019

Bilag 3/4

Dokument Titel: **Bilag 2 alment nybyggeri
2019 små boliger**

Dagsordens titel: **Nye små boliger på vej i
Aarhus**

Dagsordenspunkt nr **1.3**

7. august 2019
Side 1 af 1

Bilag 2, Alment nybyggeri 2019

Projekt	Boligorganisation	Små boliger	Forventet ibrugtagning
Hjortensgade (Saltholmsgade)	Ringgården	5	
Åbyen II, Fragtmandscentralen	AI2bolig	14	
Godsbanen, Hjort-Lorenzensvej	Ringgården	27	
Nordlandsvej	Brabrand Boligforening	10	
Trøjborgvej 72-74	Brabrand Boligforening	3	
Malling Syd	Indbudt konkurrence	5	
Arresøvej1, Lystrupvej	BF. 10. marts	8	
Solbjerg (Østergårdsvej 276)	Århus Omegn	4	
Skejbyvej 1-29	Lejerbo	20	
Trianglen II (Hertums Vej)	Lejerbo	38	
Trianglen II (Hertums Vej)	Lejerbo	38	
Trankærsvej/Vikærsvej	BF. 10. marts	10	
Campus, Katrinebjerg/Helsingforsgade, Etape I	Boligkontoret	5	3K 2021
Journalisthøjskolen (Oluf Palmes Allé 10)	Østjysk Bolig	10	4 K 2022
I alt 2018		197	

Bilag 4/4

Dokument Titel:	Bilag 3 oversigt over kommende små boliger i 2020 og fremefter
Dagsordens titel:	Nye små boliger på vej i Aarhus
Dagsordenspunkt nr	1.3

7. august 2019

Bilag 3,

Oversigt over kommende små boliger i 2020 og fremefter

Projekt	Boligorganisation	Små boliger	Forventet ibrug- tagning
Campus Katrinebjerg – Helsingforsgade Etape II	Boligkontoret	5	
Campus Katrinebjerg – Helsingforsgade Etape II	Boligkontoret	5	
Trianglen	Lejerbo	20	
I alt 2020 og fremefter		30	

12. august 2019

Bilagsforside

Dokument Titel:	Rådmandsindstilling vedr. økonomianalysen
Dagsordens titel	Økonomisk analyse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i Socialforvaltningen
Dagsordenspunkt nr	1.4

Indstilling

Til Rådmand Kristian Würtz
Fra Socialforvaltningen
Dato 13. august 2019

Økonomisk analyse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i Socialforvaltningen

1. Resume

Vedlagt er det foreløbige udkast til økonomisk analyse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne. Analysen er udarbejdet i et samarbejde mellem Borgmesterens Afdeling (BA) og Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB).

Der pågår fortsat drøftelser med BA i forhold til konkrete formuleringer. Derudover mangler layoutmæssig gennemgang og korrekturlæsning.

Som en del af budgetforliget for Budget 2019 anmodede forligspartierne om, at BA og MSB ser på initiativer, der kan aflaste udgiftspresset på psykiatriområdet. I forbindelse med Regnskab 2018 vedtog byrådet et mere konkret kommissorium for udarbejdelse af analysen

Baggrunden er, at Socialforvaltningen de seneste år har oplevet store udgiftsstigninger på især voksenområderne.

I styregruppen for økonomianalysen deltager:

Bjarne Høyer Andresen, MSB
Peter Pedersen, BA
Alvaro Arriagada, BA
Martin Bilberg, MSB

Den videre tidsplan for færdiggørelsen af analysen er som følger:

Tidspunkt	Indhold
13. august	Godkendelse af rådmanden
13. august	Styregruppemøde
19. august	Drøftelse på K -møde
23. august	Fremsendelse til Magistratens Budget

2. Beslutningspunkter

At 1) Rådmanden godkender det foreløbige udkast til analysen

At 2) Rådmanden orienteres om tidsplanen for analysen

Bilag 1: Økonomisk analyse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i Socialforvaltningen

Socialforvaltningen

Antal tegn: 4696

Tlf.: 89 40 20 00

E-doc:

E-post: social@aarhus.dk

Bilag 2/3

Dokument Titel:	Sammenfatning - Analyse af økonomien i SUV
Dagsordens titel:	Økonomisk analyse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i Socialforvaltningen
Dagsordenspunkt nr	1.4

Sammenfatning af analyse af økonomien på området for socialpsykiatri og udsatte voksne

Området for socialpsykiatri og udsatte voksne er under økonomisk pres. Borgmesterens Afdeling (BA) og Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB) har derfor gennemført en analyse af økonomien. Området er en del af socialområdets decentraliserede område og har en ramme i 2019 på 474 mio. kr. Der er udarbejdet en prognose, som opgør ubalancen til 27,4 mio. kr. i 2020, stigende til 48,4 mio. kr. i 2029 (jf. tabel nedenfor). Prognosen forudsætter, jf. kommunens økonomiske politik, at der løbende kan gennemføres årlige effektiviseringer. Ellers akkumulerer ubalancen yderligere med næsten 3 mio. kr. pr. år svarende til en samlet ubalance på 55,2 mio. kr. i 2023. En prognose er naturligvis behæftet med usikkerhed, men prognosen viser, at det er nødvendigt at gennemføre besparelser og/eller finde yderligere midler.

8. august 2019
Side 1 af 3

**BORGMESTERENS AFDELING
/ SOCIALE FORHOLD OG
BESKÆFTIGELSE**
Aarhus Kommune

Fremskrivning af den økonomiske ubalance på området

(mio. kr. - 2019 priser)	2019	2020	2021	2022	2023	...	2029
Ubalance forudsat årlige effektiviseringer	22,8	27,4	33,5	39,9	43,9		48,4

Det store udgiftspres kan genfindes generelt i kommunerne. En sammenligning med 6-byerne viser, at Aarhus på flere områder har lave enhedspriser, men til gengæld er der en tendens til, at en relativ stor andel af befolkningen modtager ydelser.

Baggrunden for de økonomiske udfordringer

Udfordringerne skyldes flere forhold. Hvoraf de væsentligste er:

1. Øget tilgang af borgere samt borgere med større støttebehov. Der er kortere indlæggelsestid i behandlingspsykiatrien. Desuden effekten af pladsgaranti i sammenhæng med fuld belægning på egne tilbud og mangel på egnede eksterne tilbud.
2. Udgifterne til færdigbehandlede patienter er steget markant de senere år bl.a. fordi det er vanskeligt at finde egnede pladser. Dertil kommer en ændret takstafregning til staten fra 2020.
3. Oprettelsen af de særlige psykiatripladser i regionalt regi, som vurderes som et fagligt godt tilbud, men hvor kommunerne er blevet væsentlig underkompenseret for den udgift, der følger med brugen.

Handlemuligheder – Effektiviseringstiltag og budgetforbedringer

Analysen identificerer en række effektiviseringstiltag uden væsentlige konsekvenser for serviceniveauet. For det første forventes en effektivisering ved at reorganisere internt i MSB (5,5 mio. kr. årligt).

Derudover satser MSB på en række forebyggende tiltag for borgere med psykiske udfordringer. Tilsvarende er der en mulig effektivisering ved, at Aarhus Kommune via nybyggeri opbygger flere interne pladser fremfor at købe eksterne pladser. Allerede besluttede anlæg medfører en økonomisk forbedring fra 2023 på 1,3 mio. kr. årligt.

Sammenfatning af analyse af økonomien på området for socialpsykiatri og udsatte voksne

8. august 2019
Side 2 af 3

Ved Regnskab 2018 besluttede Byrådet at indfri et driftsfinansieret lån, hvilket medfører en forbedring på 3,7 mio. kr. årligt. Desuden vil frigivelse af en allerede eksisterende budgetreserve med et engangsbeløb på 17 mio. kr. afsat til håndtering af udfordringerne i Socialforvaltningen kunne bidrage til at afhjælpe det forventede merforbrug i 2019.

Slutteligt er der en række handlemuligheder som på længere sigt kan medføre økonomiske forbedringer, men som det ikke har været muligt at sætte beløb på. Det drejer sig blandt andet om at arbejde med Effekt på tværs, at styrke viden og opfølgning på progression for den enkelte borger samt investering i tidlige indsatser. Herudover vil der kunne komme initiativer fra den kommende sociale investeringsfond, som kan bidrage til styrke forebyggelse og kvalitet i indsatsen, og på sigt medføre et mindre udgiftspres.

Samlet set er der forbedringer på 10,5 mio. kr. årligt fra 2023 for de forhold, der er sat økonomi på i analysen. Dertil kommer engangsforbedringen på 17 mio. kr. samt den økonomiske effekt af de tiltag, som det ikke har været muligt at sætte beløb på. Forslagene reducerer kun den skønnede ubalance i tabellen ovenfor i det omfang, der er tale om ny finansiering eller effektiviseringer udover de årlige effektiviseringskrav, jf. økonomisk politik.

Handlemuligheder - Initiativer med væsentlige konsekvenser for service

Byrådet har givet midlertidige bevillinger til weekendåbent i stofindtagelsesrummet, udvidede åbningstider i Værestedet i Jægergårdsgade, to sociale viceværter på Klostertorv og brobygning mellem Regionspsykiatrien og den kommunale socialpsykiatri. Disse midlertidige serviceudvidelser til i alt 5,9 mio. kr. vil ikke kunne videreføres, hvis der ikke findes midler hertil.

Derudover kan der peges på en reduceret brug af de nye særlige psykiatripladser. Aarhus Kommune anvender tilbuddet i relativt stort omfang set ift. andre kommuner. Pladserne er dog væsentligt underfinansierede og indebærer merudgifter på 7-8 mio. kr. i forhold til tidligere. I det omfang pladserne ikke fyldes op fra andre kommuner, vil Aarhus Kommune dog skulle finansiere tomgangsudgifter.

Konkluderende anbefaler arbejdsgruppen, at de beskrevne effektiviseringer og budgetforbedringer gennemføres. De beskrevne servicereduktioner kan derimod ikke anbefales, bortset fra, at der godt kan være basis for en vis opstramning i brugen af de særlige psykiatripladser. Det betyder også, at der vil være behov for en budgettilførsel til området. Da der er stor usikkerhed om områdets udvikling, og da de overordnede, statslige rammer for området udvikler sig, vil der være behov for at følge området tæt, og der anbefales på den baggrund en ny rapportering til Byrådet inden budget 2021, bl.a. med

Sammenfatning af analyse af økonomien på området for socialpsykiatri og udsatte voksne

henblik på en nærmere analyse af de handlemuligheder, der ikke er sat
beløb på i denne analyse.

8. august 2019
Side 1 af 1

Bilag 3/3

Dokument Titel:	Udkast_ Samlet analyse til rådmand
Dagsordens titel:	Økonomisk analyse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i Socialforvaltningen
Dagsordenspunkt nr	1.4

Økonomisk analyse af området for socialpsykiatri og udsatte voksne i Socialforvaltningen

Aarhus Kommune

Borgmesterens Afdeling

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Indholdsfortegnelse

Forord og baggrund for analysen af økonomien	4
1. Sammenfatning	5
2. Kvalitativ og kvantitativ beskrivelse af området for socialpsykiatri og udsatte voksne	7
2.1. Overordnet beskrivelse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne	7
2.1.1. Målgruppe, faglig tilgang og organisering	7
2.1.2. Snitflader til andre sektorer	12
2.1.3. Lovgivningsmæssige rammer	14
2.1.5. Aktivitetsniveau	16
2.1.6. Økonomien	18
2.2. Udviklingen i udgift og aktivitet på udvalgte områder	24
2.2.1. Udviklingen i bostøtten i eget hjem	24
2.2.2. Udviklingen i boformer/botilbud	26
2.2.3. Udviklingen på forsorgshjem	28
2.2.4. Sager med et omfattende behov for støtte	29
2.2.5. Færdigbehandlede borgere	30
2.2.6. Særlige psykiatripladser	31
2.2.7. Sammenligning af udgiftsniveau, enhedspriser og modtagerandele med de øvrige 6-byer	33
3. Fremskrivning 2019-2029	40
Nedenfor gennemgås forudsætningerne for en mulig fremskrivning af udgifterne på området. De fremskrevne udgifter og rammen er opgjort og på baggrund heraf kan en forventet ubalance opgøres.	40
3.1. Fremskrivning af de forventede udgifter til området for socialpsykiatri og udsatte voksne i perioden 2019-2029	40
3.1.1. Økonomiske effekter af forøget nettotilgang til botilbud og bostøtte i eget hjem	41
3.1.2. Merudgifter til særligt dyre sager samt statsrefusion for særligt dyre enkeltsager	43
3.1.3. Økonomiske effekter af ændret takstbetaling til færdigbehandlede	43
3.1.4. Merudgifter ved oprettelsen af de særlige psykiatripladser	43
3.1.5. Udgiftsstigninger til forsorgshjem	44
3.1.6. Økonomiske effekter af forøget nettotilgang til hjemmehjælp og misbrugsbehandling	44
3.1.7. Aftale om takstreduktioner i rammeaftalen	44
3.1.8. Etablering af nye botilbud og boliger, som der er afsat anlægsmidler til	45
3.1.9. Etableringen af Psykiatriens Hus	45

3.1.10. Øremærkede udgifter til tilskud til foreninger og frivillige organisationer samt selvejende tilbud	46
3.1.11. Interne effektiviseringer	46
3.1.12. Forventede udgifter i perioden 2019-2029	47
3.2. Forventet ramme til området for socialpsykiatri og udsatte voksne i perioden 2019-2029	48
3.3. Den økonomiske udfordring i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne	48
4. Handlemuligheder	49
4.1.Effektiviseringstiltag og omprioritering	50
4.1.1. Ny organisering i Sociale Forhold og Beskæftigelse	50
4.1.2. Styrket fokus på effekt og progression i borgerforløb	50
4.1.3. Effekt på tværs	51
4.1.4. Indfrielse af driftsfinansieret anlægslån	52
4.1.5. Budgetreserve afsat til håndtering af udfordringerne i Socialforvaltningen	52
4.1.6. Investering i tidlige indsatser	52
4.1.7. Investering i udbygning af intern kapacitet til borgere med behov for meget intensiv støtte	53
4.1.8. Generel forøgelse af selvforsyningsgraden ift. botilbud og bofællesskaber	53
4.1.9 Eksternt køb forsorgshjem	54
4.2. Initiativer, der har væsentlige konsekvenser for serviceniveauet	55
4.2.1. Nedlukning af tiltag vedrørende Byens Rum	55
4.2.2 Brobygning mellem regionspsykiatrien og den kommunale socialpsykiatri	56
4.2.3. Nye specialiserede indsatser	57
4.2.4. Besparelser på genindlæggelser	57

Forord og baggrund for analysen af økonomien

Flere og flere borgere får konstateret psykiske lidelser, hvilket påvirker behovet for støtte og behandling fra kommunerne samt kommunernes mulighed for at levere støtte til alle behov på et højt niveau. KL og VIVE har begge i foråret 2018 rettet et fokus på de forandringer på landsplan, der gennem de senere år er sket på det psykiatriske område¹. Det dækker både over flere borgere, som bliver diagnosticeret med psykiske lidelser, men der er også en større kompleksitet og øget støttebehov for den enkelte borger. Den større kompleksitet skal ses i sammenhæng med, at den gennemsnitlige indlæggelsestid i den regionale behandlingspsykiatri er faldet, og at borgere med svære psykiske vanskeligheder opleves at blive udskrevet fra en indlæggelse uden at være tilstrækkelig stabiliseret. Borgernes behandlings- og støttebehov på tværs af regionale og kommunale tilbud er under forandring, og den kortere indlæggelsestid medfører en øget risiko for hyppige genindlæggelser.

Den nye regering påpeger, i deres forståelsespapir, den stigende psykiske sårbarhed, særligt blandt børn og unge, og at der er behov for at tage livtag med denne udvikling². Det fremgår af VIVEs rapport, at der er et stigende antal sårbare og skrøbelige unge med forskellige former for komplekse problemstillinger. Det er unge, som mangler helt basale færdigheder i forhold til at håndtere dagligdagen. Flere unge har samtidig med en psykisk lidelse også misbrugsproblemer, navnlig i forhold til misbrug af hash og kokain. Der er tale om unge, hvor problemer med følgekriminalitet og udadreagerende adfærd betyder, at støttebehovene fra kommunen er komplekse. Derudover er der en stigende gruppe af primært yngre kvinder med emotionelt ustabil personlighedsforstyrrelse af borderline-typen, ligesom der er et stigende antal yngre kvinder med spiseforstyrrelser.

Ud over gruppen af unge er der også en særlig udfordring i forhold til borgere med "dobbeltdiagnose", det vil sige, borgere som både har en psykisk lidelse og misbrugsproblemer. Eller borgere, der samtidig med psykiske lidelser har kognitive funktionsnedsættelser eller somatiske støtte og plejebehov.

Aarhus Kommune kan genkende de tendenser, der beskrives af KL og VIVE. Der opleves flere borgere med behov for intensiv støtte i forhold til dobbeltdiagnose, spiseforstyrrelse og selvskadende adfærd. Tilsvarende opleves der flere borgere med meget komplekse støttebehov. Det kan f.eks. være borgere, der efter et langt liv på gaden både har behov for hjælp til deres misbrug, psykiske sygdom, somatiske udfordringer og kognitive funktionsnedsættelser. Ydermere opleves der flere unge hjemløse eller unge, der grundet psykisk sygdom eller misbrug er i risiko for hjemløshed.

Kommunen har løbende sat nye initiativer i gang på området – senest med oprettelsen af Psykiatriens Hus. Der er dog også som led i generelle besparelser i kommunen foretaget økonomiske indskrænkninger, ligesom man har valgt at benytte sig af nye initiativer udenfor kommunalt regi, hvor den kommunale finansiering ikke er fulgt helt med. Dette har været med til at udfordre økonomien på området for socialpsykiatri og udsatte voksne. Et eksempel på et nyt tiltag man har benyttet, men hvor der ikke er fulgt tilstrækkelig finansiering med, er de særlige psykiatripladser, som beskrives senere i analysen.

Socialpsykiatrien er ikke i nævneværdig grad blevet tilført nye midler nationalt, hverken i finanslove eller økonomiaftaler, i de seneste år.

¹ VIVE- rapport: "Kompleksitet i borgersager og opgaveløsning i Socialpsykiatrien", 2018 & KL- rapport: "Indsatser efter Serviceloven til voksne med psykiske lidelser", 2018

² Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten, 'Retfærdig retning for Danmark'

1. Sammenfatning

Området for socialpsykiatri og udsatte voksne omfatter kommunens indsatser til byens psykisk syge, hjemløse og borgere med misbrug. Økonomien på området er under tiltagende pres, og Borgmesterens Afdeling og Sociale Forhold og Beskæftigelse har i forlængelse heraf gennemført en analyse.

Analysen skitserer bevæggrunde, status og forventninger til fremtidig udvikling i områdets økonomi. Derudover skitserer analysen, hvad der er af handlemuligheder indenfor de givne økonomiske rammer.

Området er en del af socialområdets decentraliserede område og har en samlet ramme i 2019 på 474 mio. kr. Som det fremgår af nedenstående tabel, forventes der et merforbrug i forhold til rammen på 22,8 mio. kroner i 2019. Der er udarbejdet en prognose, som opgør ubalancen til 27,4 mio. kr. i 2020, stigende til 48,4 mio. kr. i 2029. Prognosen forudsætter i overensstemmelse med kommunens økonomiske politik, at der løbende kan gennemføres årlige effektiviseringer. Ellers akkumulerer ubalancen yderligere med næsten 3 mio. kr. pr. år svarende til en samlet ubalance på 55,2 mio. kr. i 2023. Det er naturligvis behæftet med usikkerhed at lave en prognose for både udgiftsudviklingen og finansieringen over så mange år, men prognosen viser, at det er nødvendigt at gennemføre besparelser og/eller finde yderligere midler.

Tabel 1. Fremskrivning af den økonomiske ubalance på området

Socialpsykiatri og udsatte voksne	2019	2020	2021	2022	2023	...	2029
	mio. kr. - 2019 priser						
Ubalance forudsat årlige effektiviseringer	22,8	27,4	33,5	39,9	43,9		48,4

Det store udgiftspres kan genfindes generelt i kommunerne.

En sammenligning med 6-byerne viser, at Aarhus på flere områder har lave enhedspriser, men til gengæld er der en tendens til, at en relativ stor andel af befolkningen modtager ydelser.

Baggrunden for de økonomiske udfordringer

Udfordringerne skyldes flere forhold. Hvoraf de væsentligste er:

1. Øget tilgang af borgere samt borgere med større behov for støtte som følge af mere komplekse problemstillinger. Det skal ses i sammenhæng med en kortere indlæggelsestid i behandlingspsykiatrien. Desuden effekten af pladsgaranti i sammenhæng med fuld belægning på egne tilbud og mangel på egnede eksterne tilbud.
2. Udgifterne til færdigbehandlede patienter er steget markant de senere år bl.a. fordi det er vanskeligt at finde egnede pladser. Dertil kommer den ændrede takstafregning til staten fra 2020, som forventes at øge udgifterne yderligere, da Aarhus forventes at have en anderledes og mere udgiftskrævende praksis end andre kommuner.
3. Oprettelsen af de særlige psykiatripladser i regionalt regi, som vurderes som et fagligt godt tilbud, men hvor kommunerne er blevet væsentlig underkompenseret for den udgift, der følger med brugen.

Handlemuligheder – Effektiviseringstiltag og budgetforbedringer

Analysen identificerer en række effektiviseringstiltag, der ikke har væsentlige konsekvenser for serviceniveauet. For det første forventes en effektivisering ved at reorganisere internt i magistratsafdelingen ved at sociale og jobrettede indsatser sammentænkes (5,5 mio. kr. årligt).

Derudover satser Sociale Forhold og Beskæftigelse på en række forebyggende tiltag for borgere med psykiske udfordringer. Målet er at dæmme op for, at borgerne over tid får et mere indgribende hjælpebehov. Tilsvarende er der en mulig effektivisering ved, at Aarhus Kommune via nybyggeri opbygger flere interne pladser fremfor at købe pladser (primært botilbud til borgere med psykisk sygdom) ved private eller regionale tilbud. Allerede besluttede anlæg medfører en økonomisk forbedring fra 2023 på 1,3 mio. kr. årligt.

Ved Regnskab 2018 besluttede Byrådet at indfri et driftsfinansieret lån, hvilket medfører en forbedring på 3,7 mio. kr. årligt. Desuden vil frigivelse af en allerede eksisterende budgetreserve med et engangsbeløb på 17 mio. kr. afsat til håndtering af udfordringerne i Socialforvaltningen kunne bidrage til at afhjælpe det forventede merforbrug i 2019.

Slutteligt er der en række handlemuligheder som på lidt længere sigt kan medføre økonomiske forbedringer, men som det ikke har været muligt at sætte beløb på. Det drejer sig blandt andet om at arbejde med Effekt på tværs, at styrke viden og opfølgning på progression for den enkelte borger samt investering i tidlige indsatser. Herudover vil der kunne komme initiativer fra den kommende sociale investeringsfond, som kan bidrage til styrke forebyggelse og kvalitet i indsatsen, og på sigt medføre et mindre udgiftspres.

Samlet set er der forbedringer på 10,5 mio. kr. årligt fra 2023 for de forhold, der er sat økonomi på i analysen. Dertil kommer en engangsforbedring på 17 mio. kr. samt den økonomiske effekt af de tiltag, som det ikke har været muligt at sætte beløb på. Forslagene reducerer kun den skønnede ubalance i tabellen ovenfor i det omfang, der er tale om ny finansiering eller effektiviseringer udover de årlige effektiviseringskrav, jf. økonomisk politik.

Handlemuligheder - Initiativer med væsentlige konsekvenser for service

Byrådet har givet midlertidige bevillinger til weekendåbent i stofindtagelsesrummet, udvidede åbningstider i Værestedet i Jægergårdsgade, to sociale viceværter på Klostertorv og brobygning mellem Regionspsykiatrien og den kommunale socialpsykiatri. Disse midlertidige serviceudvidelser til i alt 5,9 mio. kr. vil ikke kunne videreføres, hvis der ikke findes midler hertil.

Derudover kan der peges på en reduceret brug af de nye særlige psykiatripladser. Pladserne blev etableret, da der havde været en række voldsepisoder på socialpsykiatriske tilbud. Aarhus Kommune anvender pt. 9 pladser og oplever i modsætning til de øvrige kommuner i regionen, der i markant mindre omfang anvender pladserne, et stort behov. Pladserne er dog væsentligt underfinansierede, og indebærer merudgifter på 7-8 mio. kr. i forhold til tidligere. I det omfang pladserne ikke fyldes op fra andre kommuner vil Aarhus Kommune dog skulle finansiere tomgangsudgifter.

Konkluderende anbefaler arbejdsgruppen, at de beskrevne effektiviseringer og budgetforbedringer gennemføres. De beskrevne servicereduktioner kan derimod ikke anbefales, bortset fra, at der godt kan være basis for en vis opstramning i brugen af de særlige psykiatripladser. Det betyder også, at der vil være behov for en budgettilførsel til området. Da der er stor usikkerhed om områdets udvikling, og da de overordnede, statslige rammer for området udvikler sig, vil der være behov for at følge området tæt, og der anbefales på

den baggrund en ny rapportering til Byrådet inden budget 2021, bl.a. med henblik på en nærmere analyse af de handlemuligheder, der ikke er sat beløb på i denne analyse.

2. Kvalitativ og kvantitativ beskrivelse af området for socialpsykiatri og udsatte voksne

2.1. Overordnet beskrivelse af området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er et af tre driftsområder i Socialforvaltningen. Derudover består Socialforvaltningen af driftsområdet Familier, Børn og Unge og driftsområdet Voksenhandicap samt en fælles stabsenhed. Socialpsykiatri og Udsatte Voksne har i 2018 et samlet budget på i alt 453 mio. kr. Det samlede budget i Socialforvaltningen i 2018 er 2,4 mia. kr. (decentraliserede område).

Det skal bemærkes, at der per 1. august 2019 træder en ny organisering i kraft i Sociale Forhold og Beskæftigelse, hvor Socialforvaltningen og Beskæftigelsesforvaltningen samles til en enhedsforvaltning. Organiseringen som den beskrives i denne analyse, er altså som den har set ud indtil 1. august.

Nedenfor beskrives opgaverne for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne.

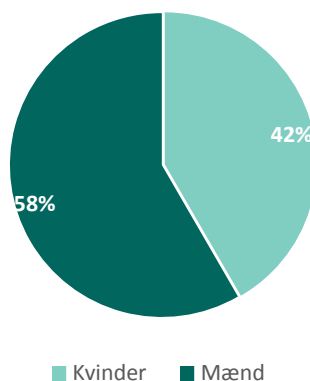
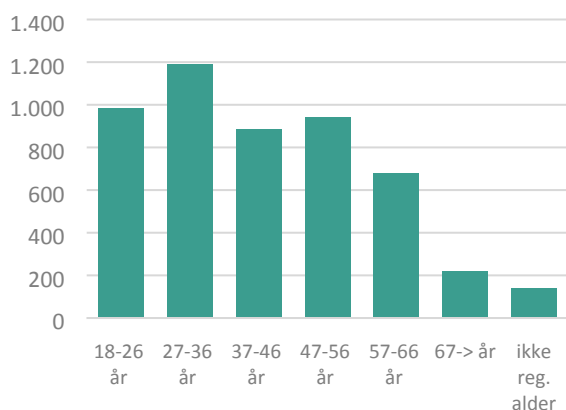
2.1.1. Målgruppe, faglig tilgang og organisering

Driftsområdet Socialpsykiatri og Udsatte Voksne hjælper voksne borgere, der har psykisk sygdom, stof-/alkoholproblemer eller borgere som er hjemløse. Der er tale om borgere med komplekse udfordringer, hvilket stiller store krav til såvel indholdet som omfanget af den støtte, der skal kunne tilbydes.

Figur 1: Målgruppen

Borgere som modtog ydelser fra SUV i 2018 fordelt på aldersgrupper

Borgere som modtog ydelser fra SUV i 2018 fordelt på køn

Note: Borgere over 66 år er borgere på forsorgshjem. Ikke registreret alder dækker over borgere i anonym behandling.

I 2018 var Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i berøring med ca. 5.000 borgere³, hvoraf 58 procent var mænd.

Med udgangspunkt i "Effekt på tværs databasen", som er etableret over det sidste år, er det muligt at tegne et billede af de borgere, der har været i kontakt med Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i løbet af 2018. Det er blandt andet muligt at se nærmere på, hvilke ydelser de modtager, hvor mange ydelser de modtager, hvor mange forvaltninger de har været i kontakt med, deres familiesituation herunder eventuelle børn mv., jf. tabel X nedenfor.

Tabel X: Beskrivelse af målgruppen opdelt på alder, 2018

	18-29 år	30 år og derover
	procent	
Borgere i målgruppen	28	72
Køn		
mænd	56	58
kvinde	44	42
Familietype		
enlig	79	82
ikke-enlig	21	18
Børn - status		
ingen	89	82
1 barn	8	9
2 børn	2	7
3 børn	1	2
4 børn og derover	0	1
Top 5 ydelser	typer/antal modtagere	
	Kontanthjælp (790)	Bostøtte i eget hjem (1.614)
	Aktiv beskæftigelsesindsats (771)	Førtidspension (1.498)
	Bostøtte i eget hjem (606)	Aktiv beskæftigelsesindsats (791)
	Behandling af stofmisbrugere (359)	Alkoholbehandling (699)
	Midlertidige botilbud (268)	Kontanthjælp (664)

Anm.: Forskellen mellem aldersgrupperne i forhold til de fem ydelser, der oftest modtages, skyldes blandt andet at lovgivningen i forhold til de beskæftigelsesrettede tilbud er afhængig af alder.

Som det fremgår af tabel X, er flertallet af de borgere, som Socialpsykiatri og Udsatte Voksne var i berøring med, enlige og havde ingen børn.

³ Dækker over borgere (unikke cpr.nr.), hvor forvaltningen har registreret, at de modtag et tilbud. Der er dog også tilbud – især væresteder – i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne, hvor aktiviteten ikke registreres.

Tabel Y: Beskrivelse af målgruppen opdelt på alder, 2018

		Antal ydelser										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Antal forvaltninger	1	774	62	10	2	2						850
	2		909	1.094	793	423	138	28	5	2		3.392
	3			95	147	168	126	68	29	4	3	641
	4							1	2		1	4
		774	971	1.199	942	593	264	97	36	6	4	1 4.887

Mange af borgerne modtager flere ydelser/tilbud, og flertallet af borgerne er også i kontakt med mere end en forvaltning jf. tabel Y. Størstedelen af de ydelser, som borgerne modtager, gives af Socialforvaltningen og Beskæftigelsesforvaltningen, jf. tabel Z. Men mange af borgerne er også i berøring med Sundhed og Omsorg, der yder personlig og praktisk hjælp samt sygepleje.

Tabel Z: Antal borgere der modtager en ydelse fordelt efter forvaltning, 2018

	18-29 år	30 år og derover
Borgmesterens Afdeling (Kørselskontoret)	0	5
Børn og Unge ¹	5	0
Beskæftigelsesforvaltningen	1.060	2.904
Socialeforvaltningen	1.315	3.322
Sundhed og Omsorg	69	594

Note 1: Vedrører borgere, der først er fyldt 18 i 2018 ?????

Recovery-orienteret tilgang

Alle har potentiale til at komme videre og få det bedre. Den faglige tilgang i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er recovery-orienteret, og det er borgerens mål, drømme og håb, der er styrende for indsatsen.

Konkret arbejdes der i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne på at understøtte borgeren i forhold til:

- Læring og selvforsørgelse. Dette indebærer, at borgeren støttes i at opbygge handlekompeterencer, så borgeren over tid kan komme i en form for beskæftigelse og helst ordinær beskæftigelse, hvis det er muligt.
- Netværk og medborgerskab. Borgeren støttes i at opbygge, inddrage eller udvide sit sociale netværk.
- Personlig udvikling. Borgeren hjælpes med at få en række redskaber til at mestre sine udfordringer.

Håbet er centralt, når borgeren understøttes. Hvis den enkelte borger ikke tror på, at han eller hun kan komme sig og få det bedre, vil han eller hun heller ikke deltage aktivt i processen. Derfor tager indsatserne altid udgangspunkt i at understøtte borgerens potentiale for udvikling. Borgerens potentiale inddrages og skelner mellem det, borgerne kan gøre ved egen hjælp, med hjælp fra nærmeste netværk, ved hjælp af tilgængelige ressourcer i miljøet, med hjælp fra professionelle, med hjælp fra peers (borgere med levede erfaringer/brugerbaggrund).

Effekten for borgerne

I Socialpsykiatri og Udsatte Voksne arbejdes der med effektvurdering⁴ som en del af en recovery-orienteret tilgang. Med effektvurdering ønsker man at synliggøre effekten af de sociale indsatser, der sættes i værk. Viden om effekten indsamles hos den enkelte borger og bruges i dialog og læring både hos borger og medarbejder og samles til ledelsesinformation til ledelse og politisk niveau.

Effektvurdering er en del af borgernes handleplan. Her vurderer den enkelte borger og medarbejder i fællesskab, hvad borgeren kan på egen hånd, hvad borgeren har brug for støtte til, og der sættes mål for den sociale indsats. Vurderingen omhandler seks livstemaer, som tilsammen er vigtige for at kunne mestre sit eget liv.

Efter et år følges op på borgerens handleplan og mål, hvor borgerens ressourcer og støttebehov på ny vurderes, og der sættes nye mål for den kommende periode. På den måde følges den enkelte borgers udvikling og personlige målopfyldelse. Hensigten med arbejdet er faglig læring og derudover organisatorisk læring på baggrund af den overordnede ledelsesinformation.

Et mere brugervenligt koncept for handleplaner og effektvurdering er under implementering. Derfor kan der endnu kun opgøres en baseline for, hvordan borgere i gennemsnit vurderer deres ressourcer. Borgernes gennemsnitlige oplevelse af ressourcer er lavest for 'Udvikling og mestring' samt 'Uddannelse og beskæftigelse'. Derimod er den højest for 'Netværk og familie'.

Tabel 2: Borgernes gennemsnitlige oplevelse af ressourcer

		Bostøtte	Botilbud	Dagtilbud
Læring og selvforsørgelse	Uddannelse og beskæftigelse	4,4	4,3	4,7
Netværk og medborgerskab	Netværk og familie	5,2	5,9	5,7
	Socialt liv og aktiviteter	4,3	5,5	4,5
Personlig udvikling	Udvikling og mestring	3,7	3,6	4,6
	Sundhed (herunder misbrug)	4,4	4,7	4,7
	Hjem, bolig og økonomi	4,8	5,9	5,0

Note: Tabellen viser, hvordan borgerne i gennemsnit vurderer deres mestring på seks områder på en skala fra 1-10. 1 betyder, at borgeren har meget få ressourcer, og 10 betyder, at borgeren har tilstrækkelige ressourcer.

På sigt bliver det muligt at følge, om borgerne når deres individuelle mål, når der følges op på borgernes nye handleplaner. De første effektdata forventes at foreligge til regnskab 2019. I takt med at flere borgere arbejder med redskabet, vil effektvurderingerne tegne et mere validt billede af effekten for borgere med psykisk sygdom.

Bred vifte af tilbud

Socialpsykiatri og Udsatte Voksne har en bred vifte af tilbud. Tilbuddene omfatter behandling af stof-/alkoholproblemer, rådgivning og bostøtte i eget hjem eller boform, og har desuden forsorgstilbud, dagtilbud og undervisningstilbud. Målgruppen er bred og omfatter både meget psykisk syge borgere og borgere med behov for en korterevarende men intensiv behandling for deres alkoholmisbrug. Indsatserne er dels efter Serviceloven og dels efter Sundhedsloven (misbrugsbehandling).

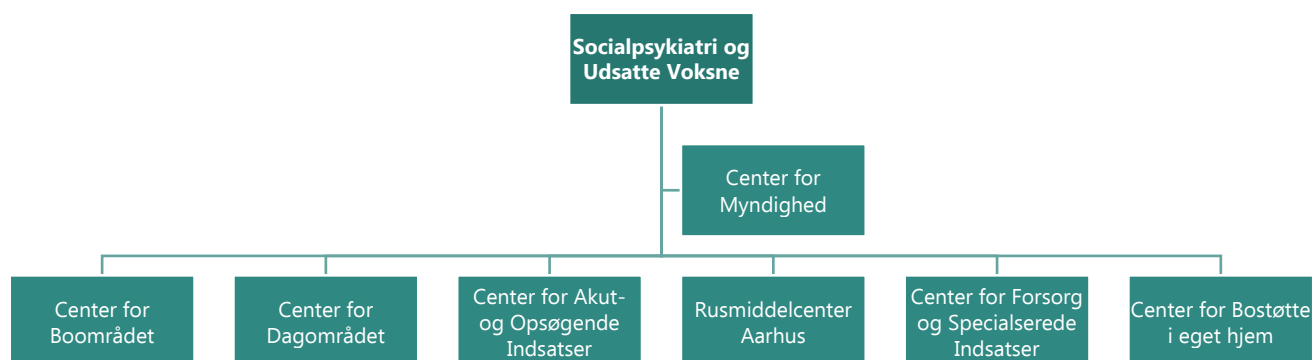
⁴ Der arbejdes med effektvurdering blandt borgere, der får støtte efter paragrafferne 85, 103, 104, 107 og 108.

Udgangspunktet er, at borgeren skal have et tilbud, der modsvarer borgerens behov, og at borgerens samlede behov skal vurderes samtidig med, at det tilstræbes, at borgeren får den mindst indgribende indsats.

Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er organiseret efter den dialogbaserede BUM-model med et myndighedscenter og seks udførercentre. Derudover har Socialpsykiatri og Udsatte Voksne driftsaftaler med en lang række private organisationer som for eksempel Kirkens Korshær, KFUM, Blå Kors med flere.

Et overblik over organiseringen af indsatserne fremgår her og nedenfor beskrives centrenes opgave mere udførligt:

**Organisering indtil 1. august 2019*

Center for Myndighed

Center for Myndighed yder råd og vejledning til psykisk sårbare og socialt udsatte borgere og udreder behov for en social indsats.

Myndighedscentret visiterer til bostøtte, herunder både skæve boliger og bofællesskaber (Servicelovens § 85), boformer (Servicelovens §§ 107 og 108) og beskyttet beskæftigelse eksternt (Servicelovens § 103). Derudover indstiller centret boligansøgninger til Den Sociale Boligtildeling i forhold til udsatte borgere. Dette gælder såvel interne som eksterne tilbud, og hvor myndighed også har opfølgningen på tilbud til borgerne.

Center for Forsorg og Specialiserede Indsatser

Centret tilbyder dels forsorgspladser til hjemløse efter Servicelovens § 110, dels en række specialiserede tilbud, hvor støtten tilbydes efter Servicelovens § 85. De specialiserede pladser er målrettet særlig socialt udsatte, der efter et hårdt liv på gaden har behov for egen bolig. Der er tale om borgere, der ikke kan rummes i almindelige boligmiljøer. Visitation til tilbud efter Servicelovens § 110 sker "i døren", hvilket vil sige, at det er forstanderen på tilbuddet, der visiterer til tilbuddet.

Center for Akut og Opsøgende Indsatser

Centret har mange forskellige opgaver. Dels varetager centret akutte og opsøgende funktioner i forhold til udsatte borgere via gadeteamet og det opsøgende team, dels varetager centret forsorgstilbud til unge hjemløse efter Servicelovens § 110. Indsatserne til unge hjemløse er beliggende på tre adskilte adresser og varierer i forhold til graden af støtte.

I Center for Akut og Opsøgende Indsatser er der bl.a. også Flexbo og forsorgstilbuddet Nordbyen. Begge tilbud er til borgere med massive sociale problemer, herunder borgere der derudover kæmper med psykisk sygdom og/eller misbrug.

Center for Boområdet

Centret tilbyder botilbud efter Servicelovens §§ 85, 107 og 108. Centret har i alt 8 botilbud/bofællesskaber fordelt på 7 adresser i Aarhus Kommune. Der er i alt 132 pladser.

Botilbuddene er forskellige med hensyn til målgruppe og graden af støtte. Der er f.eks. Windsor, der har pladser målrettet unge borgere med spiseforstyrrelse. Tilsvarende er der Tuesten Huse, der er et botilbud for borgere med misbrug samt svære psykiske og sociale vanskeligheder.

Der er kun vågen nattevagt på to af de i alt 8 botilbud.

Derudover er Psykiatriens Hus forankret i Center for Boområdet. Den kommunale del af Psykiatriens Hus er et forebyggende tilbud efter Servicelovens § 82a-c. Psykiatriens Hus er i et samarbejde med regionen etableret i 2019 og indeholder bl.a. 8 kommunale overnatningspladser.

Center for Bostøtte

Center for Bostøtte i eget hjem yder bostøtte efter Servicelovens § 85 til borgere over 18 år i eget hjem. Centret har desuden 25 bofællesskaber, der i alt omfatter ca. 220 pladser. Her ydes individuel og fælles § 85-bostøtte til beboere med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Bofællesskaberne er af meget forskellig karakter med varierende medarbejderstøtte. Borgerne i bofællesskaberne har egen lejekontrakt.

En del af bofællesskaberne er etableret som "skæve boliger". Skæve boliger er boliger til hjemløse og særligt udsatte grupper, som har svært ved at passe ind eller som ikke magter at bo i traditionelt udlejningsbyggeri. I de skæve boliger bor der mange borgere med dobbeltdiagnose, og målgruppen for tilbuddene er over de seneste år blevet mere kompleks, hvorfor nogle af bofællesskaberne er udfordret på at sikre et sundt og sikkert (arbejds-)miljø for medarbejdere og beboere.

Derudover tilbyder centret som noget nyt forbyggende individuel støtte efter Servicelovens § 82b.

Center for Dagområdet

Center for Dagområdet har en række af forskellige dagtilbud. Tilbuddene drives i henhold til Servicelovens §§ 82a, 103 og 104 samt Lov om Kompenserende Specialundervisning.

Tilbuddenes karakter er forskellige. Der er tilbud om samvær og mere specialiserede forløb som led i en samlet rehabiliteringsplan.

Rusmiddelcenter, Aarhus

Rusmiddelcenter Aarhus tilbyder behandling for alkohol- og stofproblemer for borgere over 18 år. Der er tilbud om rådgivning og behandling – ligesom der er tilbud om anonym behandling. Der er også tilbud om medicinsk behandling i form af f.eks. antabus og substitutionsmedicin. I Rusmiddelcenter Aarhus er der også tilbud til pårørende og familier.

2.1.2. Snitflader til andre sektorer

For hovedparten af de socialt udsatte borgere og borgere med psykiske vanskeligheder gælder, at de har brug for meget forskelligartede støtte- og hjælpeindsatser og andre end de indsatser, der ydes i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne. Dette er f.eks. indsatser i Beskæftigelsesforvaltningen, i plejesektoren samt i den regionale sektor – henholdsvis det somatiske og det behandlingspsykiatriske hospitalsvæsen.

Den regionale behandlingspsykiatri

Sideløbende med, at Socialpsykiatri og Socialt Udsatte Voksne oplever, at flere borgere har behov for kommunale indsatser, søger også flere borgere behandling i den regionale psykiatri. Der er et massivt pres på antallet af sengepladser i regionspsykiatrien. Man har i regionen gennem flere år foretaget en omlægning til mere ambulant behandling i psykiatrien og kortere indlæggelser. Denne udvikling er tilsvarende den udvikling, der er sket indenfor det somatiske område, hvor kommunerne har fået opgaver, der tidligere blev løst under indlæggelse.

På nationalt plan har voksne ambulante patienter i psykiatrien i gennemsnit knap 10 årlige ambulante besøg, hvilket er en stigning på ca. 12 procent fra 2012 til 2016⁵. Region Midtjylland ligger en smule over landsgennemsnittet i 2016.

Antallet af indlæggelser pr. patient er i 2016 er på landsplan i gennemsnit 1,9, hvilket er en stigning på 10 procent fra 2012. I Region Midtjylland er antallet af indlæggelser marginalt højere end landsgennemsnittet, idet antallet af indlæggelser kan opgøres til ca. 2 pr. patient. Samtidig er der også sket en stigning i antallet af genindlæggelser. Ud af samtlige indlæggelser i psykiatrien udgør knap en fjerdedel genindlæggelser inden for 30 dage. Denne andel er i perioden 2010-2016 steget fra ca. 22 til 24 procent på nationalt niveau. Genindlæggelsesfrekvensen er i 2016 i Region Midtjylland på ca. 27 procent. Patienterne er dog indlagt i kortere tid. Den gennemsnitlige indlæggelsestid på nationalt niveau er faldet med ca. 20 procent, så den i 2016 er på lidt over 19 dage. I Region Midtjylland er den gennemsnitlige indlæggelsestid på ca. 18 dage.

Ovenstående udvikling har samlet set betydet, at der er kommet et større pres på de kommunale tilbud. Således ses Socialpsykiatri og Udsatte Voksne at stå over for et dobbeltpres. På den ene side har flere borgere med psykiske vanskeligheder behov for hjælp og støtte fra Socialpsykiatri og Udsatte Voksne. På den anden side modtager den enkelte borger mindre behandling og udskrives tidligere fra en psykiatrisk indlæggelse. Borgerne har derfor et større kommunalt behandlings- og støttebehov. Det giver sig udtryk i, at borgerne har flere symptomer på deres psykiske sygdom, når de udskrives. Det kan f.eks. være psykosier eller selvmedicinering.

Tilsvarende opleves det, at udslusning fra f.eks. retspsykiatrisk afdeling foregår med færre prøveperioder.

For at styrke samarbejdet mellem region og kommune er Psykiatriens Hus åbnet d. 25. februar 2019. Stedet var fuldt etableret 1. maj 2019.

Psykiatriens Hus har sit primære fokus på forebyggelse. I Psykiatriens Hus er der en række tilbud, der kan understøtte borgeren i at mestre sin hverdag. Den åbne rådgivning kan f.eks. hjælpe borgeren i en overgangsperiode og forebygge, at borgeren får behov for en mere indgribende indsats som f.eks. bostøtte

⁵ "Indblik i Psykiatrien på tværs af regioner og kommuner". Sundheds- og ældreministeriet. Statistikken for udviklingen fremgår kun på nationalt niveau og ikke for de enkelte regioner.

eller boform. Ophold på en overnatningsplads kan f.eks. forebygge genindlæggelse, fordi borgerens udfordringer håndteres i opløbet.

Dagligdagen i Psykiatriens Hus er stadig i sin vorden, og tilbuddet er nyt af sin art. Det er forventet, at det tætte regionale og kommunale samarbejde vil skabe mere sammenhængende og fleksible forløb for borgere med psykisk sygdom i Aarhus Kommune. Det er også generelt forventet, at tilbuddet vil forebygge tilbagegang og mere indgribende indsatser for nogle af de mange borgere i Aarhus Kommune, der kæmper med psykisk sygdom.

Psykiatriens Hus har følgende tilbud:

- * Regional hjemmebehandling for borgere med psykisk sygdom
- * 8 kommunale og 8 regionale ambulante overnatningspladser
- * Krisehjælp ved kontakt til Socialvagten
- * Åben Rådgivning
- * Kurser ved Recovery-skolen
- * Cafe, grupper og andre aktiviteter

Permanentgørelse af satspuljefinansierede tilbud på forsorgsområdet

Socialpsykiatri og Udsatte Voksnes økonomi udfordres også af etableringen af nye eksterne § 110-tilbud. Det er tilbud, der er blevet etableret som satspuljetilbud med 100 procent statsfinansiering, som ved udløb af projektet er genopstået som forsorgstilbud efter Servicelovens § 110. To eksempler herpå er "Mandecenteret" og "Kongens Ø – Munkerup". Som et § 110-tilbud er der visitation i døren, hvilket vil sige, at det er forstanderen på tilbuddet, der kan visitere til tilbuddet, mens regningen herfor skal betales af den kommune, hvor borgeren har folkeregisteradresse. Det bliver således en udgift for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne, når borgere bosiddende i Aarhus benytter tilbuddene. I 1. kvartal 2019 har der været indskrevet i alt 10 borgere fra Aarhus Kommune på de to nævnte tilbud. KL er opmærksom på problemstillingen og har også rejst den ift. Socialministeriet.

2.1.3. Lovgivningsmæssige rammer

Forpligtigelse til at give tilbud efter visitation

Hvis en borger ansøger om hjælp/støtte, har kommunen en lovgivningsmæssig pligt til ud fra en konkret og individuel vurdering at behandle ansøgningen og træffe afgørelse herom. Hvis der træffes afgørelse om, at borgeren er berettiget til en ydelse/tilbud, har borgeren dermed fået et retskrav om, at kommunen stiller denne ydelse/tilbud til rådighed.

Ses der isoleret på botilbud, har Statsforvaltningen tidligere truffet afgørelse om, at pladsgaranti til botilbud til borgere over 18 år betyder, at der hurtigst muligt efter visitationen skal findes et egnet botilbud til borgeren, medmindre borgeren selv ønsker at vente på eksempelvis opførelse af nye boliger i Aarhus Kommune.

I forhold til botilbud betyder det, at hvis der i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne ikke er fornødne antal ledige pladser til at imødekomme behovet, så giver det anledning til køb af eksterne pladser. Pladser, der alt andet lige, er dyrere end de pladser, der findes i Aarhus Kommune.

Pladsgarantien sammenholdt med borgernes ret til frit valg for varige botilbud betyder, at det ikke altid er muligt at tilbyde borgeren en intern plads. Der arbejdes generelt set med en målsætning om, at der for 80 pct. af borgerne, der har behov for botilbud eller botilbudslignende løsninger skal være en intern håndtering. For at kunne leve op til denne målsætning, er det dels nødvendigt løbende at vurdere behov for botilbud og øvrige botilbudslignende løsninger, samt sikre at de tilbud, der etableres er tilstrækkelig fleksible, så der kan ske en løbende tilpasning ift. udviklingen i målgruppens behov. Der er desuden behov for at have en bred vifte af tilbud, som giver mulighed for forskellige faglige indsatser – herunder både tilbud målrettet borgere med et midlertidigt støttebehov og borgere med støttebehov af mere varig karakter.

I øjeblikket er der samtidig på landsplan en mangel på egnede socialpsykiatriske tilbud til borgere med et stort eller omfattende støttebehov. Der er således borgere i socialpsykiatrien, som pt. ikke får det rette tilbud. Der er derfor en latent merudgift til botilbud, som ikke er synlig i områdets budgetter og regnskaber.

Udgifter som konsekvens af krav til finansiering af særlige psykiatripladser

Med en ændring i psykiatriloven, som trådte i kraft d. 1. juli 2017, har regionerne etableret 150 særlige pladser i behandlingspsykiatrien. Heraf er der fra 1. maj 2018 etableret 32 pladser i Region Midtjylland.

Målgruppen for pladserne er særligt udsatte borgere med svære psykiske lidelser, udadreagerende og uforudsigelig adfærd, gentagne indlæggelser, afbrudte behandlingsforløb og ofte misbrug og/eller dom til behandling. Opholdet skal forebygge, at borgeren involveres i konflikter og voldsepisoder, der skaber utryghed blandt øvrige beboere og ansatte. Der er tale om et frivilligt behandlingsophold.

Kommunerne betaler for deres faktiske forbrug af pladser i lighed med det øvrige specialiserede socialområde. Derudover skal kommunerne kollektivt på baggrund af en objektiv fordelingsnøgle betale for tomme pladser. Aarhus Kommune skal betale en andel svarende til befolkningsandelen i Region Midtjylland (25 procent) af samtlige tomme pladser. Derved er Aarhus Kommunes udgifter påvirket af andre kommuners manglende brug af pladserne – selv i det tilfælde, hvor vi anvender "vores andel" (25 procent) af pladserne.

Staten har kompenseret kommunerne for de estimerede nettomerudgifter forbundet med det nye tilbud. Aarhus Kommune har i forbindelse hermed modtaget 2,2 mio. kr. i 2018 p/l, hvilket i 2018 svarede til 1,6 pladser. Pt. anvendes der 9 pladser, mens der fremadrettet forventes at anvendes 8 pladser. I statens opgørelse af de forventede nettomerudgifter har de blandt andet forudsat, at de nye pladser træder i stedet for et andet botilbud eller tilsvarende, hvorfor merudgiften til de nye tilbud vil være begrænset.

Udfordringen ved denne forudsætning er blandt andet, at i Aarhus vil den alternative foranstaltning for mange af borgerne have været væsentligt billigere og/eller ikke eksisterende. Flere borgere kommer fx fra forsorgshjem, hvor de har haft enkelte overnatninger eller kommer fra retspsykiatrisk afdeling i behandlingspsykiatrien.

En af de andre økonomiske udfordringer ved de særlige psykiatripladser er, at opholdet er midlertidigt. Det betyder, at hvis borgeren er bosiddende i et botilbud ved indskrivningen på den særlige psykiatriplads, så er der for kommunen en dobbeltudgift til borgeren, da borgeren skal tilbage til sit tilbud. Kommunen kan dermed ikke anvende den ledige plads til en anden borger eller spare den fulde udgift til driften af pladsen. Det giver en dårlig udnyttelse af kapaciteten, i en situation hvor der er mangel på pladser. Erfaringen på nuværende tidspunkt er desuden, at det, som var tænkt som en kort indskrivning på de særlige psykiatripladser med henblik på en stabilisering af borgeren, ofte er noget længere.

Det er aftalt, at socialområdet afholder udgifterne, der vedrører det faktiske forbrug, mens finansieringen af de tomme pladser dækkes af kommunekassen, da forvaltningen ikke har mulighed for at påvirke de andre kommuners køb af pladser. Socialpsykiatri og Udsatte Voksne har derfor fået den statslige kompensation i deres økonomiske ramme, men med en aftale om, at hvis disse midler helt eller delvist ikke anvendes til køb af pladser til borgere, skal de indgå i finansieringen af de tomme pladser.

Udgifterne til de særlige pladser var i 2018 på næsten 5 mio. kr., svarende til 3,5 helårsplads. I 2019 har der været en høj grad af anvendelse af pladserne og man benytter aktuelt 9 pladser. Fremadrettet forventes det, at Aarhus vil bruge 8 pladser, hvilket på årsplan vil koste Aarhus kommune 11,2 mio. kr., hvoraf man er blevet kompenseret med 2,2 mio. kr. fra staten.

Der er en stor risiko for at Aarhus Kommune både kommer til at betale for de anvendte pladser og for tomgang afledt af de øvrige kommuner i Region Midtjyllands manglende anvendelse af pladser. Der er således et billede af, at Aarhus har en markant højere anvendelse af pladser.

2.1.5. Aktivitetsniveau

Socialpsykiatri og Udsatte Voksne driver en række tilbud i kommunen, men køber også en del af ydelserne i andre kommuner, i regionerne og hos private leverandører.

Nedenfor er en oversigt over udviklingen i antallet af pladser fordelt på de forskellige typer af indsatser.

En borger kan have mere end et tilbud. Der er f.eks. flere borgere, der både modtager hjælp i hjemmet eller bor på botilbud (§§ 85 og 107) samt modtager misbrugsbehandling.

En borger kan også over årene modtage forskellige typer af indsatser. Ofte bevæger borgerne sig fra en mere indgribende til en mindre indgribende indsats henover årene. En borger, der er psykisk syg, vil f.eks. ofte have været på en boform efter § 107 for efter nogle år at kunne bo i egen bolig med bostøtte efter § 85.

Som det fremgår af tabellen, er der på de interne tilbud i Aarhus Kommune en stigning i antallet af forbrugte helårspladser vedrørende §§ 85 og 107. Til gengæld er der et fald i antallet af pladser efter § 108. Baggrunden herfor er, at pladser efter § 108 (længerevarende botilbud) over årene er omlagt til pladser efter § 107 (midlertidigt botilbud) og forskellige typer af bofællesskaber med støtte efter § 85.

Som det fremgår af tabellen, er der fra 2013 til 2018 en markant stigning i antallet af borgere, der får bostøtte efter § 85 i eget hjem. Dette skyldes to årsager. Dels at området vedrørende borgere med ADHD overgik til Socialpsykiatri og Udsatte Voksne fra og med september 2015 og dels en generel tilgang af borgere. Det skal her bemærkes, at med den vedvarende nettotilgang til bostøtte i eget hjem bør behovet for botilbudspladser alt andet lige reduceres. Dette til trods, har der i perioden været en stigning på især eksterne botilbudspladser.

Også pladserne efter § 110 (forsorgspladser) har været stigende i perioden. Der er blandt andet flere borgere fra Aarhus end tidligere, der søger ind på forsorgshjem beliggende i andre kommuner. Samtidig konstateres det, at der kommer flere nye private, men af Socialtilsynet godkendte, § 110-tilbud. Nogle af disse tilbud har, som nævnt tidligere, været finansieret af satspuljer og har dermed ikke været en udgift for Aarhus Kommune.

Parallelt med at der er sket en stigning i det eksterne køb af pladser efter § 110, er der også sket en stigning i antallet af egne forsorgspladser. I takt med, at der er kommet flere hjemløse, har Aarhus Kommune gennem årene udbygget kapaciteten af pladser efter § 110. Stigningen i antallet af pladser er primært tilvejebragt

gennem en udbygning af kapaciteten af pladser til unge hjemløse. Kapaciteten matcher dog fortsat ikke efterspørgslen.

I oversigten over aktiviteterne vedrørende § 104 er der ikke medtaget opgørelse over aktiviteten på kontakt- og værestederne. Det skyldes, at aktiviteten ikke registreres, idet det er åbne tilbud, hvor borgerne kommer og går. Der er f.eks. ikke aktivitetsdata på, hvor mange borgere, der benytter Kultur- og Kontaktsted Kragelund eller Værestedet i Jægergårdsgade. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at aktiviteten på disse tilbud generelt er tiltaget over de seneste år.

Tabel 3: Udviklingen i antal helårspersoner, hvor Socialforvaltningen har budgetansvar, i perioden 2013-2019

Socialpsykiatri og udsatte voksne	R2013	R2014	R2015	R2016	R2017	R2018	B2019
BOTILBUD INTERNE							
Bofællesskaber (§ 85)	247	234	254	251	262	260	276
Midlertidige botilbud (§ 107)	62	64	61	57	62	72	71
Længerevarende botilbud (§ 108)	23	19	18	18	18	12	12
Forsorgstilbud (§ 110)**	101	105	108	130	138	161	164
Subtotal	432	422	441	456	480	505	523
Bor i eget hjem (§ 85)*	1.255	1.244	1.361	1.671	1.654	1.767	1.723
Subtotal interne botilbud	1.687	1.666	1.802	2.127	2.134	2.272	2.246
BOTILBUD EKSTERNE							
Bostøtte i bofællesskaber eller eget hjem (§ 85)	24	20	16	22	23	29	41
Midlertidige botilbud (§ 107)	19	19	21	32	37	43	46
Længerevarende botilbud (§ 108)	28	24	19	14	15	16	22
Forsorgstilbud (§ 110)**	19	19	15	23	30	37	34
Subtotal eksterne botilbud	89	82	71	91	105	125	143
TOTAL - døgntilbud	1.776	1.748	1.873	2.218	2.239	2.397	2.389
DAGTILBUD INTERNE							
Beskyttet beskæftigelse (§103)	20	13	13	12	7	24	24
Aktivitets og samværstilbud (§104)***	254	236	237	274	222	161	188
Subtotal	274	249	250	286	229	185	137
DAGTILBUD EKSTERNE							
Beskyttet beskæftigelse (§103)	3	1	2	2	1	0	1
Aktivitets og samværstilbud (§104)***	13	13	11	11	11	9	5
Subtotal	16	14	13	13	12	9	6
TOTAL - dagtilbud	290	263	263	299	241	194	143

Salg af interne døgntilbud til MSO er fratrukket.

* Differencen ved bostøtte i eget hjem skyldes omlægning af tilbud til borgere med ADHD.

** § 110 inkl. over 67-årige

*** Eksklusive kontakt- og væresteder. Faldet i R2018 og B2019 skyldes ændring i registreringspraksis.

Tabel 4 illustrerer, at der er sket et fald i antallet af helårspersoner, der modtager misbrugsbehandling i perioden fra 2013 til 2017. Dette er ikke udtryk for en faldende aktivitet i misbrugsbehandlingen. Således er

antallet af unikke CPR-numre, som misbrugsbehandlingen er i kontakt med på et år steget, men grundet stigende effektivitet behandles borgerne hurtigere og flowet er højere.

Tabel 4: Udviklingen i antal helårspersoner, hvor Aarhus Kommune er betalekommune – inkl. over 67-årige, hvor Socialforvaltningen har budgetansvaret – i perioden 2013-2019

Socialpsykiatri og udsatte voksne							
- Alkohol og Stofmisbrugs behandling	R2013	R2014	R2015	R2016	R2017	R2018	B2019
BEHANDLING INTERNT							
Alkoholbehandling §141	357	374	420	439	388	375	358
Behandling af stofmisbrugere over 18 år §101	612	609	651	647	589	631	595
Behandling af stofmisbrugere over 18 år §101 (rammestyret)		8	4	7		19	19
Midlertidige botilbud §107 (rammestyret)	5	0		0	7	5	10
Stofmisbrugsbehandling §142	450	426	399	394	381	352	360
Subtotal	1.424	1.417	1.474	1.487	1.366	1.381	1.343
BEHANDLING EKSTERNT							
Alkoholbehandling §141	7	6	7	7	5	5	5
Behandling af stofmisbrugere over 18 år §101	9	10	10	11	11	19	19
Midlertidige botilbud §107	0					4	4
Stofmisbrugsbehandling §142			1	2	2	5	5
Subtotal	17	16	17	20	18	32	33
TOTAL - Alkohol og stofmisbrugsbeh.	1.441	1.433	1.491	1.507	1.384	1.414	1.375

2.1.6. Økonomien

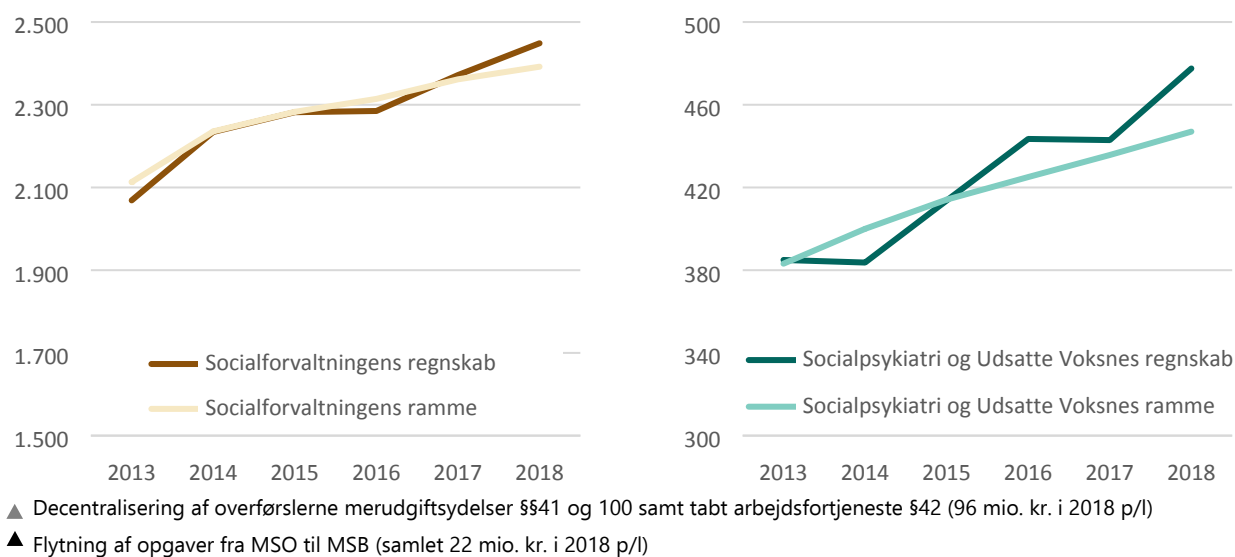
Socialpsykiatri og Udsatte Voksne har gennem de seneste år oplevet, at det har været svært at holde udgifterne inden for den økonomisk ramme. I de seneste 3 år har man således allerede ved budgetlægningen kunnet konstatere, at med den allerede igangsatte aktivitet sammen med den forventede nettostigning i aktiviteten, ikke ville kunne holde sig inden for områdets økonomi. Primo 2018 gik området for første gang i en årrække ind i et budgetår med en samlet gæld på driften (ekskl. eksterne projekter) på ca. 4. mio. kr.

En stor del af området er rammestyret. En af måderne at holde udgifterne nede trods den øgede aktivitet har været løbende at arbejde med effektiviseringer af området, hvilket blandt andet har betydet, at borgernes forløb er blevet kortere. Dette kan ikke ses direkte i hverken aktiviteten (som opgøres som helårspersoner) eller i udgifterne.

Udviklingen i udgiftsniveauet

Regnskaberne for årene 2013-2018 viser stigende udgifter. Både for Socialforvaltningen samlet set og for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne.

Figur 2: Regnskabsresultaterne for perioden 2013-2018 (i mio. kr. 2018 p/l)

Der er i perioden sket ændringer i de økonomiske forhold for området for socialpsykiatri og udsatte voksne. Hvis der skal sammenlignes mellem årene, skal der være opmærksomhed på dette. Tabel 5 viser regnskabsresultaterne for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne opdelt i hovedområder, samt de ændringer, som er sket i perioden 2013-2018.

I 2014 er refusionen for særlig dyre enkeltsager udlagt til driftsområderne. De er derfor i tabellen markeret med kursiv.

Ligeledes er der i 2015 sket en del ændringer i opgavefordeling. Der blev indgået en ny samarbejdsaftale med Sundhed og Omsorg omkring opgaverne til personlig pleje og praktisk hjælp (hjemmehjælp). Den betyder, at de to voksenområder på socialområdet, Voksenhandicap og Socialpsykiatri og Udsatte Voksne, nu bevilliger og betaler for hjemmehjælp til borgere under 67, som samtidig modtager et socialt tilbud efter §§ 85, 107, 108 og 110. For §110 bevilliges og betales der også for borgere over 67 år.

Samtidig er der sket en intern omfordeling af opgaven vedrørende borgere med ADHD fra Voksenhandicap til Socialpsykiatri og Udsatte Voksne.

Desuden har der været en intern omorganisering i Socialforvaltningen, hvor de administrative medarbejdere, der var tilknyttet driftscheferne blev samlet i en stab for Socialforvaltningen.

I 2018 blev de særlige psykiatripladser etableret i regi af regionen, se afsnit 1.1.3. ovenfor.

Udgifterne er i perioden 2013-2018 steget med 16 procent, når der justeres for ændringerne i opgavefordelingen. Ses der bort fra de eksternt finansierede projekter er stigningen i udgifterne derimod 15 procent. Rammen⁶ er derimod i samme periode kun steget med 8 procent, korrigeret for ændringer i opgavefordelingen.

Den største stigning er for udgifterne til området for botilbud og bofællesskaber, der er steget med 45 procent, når der ikke er justeret for ændringer i opgavefordelingen. Det skyldes blandt andet, at flere borgere

⁶ Inklusive regulering for demografi (delvist), besparelser, omprioriteringer mv.

visiteres til et tilbud, samt at den enkelte visiterede borger gennemsnitligt er blevet dyrere blandt andet pga. voldsom selvskadende adfærd. Desuden har der over årene været en stigning i antallet af borgere med Huntingtons Chorea, som kræver et meget specialiseret tilbud. Dertil kommer ændringen i opgavefordelingen, hvor opgaven vedrørende borgere med ADHD blev flyttet fra Voksenhandicap i slutningen af 2015.

En anden markant stigning er refusionen for særligt dyre enkeltsager. Det indikerer, at der i perioden er kommet væsentlig flere dyre sager til området, se afsnit 1.2.4. nedenfor.

Trods en lille andel af det samlede budget presser stigningen med 40 procent til de færdigbehandlede⁷ også.

Området for bostøtte i eget hjem og interne bofællesskaber er rammestyrret. Trods stigende aktivitet udover den almindelige demografiske udvikling, har udgifterne været uændret over årene. Dette som en del af rammestyringen. Stigningen fra 2014 til 2016 skyldes, at bostøtte i eget hjem til borgere med ADHD blev flyttet fra Voksenhandicap i september 2015.

Tabel 5: Udviklingen i udgifterne i perioden 2013-2018 i 2018 p/l

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Botilbud og bofællesskaber	90.029	85.797	95.117	112.993	117.861	130.904
Forsorgshjem (netto)	32.478	29.030	28.506	29.742	30.239	33.861
Bostøtte i eget hjem og interne bofællesskaber	90.602	101.084	110.976	116.634	114.698	113.999
Dagtilbud	42.266	40.916	40.049	40.714	37.336	38.883
Misbrugsbehandling	56.719	56.354	62.183	59.021	57.759	59.898
Akut- og opsøgende indsatser	16.491	18.364	20.498	20.313	21.426	20.741
Statsrefusion for særlig dyre enkeltsager	-1.369	-1.642	-2.766	-3.650	-3.911	-4.823
Udgifter til færdigbehandlede ¹	5.799	3.501	4.515	2.662	5.412	8.121
Personlig pleje og praktisk hjælp (MSO-opgaver)			10.559	12.365	10.803	11.733
Særlige Psykiatri pladser fra 2018						4.692
Ekstern finansierede projekter	7.483	-3.177	-4.057	3.336	932	2.315
Tilskud til frivillige og foreninger	17.491	13.744	13.825	15.102	16.298	21.756
Øvrig drift	5.587	14.683	13.963	16.391	16.054	14.261
Administration	21.363	25.040	20.311	17.837	18.003	21.198
Regnskab i alt	384.940	383.696	413.679	443.461	442.910	477.539
Ændret opgavefordelinger ²			-15.393	-28.114	-29.221	-34.941
Regnskab i alt (justeret for opgaveændringer)	384.940	383.696	398.286	415.346	413.689	442.598

¹ Udgifterne til færdigbehandlede er ikke periodiserede og kan derfor i de enkelte år indeholde regulering for tidligere år.

⁷ Vedrører udgifter til de borgere, der er færdigbehandlede fra psykiatrisk hospital og har brug for støtte i kommunalt regi fra Socialpsykiatri og Udsatte Voksne, men som ikke kan udskrives, fordi de afventer et tilbud. Regionen opkræver en takst pr. "færdigbehandlingsdag".

² Der er i 2015 dels kommet nye opgaver til området fra MSO (§83) samt området for borgere med ADHD fra Voksenhandicap (flytning af intern bostøtte i eget hjem til borgere med ADHD samt eksternt køb af tilbud til borgere med ADHD), dels en omorganisering i Socialforvaltningen, hvor administrative ressourcer er samlet centralt uden for driftsområdet økonomi.

Halvdelen af stigningen i perioden 2013-2018 kan tilskrives udviklingen fra 2017 til 2018. Knap halvdelen af stigningen – ca. 13,0 mio. kr. svarende til 11 % – fra 2017-2018 vedrører botilbud- og bofællesskaber. Baggrunden er blandt andet, at der i denne periode er kommet flere dyre enkeltsager, samtidig med at de gennemsnitligt set er blevet dyrere. Udgifter til færdigbehandlede er steget med 2,7 mio. kr. svarende til 50 % fra 2017 til 2018, hvilket bl.a. skyldes retspsykiatriske patienter samt regningsforskydninger fra foregående år. Også tilskud til frivillige og foreninger samt administration er steget fra 2017-2018 med henholdsvis 5,5 mio. kr. svarende til 33 % og 3,2 mio. kr. svarende til 18 %. Forklaringen herpå er blandt andet, at Aarhus Kommune på baggrund af budgetforliget for 2018 har indgået aftale med Kirkens Korshær om drift af 10 nye natpladser. Dertil kommer, at de særlige psykiatripladser er blevet etableret i 2018, hvilket har betydet en stigning i udgifterne på ca. 4,7 mio. kr. fra 2017-2018.

Øvrig drift omfatter driftsudgifter, som ikke tilknyttet et center, men stadig driften af området. Det er eksempelvis Specialtandplejen, SOSU-elever, Antiradikalisering m.m. Stigningen fra 2013 til 2014 skyldes dels øgede udgifter til SOSU-elever, men også at andre driftsudgifter blev samlet væk fra centrene. Fra 2017 til 2018 er udgifterne faldet med 1,8 mio. kr. svarende til 11 %. Det skyldes, at der har været færre fælles driftsudgifter, ligesom der har været tilbageholdenhed med at bruge midler afsat til uforudsete udgifter. Ligeledes er der tilbageført midler fra tidligere år vedrørende specialtandplejen.

Aktivitetsbestemt medfinansiering af behandlingspsykiatrien

Udgifterne til den kommunale medfinansiering af regionens stationære og ambulante psykiatriske behandling er i Aarhus Kommune kategoriseret som et ikke-decentraliseret område.

Området omfatter ikke de færdigbehandlede patienter, hvor Region Midtjylland fremsender regning til kommunen for behandlingsforløbene. Udgiftsniveauet på området har i perioden 2013-2016 været stigende, mens niveauet har været faldende i 2017 og 2018.

Tabel 6: Udviklingen i udgifterne i perioden 2013-2018 i 2019 p/l

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aktivitetsbestemt medfinansiering i alt	61.368	67.689	76.856	82.336	76.901	66.736

Set over perioden 2013-2018 under ét har forbruget modsvaret den demografiske udvikling.

Baggrunden for den hidtidige udgiftsvækst frem til og med 2016 er dels en aktivitetsstigning og ændring i behandlingspraksis, og dels at Regionerne har forbedret deres registreringspraksis.

Modellen for kommunal medfinansiering er suspenderet i 2019 som følge af problemer med afregningen. I stedet skal kommunerne i 2019 betale medfinansiering efter deres budgetterede udgiftsniveau.

Socialforvaltningen har få muligheder for at påvirke udgiftsudviklingen. En øget forebyggende indsats skal ske til en bred målgruppe og har en meget indirekte effekt på medfinansieringsudgifterne. Mulighederne er derfor begrænsede for at foretage korrigerende handlinger i løbet af budgetåret, hvis der konstateres afvigelser i forhold til budgettet.

På længere sigt er der dog bedre muligheder for at påvirke udgiftsniveauet. I 2019 er Psykiatriens Hus oprettet, og det antages, at dette tiltag kan have en begrænsende effekt på udgiftsniveauet.

Udviklingen i den økonomiske ramme

Socialområdet er omfattet af en budgetmodel. Modellen sikrer, at budgettet "automatisk" forøges, hvis der er en stigende demografi. Modellen er defineret på baggrund af et historisk udgifts- og aktivitetsniveau. Størstedelen (knap 90 procent) af Socialforvaltningens decentraliserede budget er defineret som demografifafhængigt. Rammen påvirkes i sagens natur derudover af eventuelle sparerunder, udmøntning af effektiviseringskrav, tilførsler af midler via budgetforligene mv.

Helt konkret har der både i 2016 og 2017 været reduktioner af rammerne, særligt som følge af udfordringer på handicapområdet. I 2016 blev rammen reduceret grundet omprioriteringsbidraget samt effektiviseringer på samlet 6,1 mio. kr. i 2018 p/l stigende til 18,6 mio. kr. i 2018. Heraf var 4,4 mio. kr. i 2016 en konsekvens af, at handicapområderne blev friholdt for effektiviseringskrav i 2016 og 2017. Derfor blev Socialpsykiatri og Udsatte Voksne pålagt et krav om effektiviseringer, der permanent er ca. 4,4 mio. kr. højere end ved en normal fordeling af budgetreduktionen. I budgetforliget for 2017 besluttede forligspartierne, at der skulle gennemføres en permanent intern omprioritering i Sociale forhold og Beskæftigelse på 12,5 mio. kr. årligt til fordel for Voksenhandicap. Dette betød en rammereduktion i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne på 3,9 mio. kr. i 2017 og frem.

Tabel 7: Permanente reduktioner i budgettet som følge af bidrag til Voksenhandicap

Effektiviseringer	4,4 mio. kr.
Omprioritering	3,9 mio. kr.
I alt	8,3 mio. kr.

Reduktioner i rammen grundet økonomiske udfordringer på handicapområderne beløber sig derfor samlet set til 8,3 mio. kr. årligt. De økonomiske udfordringer på området for Voksenhandicap her konkret betyder, at man i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne ikke har fået fuldt udmøntet sine demografimidler.

I 2016 afgav man derudover et engangsbeløb på 4,7 mio. kr. til Voksenhandicap.

Samlet set er rammen dog steget i perioden, men i en lavere takt end stigningen i forbruget, som nævnt ovenfor. Stigningen i rammen skyldes, at der også er tilført midler til området blandt andet i budgetforligene, hvor eksempelvis bostøtte- og hjemløseområdet har været prioriteret.

Økonomistyring i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

Den overordnede styring i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er todelt – i lighed med de to andre driftsområder i Socialforvaltningen – i henholdsvis faglig styring og økonomisk styring. Den faglige og økonomiske styring går hånd i hånd. Således kan f.eks. opfølgning på handleplaner og hyppigheden for opfølgning have konsekvens for økonomien.

Den **faglige styring** dækker over blandt andet visitationsmodeller, opfølgning på sager, handleplaner, effektivvurdering og samarbejdet mellem myndighed og udfører om løsningen af de enkelte opgaver.

For de fleste tilbud i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er det Myndighedscentret, der visiterer til tilbuddene – internt såvel som eksternt – men i tæt dialog med udførerne omkring løsningen af den enkelte opgave.

Der er dog undtagelser. Det gælder forsorgshjem, hvor det er forstanderen på det enkelte tilbud, der visiterer, når borgeren henvender sig. Det er dog fortsat Myndighedscentret, der finansierer de eksterne forsorgshjemspladser, selvom de ikke visiterer. Også dagområdet i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne visiterer selv til deres interne tilbud, mens Myndighedscentret visiterer til de eksterne.

På misbrugsområdet har Rusmiddelcentret selv hele visitationen. De visiterer således til deres egne tilbud, men har også et mindre bestillerbudget til visitation til eksterne tilbud.

Økonomistyring er blandt andet økonomimodeller, budgetlægning, opfølgning på det forventede regnskab, regnskab m.m. Dertil kommer, at økonomistyringen er tæt knyttet til aktivitetsstyringen, herunder bestillerplansarbejde og løbende opfølgning på aktiviteten.

Økonomimodeller i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

Langt det meste af den interne drift i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er rammestyrer målt på bruttobudget. Det vil sige, at budgettet ligger fast fra årets start, og som udgangspunkt ikke reguleres efter den faktiske aktivitet. Ved stigende aktivitet betyder det, at udføreren inden for den samme økonomi skal give flere borgere et tilbud og omvendt. Nogle af de rammestyrede budgetter er over årene løftet i forbindelse med budgetforlig, men flere af budgetterne er i samme periode ikke blevet udvidet med den demografiske udvikling, men blot pris- og lønfremskrevet. Ligesom det øvrige socialområde og kommunen som helhed har også de rammestyrede budgetter været omfattet af løbende effektiviserings- og sparekrav.

Styringsmæssigt giver rammestyring en stor grad af forudsigelighed, men kan i længden betyde, at tilbuddene ikke kan imødekomme borgerens behov, hvis rammen forbliver uændret over en længere periode. Særligt hvis der samtidig øges for visiteringen til området.

En mindre del af den interne drift – Center for Boområdet – afregnes. Det betyder, at budgettet hos udføreren er afhængigt af den faktiske aktivitet. En underbelægning hos de interne udfører betyder således, at tilbuddets budget nedreguleres med den fulde takst.

Med afregning afspejler udgiften i langt højere grad borgerens faktiske behov for støtte. Det giver desuden mulighed for løsning af opgaver internt gennem tillægsydelse, hvor borgerens behov er udover tilbuddets målgruppe. Afregning er styringsmæssigt vanskeligere at forudsige for både udfører og Myndighedscenter og kræver langt flere tilpasninger og prioriteringer.

Der arbejdes på de interne botilbud med gennemsnitspriser, hvilket betyder, at ændringer i borgerens udvikling ikke afspejles i taksten 1:1. Det giver derimod en fleksibilitet i forhold til mindre ændringer i borgerens behov i perioder. Der arbejdes med midlertidighed i særligt § 107-tilbuddene, så når borgerens behov ændres væsentligt sker der udskrivning til mindre indgribende tilbud.

Detailbudgetlægning

Forud for detailbudgetlægningen er der et bestillerplansarbejde, hvor forventningerne til det kommende års aktivitet vurderes. Det gælder både den igangsatte aktivitet, samt forventningerne til tilgang (eks. overgangssager) og afgang (eks. borger som bliver 67 år).

Et vigtigt sigte med bestillerplansarbejdet er at sikre kapacitetsudnyttelsen internt, så egne pladser anvendes, førend der købes eksternt.

Budgetterne til den interne drift fastsættes med udgangspunkt i bestillerplansarbejdet, beslutninger fra budgetforliget vedrørende tilførsler/reduktioner og lokale prioriteringer i Socialforvaltningen. Her fastsættes også Myndighedscentrets bestillerbudget til køb af interne og eksterne pladser, hvor Myndighedscentret har visitationskompetencen. På de rammestyrede områder kan man tale om, at Myndighedscentrets bestillerbudget er lagt ud til driften.

En del af detailbudgetlægningen er også en vurdering af indtægterne fra henholdsvis eksternt salg, 50 procent statsrefusion i forbindelse med forsorgstilbuddene og statsrefusion fra særligt dyre enkeltsager.

Kan man ved detailbudgetlægningen konstatere, at man med den allerede igangsatte aktivitet sammen med den forventede nettostigning i aktiviteten, ikke kan holde sig inden for områdets økonomi, igangsættes der opbremsningsinitiativer. Er der tale om en større forventet ubalance involveres rådmanden, ligesom det kan overvejes at budgettere over rammen. Man er altid meget opmærksom på forbrug over rammen.

Andre områder er budgetmæssig bundne. Det gælder eksterne projektmidler (herunder overførsler fra tidligere år) og tilskud til foreninger og frivillige organisationer m.m. I 2019 var 4,6 procent af budgettet tilskud til foreninger og frivillige organisationer (ikke selvejende med driftsoverenskomst). Det er henholdsvis byråd og rådmand, der har valgt at prioritere disse foreninger, og disse prioriteringer kan dermed ændres som led i en efterfølgende politisk prioritering. I bilag 1 fremgår det, hvem der ydes tilskud til, og hvor beslutningen er taget.

Et af de områder, som er langt vanskeligere at budgettere, er de færdigbehandlede. Dels fordi det er svært at vurdere, hvor mange borgere, som er indskrevet i behandlingspsykiatrien⁸, dels fordi der de seneste år er kommet efterreguleringer vedrørende tidligere år.

Opfølgning på det forventede regnskab

Som en del af det samlede forventede regnskab for Socialforvaltning følges der op på både økonomi og aktivitet flere gange i løbet af året. Her vurderes forventningerne til mer-/mindreforbrug på de enkelte centre, forskellige specifikke områder samt samlet for driftsområdet. Samtidig afsøges årsagerne til det forventede resultat med henblik på at vurdere behovet for at igangsætte nye/andre tiltag for at sikre budgetoverholdelse.

Der afholdes desuden løbende centermøder mellem de enkelte centre og driftschefen, hvor økonomien også er dagsordensat.

2.2. Udviklingen i udgift og aktivitet på udvalgte områder

Nedenfor beskrives udviklingen i udgifter og aktiviteter for de områder, der i særlig grad bidrager til de økonomiske udfordringer på området. Derudover sammenlignes udgiftsniveau, enhedspriser og modtagerandele i Aarhus med de øvrige 6-byer.

2.2.1. Udviklingen i bostøtten i eget hjem

Bostøtte i eget hjem er et mindre indgribende tilbud, hvor borgeren er i egen bolig. Støtten kan variere fra få timer om måneden til mere end 16 timer om måneden.

⁸ Disse oplysninger modtager kommunen ikke fra regionen

Målgruppen til bostøtte i eget hjem er borgere over 18 år, der grundet psykiske eller sociale problemer som f.eks. misbrug mangler støtte til at bo i eget hjem. Hjælpen har fokus på at borgeren bliver mest mulig selvhjulpne og at borgeren bliver aktiv i samfundslivet. Målgruppen til bostøtte er bred. Det kan f.eks. være borgere med sindslidende, som får hjælp til at mestre hverdagen og indgå i socialrelationer, eller piger med spiseforstyrrelse, der mangler hjælp til at fastholde en struktur for deres måltider. Det kan også være borgere med ADHD, der mangler hjælp til at overskue deres hverdag. Tilsvarende kan det være socialt udsatte, der skal hjælpes med at søge alternativer til deres misbrug og til at søge hjælp for samme. Generelt gælder, at bostøtten tager udgangspunkt i borgernes ressourcer og behov, og at der laves en individuel plan for målet med bostøtten sammen med den enkelte borger.

Bostøtten i eget hjem er, som tidligere nævnt, rammestyrret, og der kan også i perioden 2015-2018 ses et næsten uændret budget (i faste priser).

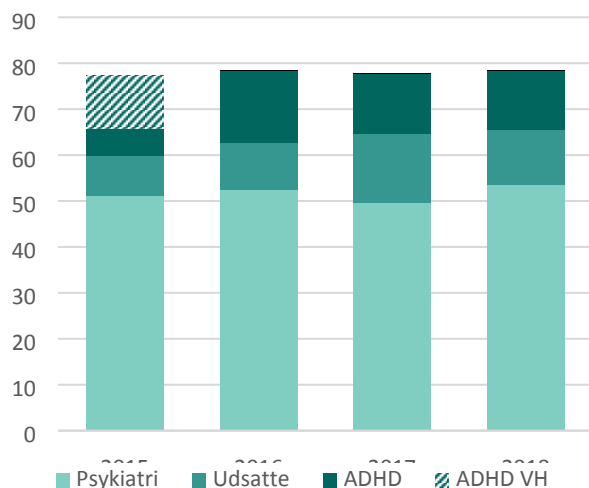
Samtidig har aktiviteten været stigende med godt 8 % i perioden, når der korrigeres for flytningen af bostøtten til borgere med ADHD. Den demografiske udvikling har i samme periode været 4 % i Aarhus Kommune for borgere i aldersgruppen 18-66 år. Ser man længere tilbage så har stigningen siden 2013 været 12 %. Det betyder også en gradvis faldende enhedspris

Bostøtten i eget hjem har således været presset i flere år. Derfor bevilligede Byrådet også midler specifikt til bostøtten i både 2014 og 2015 i forbindelse med budgetforligene.

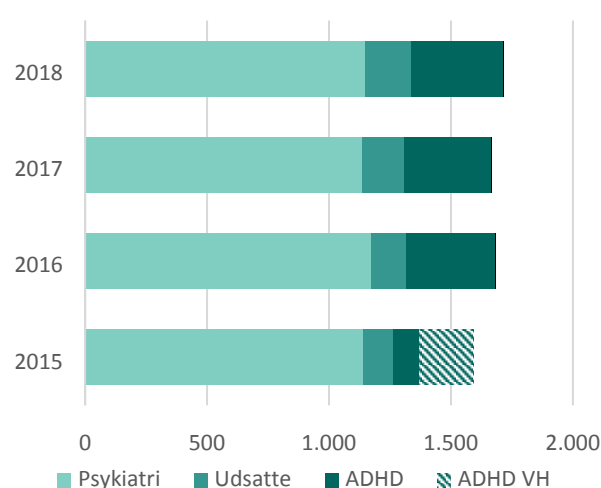
Derimod har det været en del af rammestyringen af bostøtten, at der ikke er tilført bostøtten i andel af området for socialpsykiatri og udsatte voksne samlede demografimidler.

Figur 3:

Udviklingen i budgettet til bostøtte i eget hjem i mio. kr. faste priser 2019 p/l

Udviklingen i antal helårspersoner i bostøtte i eget hjem

Aktiviteten indeholder også borgere over 67 år samt fra andre kommuner, da indsatsen til disse borgere skal håndteres for den samlede ramme

Samtidig med aktivitetsstigning er der også et stor flow. Der modtages således langt flere nye borgere hvert år end blot nettotilgangen. I 2018 var 37 % af de borgere, som modtog bostøtte, nye borgere eller borgere, hvor der blev ændret i støttebehovet.

Der arbejdes for størstedelen af bostøtten med visitation af borgeren til et antal timer om måneden inden for et spænd, som er inddelt i 5/6 kategorier. Langt størstedelen – omkring 70 % – modtager kategori 2, som svarer til 2-6 timer om måneden. Der har været nogenlunde konstant i perioden. Derimod ses en lille stigning i antallet af helårspersoner, der modtager kategori 1, som svarer til op til 2 timer om måneden, mens der tilsvarende har været et lille fald i antallet af helårspersoner i kategori 3. Det kan indikere, at der arbejdes med at rykke borgerne til mindre støtte.

Trods øget pres på bostøtten er der ganske få genindskrivinger. Det vil sige borgere, som inden for en kort periode (30 dage og op til et år efter) igen har behov for støtte, når de er udskrevet første gang.

2.2.2. Udviklingen i boformer/botilbud

Boformer/botilbud omfatter tilbud til henholdsvis borgere med sindslidelse og udsatte⁹ borgere, hvor tilbuddet fungerer, som borgerens hjem i enten længere eller kortere tid. Ca. 95 procent af aktiviteten vedrører borgere med psykiatriske problemstillinger.

Tilbuddene dækker over §§ 107, 108 og 85-botlandslignende tilbud i Serviceloven. De bofællesskaber, efter § 85, der er rammestyrede, indgår ikke her.

Borgere med plads i boformerne/botlandene har forskellige udfordringer, og de enkelte tilbud er specialiseret og normeret i forhold til forskellige typer af behov. Det er f.eks. borgere med spiseforstyrrelse, selvskadende adfærd og skizofreni. Tilsvarende er der borgere med svær ADHD. Flere af borgerne har både et misbrug og en psykiatrisk lidelse. Kendetegnende er, at borgerne alle har stort behov for hjælp til at håndtere deres symptomer, som i nogle tilfælde også resulterer i en aparte og/eller udadreagerende adfærd.

Opholdstiden på botilbud er meget forskellig, men for de borgere, som var indskrevet på et botilbud i 2018, og som ikke var nye indskrivinger, var den gennemsnitlige opholdstid 2,5 år på de eksterne tilbud og 3,3 år på de interne tilbud. Dette dækker dog over borgere, som har været i tilbuddene under et år til borgere, som har været der i op til 12 år. Enkelte af disse er indskrevet 1. januar 2007, og kan derfor reelt have været der længere, men før det var botilbuddene en del af amternes opgaver.

I de sidste 4 år i særdeleshed er der sket en stigning i både aktiviteten (antallet af helårspersoner, der modtager et tilbud) og i udgifterne. Som figurerne nedenfor viser, gælder det både for eksterne såvel som interne tilbud.

Jesper på 28 år har haft psykiske problemer siden teenageårene. Han hører stemmer og bliver paranoid/føler sig forfulgt.

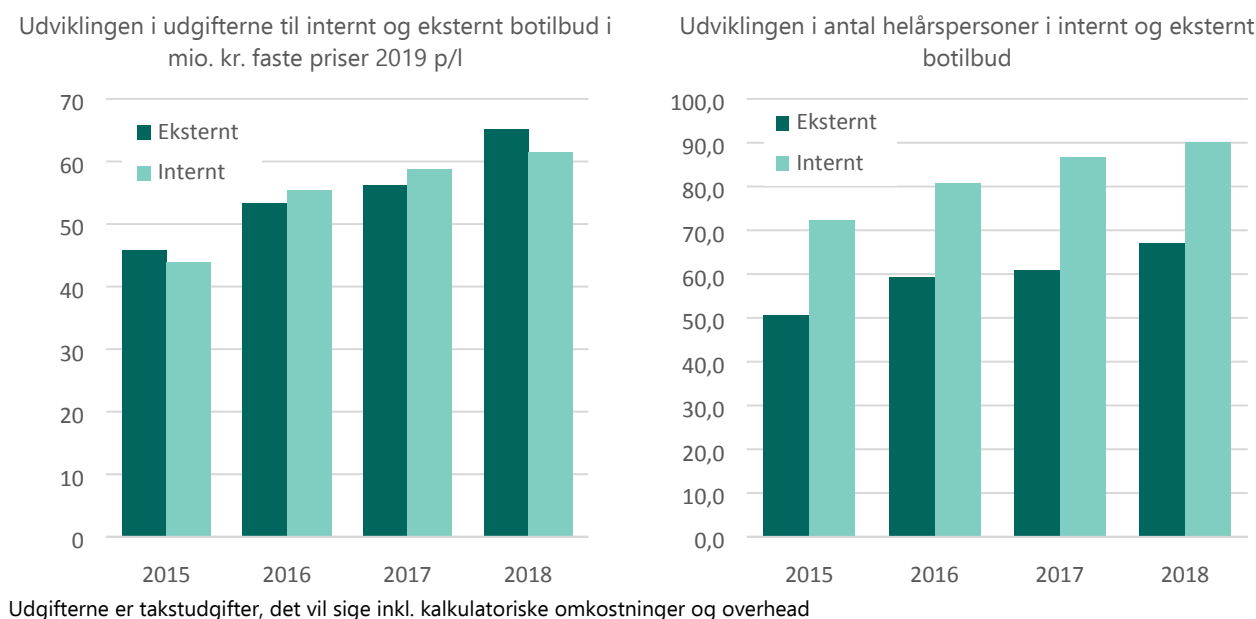
Han startede tidligt med at dulme symptomerne med hash og alkohol, hvilket med tiden er blevet til et kaotisk misbrug af hash, amfetamin, rygeheroin m.m. Pengene til finansiering af misbruget kommer ofte fra kriminalitet, og han har fået behandlingsdom efter røverforsøg i kiosk.

Han bor på en boform på første år. Hans motivation for at stoppe misbruget er svingende, da han i rusen oplever selvtilid og at kunne fungere bedre socialt. Han kan blive aggressiv og truende, når han er påvirket. Ligesom hans forbrug tiltrækker pushere, der skaber utryghed blandt medbeboere og medarbejdere.

Når han ikke er påvirket, isolerer han sig mere på sit værelse. Nogle gange, når han har haft det svært og ikke har fået talt om det, er han

⁹ Omfatter ikke botilbud på misbrugsområdet, da de betales af Rusmiddelscentret, og indgår i deres samlede økonomi

Figur 4:

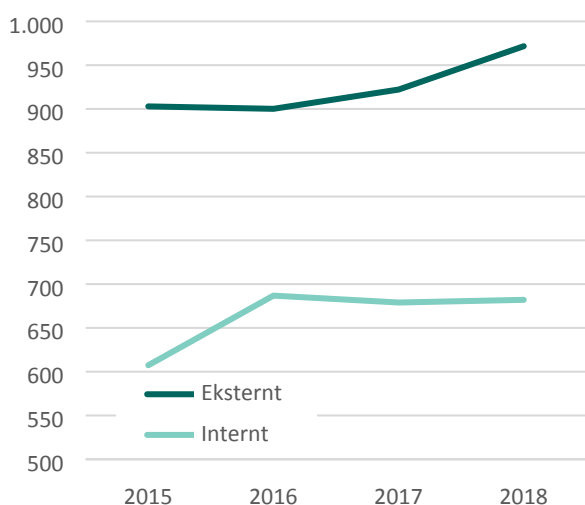

Særligt udgifterne til eksterne tilbud er steget mere end aktiviteten procentuelt, hvilket også kan ses på enhedsprisen, jf. figur 4. Det er særligt markant fra 2017 til 2018.

Ligeledes kan det ses af enhedspriserne, at de interne tilbud har en væsentlig lavere enhedspris end de eksterne. Noget kan skyldes forskel i tilbudsviften mellem de interne og de eksterne tilbud. Men noget kan også forklares med flere års reduktion af budgetterne på de interne tilbud i forbindelse med sparerunder samt politisk ønske om omprioritering mellem de to voksenområder i Socialforvaltningen, jf. afsnit 2.1.6.

Stigningen i enhedspriserne på de interne tilbud fra 2015 til 2016 skyldes dels to konkrete borgere med et omfattende støttebehov, og derfor også behov for ekstra ressourcer, som blev indskrevet på et internt tilbud, dels udvidelse af tilbud til målgruppen af borgere med et større behov for støtte.

Figur 5: Udviklingen i enhedsprisen i internt og eksternt botilbud i 1.000 kr. faste priser 2019 p/l

2.2.3. Udviklingen på forsorgshjem

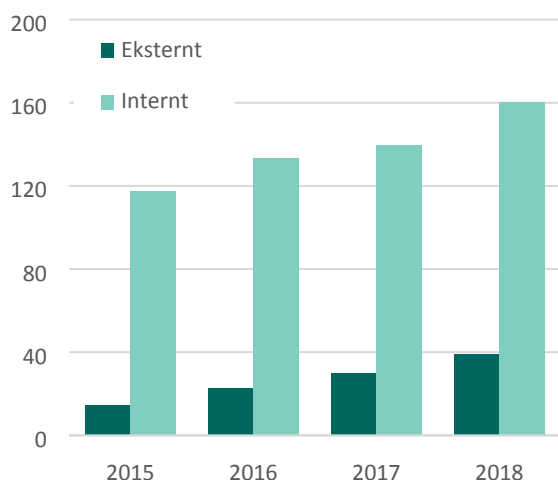
Målgruppen for §110-tilbud er personer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende hjælp.

En typisk borger på et § 110-tilbud har psykiske eller sociale problemer, ligesom de ofte har et misbrug af enten alkohol eller stoffer. Der er langt flere mænd end kvinder, der søger ophold på et § 110-tilbud, og der er procentvis flest i aldersgruppen 40-49 år. Hovedparten af borgerne modtager førtidspension eller kontanthjælp.

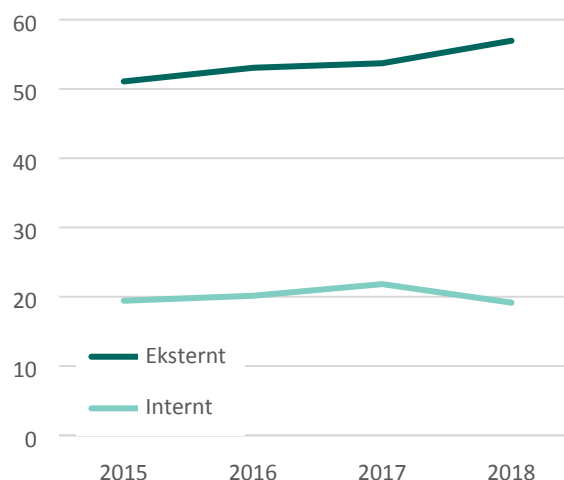
Aktiviteten på §110-tilbud har været støt stigende over de seneste år. I 2015 var antallet af helårspersoner på de interne tilbud på 117,3. I 2018 var det tal steget til 160,1. På de eksterne tilbud er aktiviteten steget fra 14,7 helårspersoner til 38,9. Antallet af unikke borgere, som søger ophold på et forsorgshjem er steget fra 377 til 511 på de interne tilbud og fra 73 til 143 personer på de eksterne tilbud. I sammenhæng med dette ses der også en stigning i antallet af afsluttede ophold generelt.

Figur 6:

Udviklingen i antal helårspersoner i internt og eksternt forsorgstilbud

Udviklingen i den gennemsnitlige varighed

Karsten er 46 år gammel og har i sin barndom boet skiftevis hjemme hos sin mor, hos andre familiemedlemmer og i pleje, pga. moderens omfangsrige alkoholmisbrug og i disse perioder vold mod Karsten.

Karsten blev som 9-årig tvangsfjernet til en døgninstitution. Karsten har siden 14-årsalderen haft et tiltagende alkoholforbrug. Han har været hjemløs, siden han var 17 år og fraflyttede døgninstitutionen.

Karsten har mange ophold på forsorgshjem rundt i landet bag sig, er skiftevis på gaden og på forsorgshjem. Han bortvises hyppigt pga. truende adfærd mod medarbejdere, som opstår når han er meget påvirket og ikke oplever sig forstået.

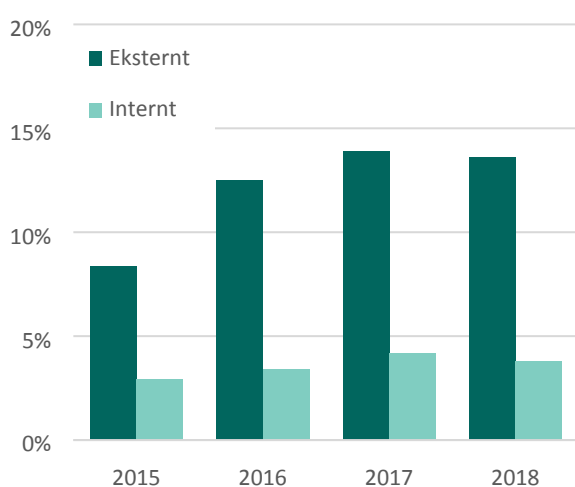
Karsten har dårligt helbred. Alkoholforbruget gennem mange år præger ham betydeligt, ligesom han ofte falder og kommer til skade i påvirket tilstand, falder om og sover på gaden også i kulde, tillige med skader efter slagsmål.

Han har desuden hepatitis, blødende mavesår og kognitive begrænsninger.

Den gennemsnitlige varighed for ophold på forsorgshjem er markant forskellig mellem kommunens egne tilbud og de eksterne tilbud. På de interne tilbud var en borgers ophold i 2018 i gennemsnit på 19 dage. På et eksternt tilbud var et gennemsnitligt ophold til gengæld på 57 dage i 2018. Dette er en stigning fra 51 dage i 2015. Man har i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne rettet fokus mod at få borgere fra eksterne forsorgshjem hurtigere videre med øvrige sociale tiltag, som skal hjælpe dem hurtigere ud af forsorgshjemmet.

For ophold af længere varighed på over 120 dage ses der ligeledes en markant forskel mellem kommunens egne tilbud og de eksterne tilbud. For de eksterne tilbud var 13,6 procent af alle de afsluttede ophold i 2018 længerevarende ophold på over 120 dage. I 2015 var denne andel 8,3 procent. For de interne tilbud var andelen af længerevarende ophold i 2018 på 3,8 procent, hvilket har været ca. samme niveau i hele perioden.

Figur 7: Andel længerevarende ophold på over 120 dage

Udgifterne for borgere på interne tilbud er faldet fra ca. 25 mio. kr. i 2015 til ca. 23 mio. kr. i 2018. Udgifterne til borgere på eksterne tilbud er til gengæld steget kraftigt fra ca. 3,3 mio. kr. i 2015 til ca. 10,4 mio. kr. i 2018. Fra 2017 til 2018 er der en stigning i udgifterne for både de interne tilbud og de eksterne. Samlet set er udgifterne steget med 3,6 mio. kr. Det skyldes bl.a., at der i 2018 åbnede et nyt forsorgshjem i byen samt, at indtægter fra borgere fra andre kommuner på Aarhus-tilbud er faldende.

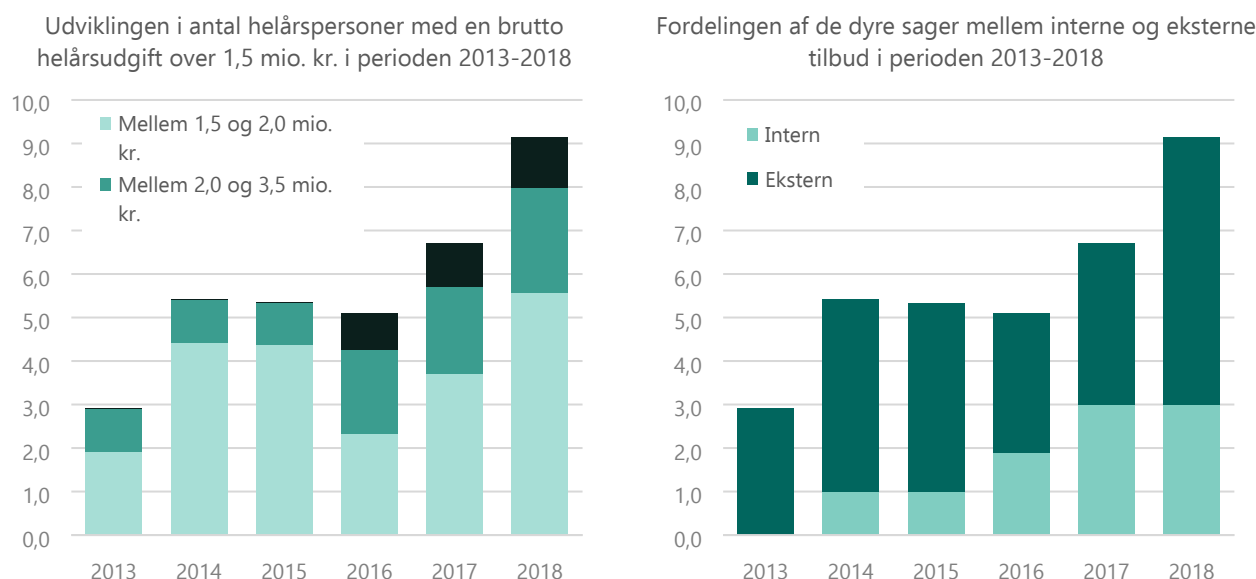
2.2.4. Sager med et omfattende behov for støtte

En af flere ting, som opleves som en udfordring på området for socialpsykiatri og udsatte voksne, er stigningen i antallet af meget dyre botilbudssager, defineret som sager med en årlig bruttoudgift¹⁰ over 1,5 mio. kr. (i 2019 p/l). Det vil sige, at udgifter til andre tilbud ikke indgår i denne opgørelse, medmindre borgerne modtager et helhedstilbud.

Særligt siden 2014 er der sket en stigning i forhold til tidligere år. Herefter har antallet af dyre pladser været nogenlunde stabilt frem til 2017, hvor der igen er en stigning og med en yderligere stigning i 2018, jf. nedenstående figur.

¹⁰ Kommunen får refusion fra staten i særligt dyre enkeltsager. Det vil sige, at hvis den samlede udgift til borgeren overstiger 1,1 mio. kr., så får kommunen 25 procent af udgiften over de 1,1 mio. kr. i refusion. Overstiger den samlede udgift 2,0 mio. kr. får kommunen 50 procent i refusion for udgiften over 2,0 mio. kr. Kommunens nettoudgift er således mindre.

Figur 8:

Det er værd at bemærke, at det ikke blot er antallet som er stigende, men der er også kommet flere sager over både 2 mio. kr. og i 2016 og frem også sager over 3,5 mio. kr. i bruttohelårsudgift. Der er således ikke kun sket en stigning i sager, men de er samtidig også blevet dyrere.

De dyre sager er alle inden for socialpsykiatriområdet. Det drejer sig oftest om borgere, der kan være ekstremt selvskadende, således at ekstra personale er ansat, så borgeren overvåges døgnet rundt. Det kan også være borgere, hvis habitus er så ringe, at ekstra personlig hjælp og pleje er nødvendig, eller borgere som er udadreagerende med en baggrund fra retspsykiatrien og er placeret på et eksternt tilbud, hvor taksten afspejler omfanget af indsatsen.

Ligeledes er det interessant, at frem til 2013 blev disse borgeres behov oftest løst i eksterne tilbud – primært i Region Midtjylland. Fra 2014 løses flere og flere af de dyre sager i egne tilbud og i 2017 blev cirka halvdelen af sagerne løst internt i Aarhus Kommune, se figuren ovenfor. Det vil som nævnt tidligere alt andet lige være dyrere at købe tilbuddet eksternt, ligesom de interne løsninger giver bedre faglige såvel som økonomiske styringsmuligheder.

2.2.5. Færdigbehandlede borgere

Når en borger bliver indlagt på psykiatrisk hospital, er det lægerne, der har kompetencen til at vurdere, hvornår borgeren er færdigbehandlet og skal udskrives. For mange af de borgere, der bliver indlagt på psykiatrisk hospital, gælder, at de efter deres udskrivning fra hospitalet har behov for støtte i kommunalt regi fra Socialpsykiatri og Udsatte Voksne. Dette i form af eksempelvis bostøtte i eget hjem, et varigt eller midlertidigt botilbud eller anden foranstaltning.

Det er imidlertid ikke altid muligt at finde et egnet socialt tilbud på det tidspunkt, hvor borgeren bliver erklæret færdigbehandlet. Hvis færdigbehandlede borgere ikke kan udskrives fra psykiatrisk hospital, fordi de afventer et socialt tilbud, opkræves af regionen en takst pr. "færdigbehandlingsdag".

Der er inden for de seneste år sket end en fordobling af udgifterne til færdigbehandlede borgere.

Der er ikke en entydig forklaring på stigningen i antallet af færdigbehandlingsdage. Den væsentligste del af forklaringen er dog, at der ikke findes et tilstrækkeligt antal egnede ledige botilbudspladser, som borgeren kan visiteres til. Dette gælder såvel manglende ledige pladser internt i Aarhus Kommune som ledige pladser i eksterne kommunale eller regionale tilbud. I den forbindelse skal det understreges, at flere af de borgere, der i dag bliver erklæret færdigbehandlede opleves at have tungere problematikker end tidligere, og at de som følge heraf har behov for mere omfattende og specialiserede tilbud. Det opleves f.eks., at borgere udskrives med behov for døgndækning på grund af svært selvskadende adfærd.

2.2.6. Særlige psykiatripladser

I Region Midtjylland er der i løbet af 2018 oprettet i alt 32 særlige psykiatripladser.

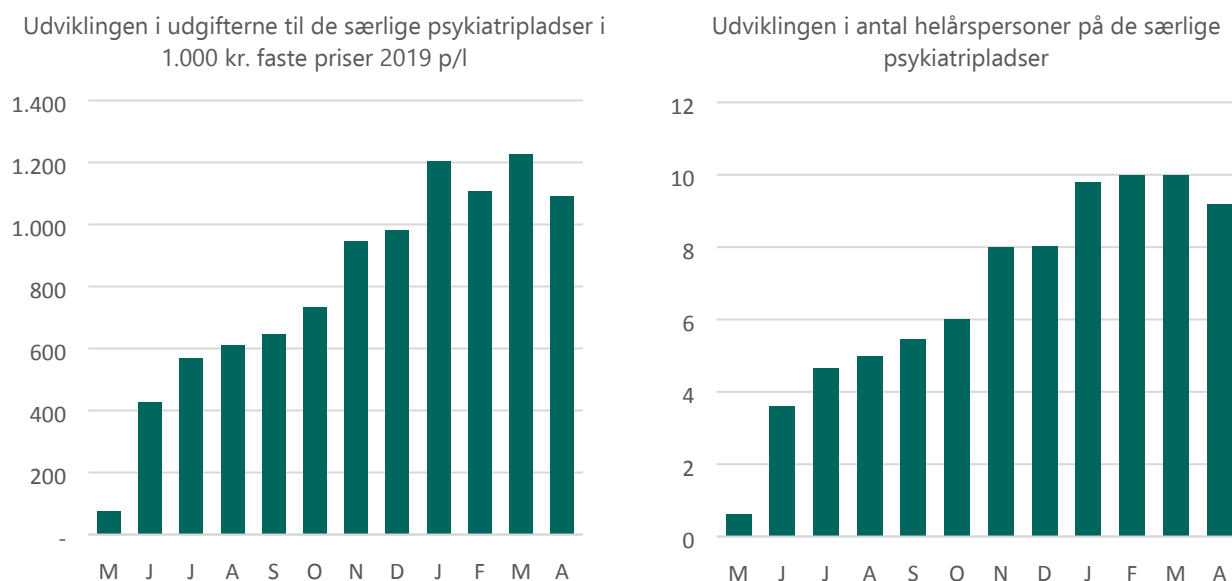
De særlige psykiatripladser blev etableret for at imødegå de situationer, hvor medarbejdere på bosteder på tragisk vis har været udsat for vold og trusler og i enkelte tilfælde drab.

Målgruppen til de særlige psykiatripladser er særligt udsatte borgere med sociale problemer, svære psykiske lidelser og en udadreagerende adfærd. Borgerne har ofte afbrudte behandlingsforsøg bag sig, misbrug og/eller dom til behandling. Opholdet på de særlige pladser kombinerer psykiatrisk behandling med en socialfaglig og rehabiliterende indsats. Derudover indgår muligheden for misbrugsbehandling.

Tanken er, at ophold på pladserne er midlertidige og har til formål at stabilisere borgeren, således at borgeren kan vende tilbage til det tilbud, vedkommende kom fra.

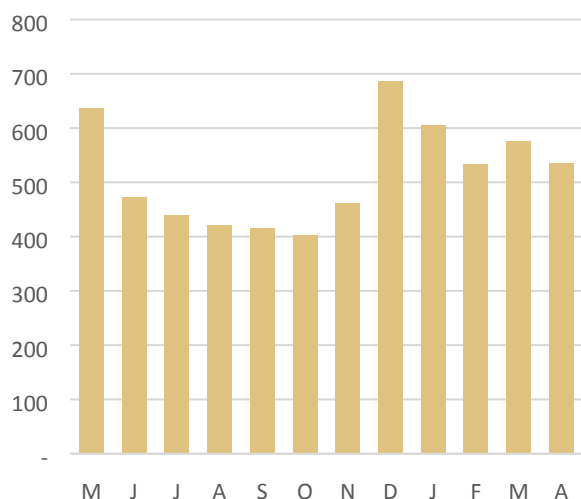
Pr. 1. april 2019 blev visitationskriterierne til pladserne ændret. Det er sket i forlængelse af, at der rundt om i regionerne har været tomme pladser. De nye visitationskriterier indebærer, at farlighedskriteriet er lempet, så ikke kun akut farlige borgere kan blive indlagt. Tilsvarende betyder de nye visitationskriterier, at regionens medarbejdere, med kendskab til borgere i målgruppen, som noget nyt også kan anmode visitationsforummet om at indstille en patient til visitation. Formelt er det dog stadig borgernes handlekommune (i dette tilfælde Aarhus), som træffer afgørelsen om visitation.

Siden de særlige psykiatripladser åbnede 1. maj 2018, har aktiviteten på pladser været støt stigende og dermed har udvikling i udgifterne også været opadgående. De samlede udgifter var i 2018 på ca. 5 mio. kr. For de første fire måneder af 2019 har udgifterne allerede været på ca. 4,6 mio. kr. Det gør, at forventningerne til de fremadrettede udgifter er markant højere end for 2018.

Figur 9:

I den tid en borger er indlagt på en særlig psykiatriplads kan vedkommende samtidig have en plads på et botilbud, som borgeren ikke kan udskrives fra, da pladsen skal stå klar til vedkommende bliver udskrevet fra psykiatripladsen. I 2018 beløb disse udgifter sig til ca. 0,7 mio. kr. I 2019 har udgifterne for de første fire måneder været ca. 0,7 mio. kr. Det skal bemærkes, at det ikke kun er et spørgsmål om dobbeltudgifter, men også om kapacitetsudnyttelse, når der efterspørges botilbudspladser.

Som beskrevet tidligere betaler kommunerne ligeledes for de tomme pladser på de særlige psykiatripladser. Aarhus Kommune skal betale ca. 25 procent af samtlige tomme pladser i Region Midtjylland¹¹. Den udgift har svinget mellem ca. 0,4 og 0,7 mio. kr. om måneden, i den periode som pladserne har været i brug.

Figur 10: Udviklingen i udgifterne til tomme pladser i 1.000 kr. faste priser 2019 p/l

Med de ændrede visitationskriterier er det forventningen, at der over tid vil være færre tomme pladser, og dermed færre udgifter. Men som det ser ud nu, betaler Aarhus Kommune både for de anvendte pladser og

¹¹ Udgiften til tomme pladser dækkes af kommunekassen (ikke-decentraliseret område) og er derfor ikke en direkte del af Socialforvaltningens økonomi.

for tomgang afledt af de øvrige kommuner i Region Midtjyllands manglende anvendelse af pladser. Pt. svinget anvendelsesgraden/er den gennemsnitlige anvendelsesgrad for de øvrige kommuner i regionen xx procent.

2.2.7. Sammenligning af udgiftsniveau, enhedspriser og modtagerandele med de øvrige 6-byer

I 6-by-regi udarbejdes der hvert andet år 6-by-nøgletal – senest på baggrund af regnskab 2018. Disse nøgletal har den fordel i forhold til andre benchmark-undersøgelser, at de seks kommuner i nærmere dialog med videnspersoner hos hinanden tager højde for de største og vigtigste konteringsforskelle kommunerne imellem, særligt vedrørende hvilke typer af udgifter, der skal indgå. 6-by-nøgletallene opdeles i tre hovedmålgrupper i henhold til grupperingerne i Indenrigsministeriets kontoplan – udsatte, handicap og psykiatri (sindslidende). Der kan være områder, der defineres forskelligt mellem kommunerne i forhold til de tre hovedmålgrupper. I Aarhus Kommune registreres eksempelvis aktivitet og udgifter til borgere med ADHD og Huntingtons Chorea som psykiatri, blandt andet grundet den organisatoriske placering af de to målgrupper under Socialpsykiatri og Udsatte Voksne¹². Andre kommuner kan gøre det anderledes, og vi ved positivt, at det er tilfældet med Odense og Randers kommuner. Der kan ligeledes være områder, som i andre kommuner placeres under psykiatri og udsatte, men som i Aarhus placeres uden for området. Et eksempel herpå er kvindekrisecentre.

Ligeledes har både udsatte- og psykiatriområdet mange forskellige typer af initiativer, som afhænger af de enkelte kommuner, og der er også flere åbne tilbud, hvor der kan være forskel på, hvorvidt og hvordan aktiviteten registreres.

Der er valgt at se samlet på nøgletallene vedrørende udsatte og psykiatri i afsnittet. Nøgletallene skal i sagens natur tolkes i lyset af de forskelle der kan på tværs af kommunerne, se ovenfor.

Nøgletallene for 6-byerne viser blandt andet, hvilket forbrug der er på området for socialpsykiatri og udsatte voksne i den enkelte kommune. Nøgletallene opgør desuden enhedspriserne for de forskellige tilbud til målgrupperne. Med udgangspunkt i nøgletallene er der desuden mulighed for at opgøre modtagerandelen på tværs af de seks kommuner.

Udgifterne dækker over både døgn- og dagtilbud. Nedenfor ses der nærmere på såvel de samlede udgifter til de forskellige tilbud som enhedspriser for tilbuddene.

Sammenfatning

Som det fremgår af nøgletallene nedenfor, ligger Aarhus Kommune i mellemkategorien, når der ses på de samlede udgifter til området for socialpsykiatri og udsatte voksne for 6-byerne. Tallene

Ses der i stedet på udgiften pr. indbygger til de enkelte ydelser varierer billedet – på et par enkelte områder ligger Aarhus Kommune højt, mens kommunen på de andre områder ligger i den laveste eller mellemste kategori. Dette afspejler sig også i, hvor stor en andel af de samlede udgifter til området for socialpsykiatri og udsatte voksne den enkelte kommune bruger på de enkelte ydelser.

I forhold til enhedspriserne for de enkelte ydelser varierer billedet ligeledes på tværs af ydelserne. Enhedspriserne for bostøtte og botilbud ligger i den laveste tredjedel, mens enhedsprisen for aktivitets- og

¹² Frem til 2015 var begge områder i Aarhus Kommune en del af Voksenhandicapområdet og blev derfor registreret under handicap.

samværstilbud ligger i den mellemste tredjedel. Enhedspriserne for de øvrige tilbud (beskyttet beskæftigelse og forsorgshjem) ligger i den øverste tredjedel.

Ses der på enhedspriserne opdelt på henholdsvis egne tilbud og eksternt køb, ligger enhedsprisen på Aarhus Kommunes egne tilbud typisk markant under de eksterne tilbud. En tendens der også ses i de øvrige 6-byer.

Udgiften til de eksterne tilbud kan Socialforvaltningen primært påvirke via visitation til tilbud, der til gengæld påvirkes af borgerens mulighed for "frit" at vælge blandt flere tilbud. Selve prisen på de eksterne tilbud kan kun i meget begrænset omfang påvirkes på kort sigt, da priserne på ydelserne enten reguleres gennem rammeaftalen i leverandørens region eller gennem godkendelse af tilsynet (gælder private).

Ses der på modtagerandele varierer det mellem tilbudstyperne, om Aarhus ligger relativt højt eller relativt lavt i forhold til de øvrige 6-byer. Generelt set ligger modtagerandelene dog forholdsvist højt, når der sammenlignes med de øvrige 6-byer, hvilket indikerer, at en højere andel af befolkningen i Aarhus modtager et tilbud sammenlignet med de øvrige større byer. Der er ikke umiddelbart en socioøkonomisk forklaring på dette forhold.

Det er vigtigt at understrege, at modtagerandel udelukkende viser antal og ikke tyngden i de tilbud, som modtages.

De økonomiske udfordringer, der beskrives i afsnit 2.3 nedenfor, skal ses i lyset af ovenstående. Overordnet set viser nøgletallene, at Aarhus Kommune placerer sig forskelligt alt efter ydelseskategori, men at der er flere områder, hvor der kunne være mulighed for at hente inspiration fra kommuner med et lavere udgiftsniveau pr. indbygger eller med lavere enhedspriser på ydelserne.

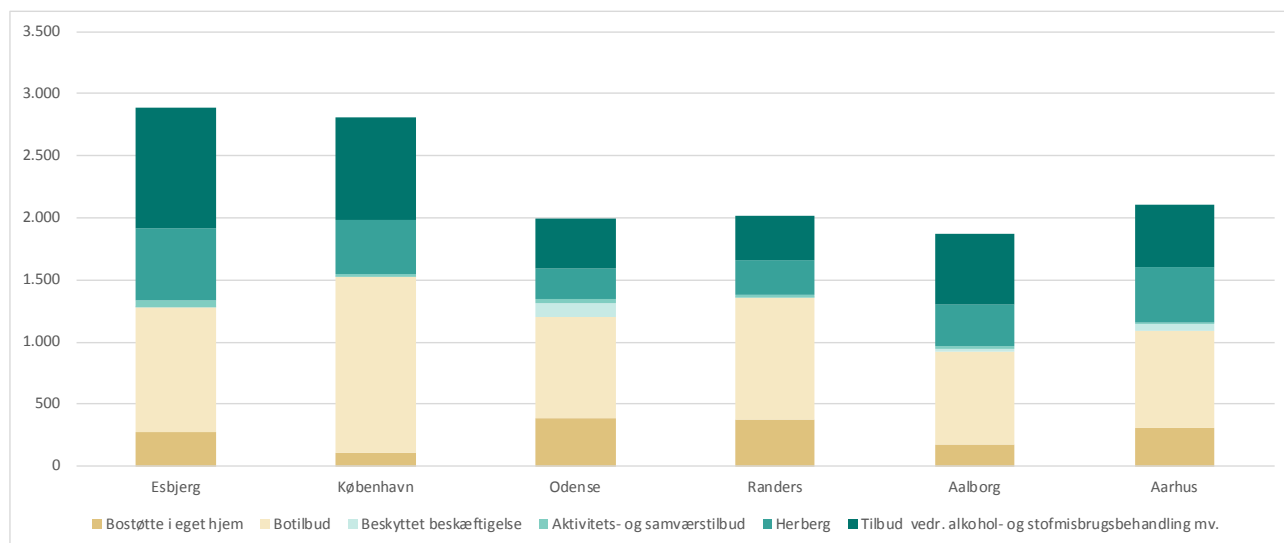
Sammenligning af udgiftsniveau, enhedspriser og modtagerandel med de øvrige 6-byer

Området omfatter udgifter til såvel dag- som døgnforanstaltninger til målgruppen. Dvs. udgifter til socialpædagogisk bistand, botilbud, misbrugsbehandling, beskyttet beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud, forsorgshjem, krisecentre¹³, personlig pleje og praktisk hjælp mv.

Som det fremgår af figur 10, ligger udgiftsniveauet i Aarhus Kommune i mellemkategorien, når der ses på de samlede udgifter til området for socialpsykiatri og udsatte voksne for 6-byerne. Det varierer, hvor stor en andel af de samlede udgifter 6-byerne bruger på de enkelte ydelser.

¹³I Aarhus Kommune er kvindekrisecentre ikke en del af Socialpsykiatri og Udsatte Voksen, men hører under Familier, Børn og Unge.

Figur 11: Samlede udgifter til området for socialpsykiatri og udsatte voksne i 2018 pr. 18-66-årige indbygger

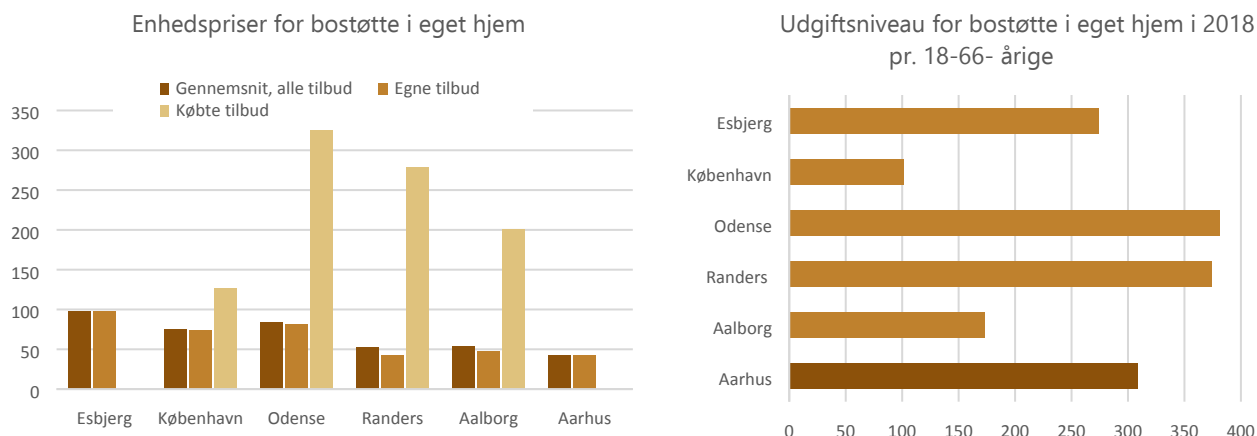

Nedenfor ses der nærmere på udvalgte ydelser til målgruppen – bostøtte i eget hjem, botilbud, beskyttet beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud samt forsorgshjem. Fokus er på udgiften pr. indbygger, på enhedsprisen på ydelsen samt på modtagerandelen. I forhold til enhedspriserne angives den gennemsnitlige enhedspris på ydelsen samt enhedspriserne for såvel interne som eksterne ydelser.

Bostøtte

For bostøtte i eget hjem ligger enhedsprisen i Aarhus som den laveste sammenlignet med de øvrige 6-byer. I lighed med Esbjerg bruger Aarhus kun egne tilbud i forhold til bostøtte. Ses der på de samlede udgifter til bostøtte i eget hjem, har Aarhus det tredje højeste udgiftsniveau.

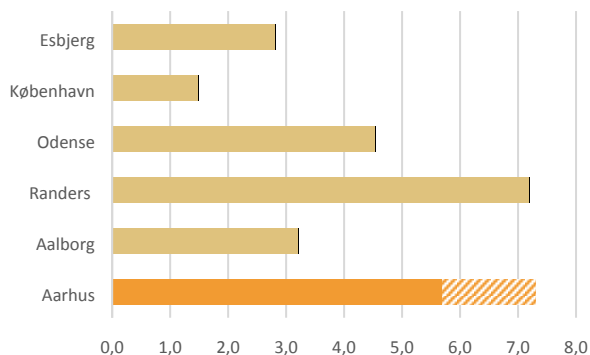
Figur 12:

Note: I tallene for Aalborg indgår ikke udgifter til bostøtte for udsatte borgere.

Modtagerandelen af bostøtte i eget hjem i Aarhus er den højeste blandt de 6 kommuner. Noget af forklaringen er, at Aarhus definerer borgere med ADHD som psykiatri, mens andre kommuner betragter det som handicap. En rigtig stor del af borgere med ADHD modtager i Aarhus Kommune bostøtte i eget hjem. Det bemærkes dog, at selvom der korrigeres for borgere med ADHD i Aarhus, ville modtagerandelen være den næsthøjeste blandt 6-byerne.

Figur 13: Modtagerandel for bostøtten

Note: Andelen af borgere med ADHD er kun opgjort for Aarhus.

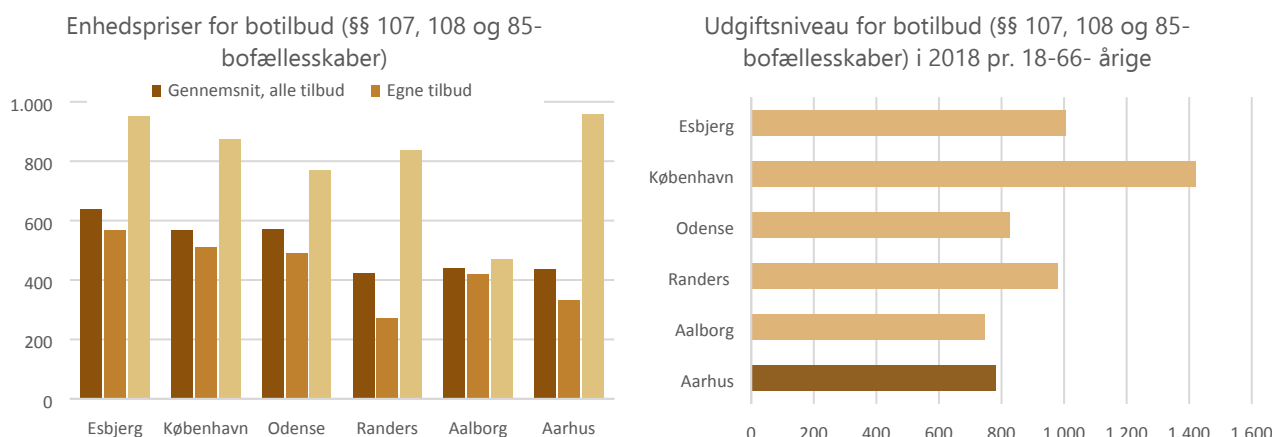
Botilbud

De forskellige typer af botilbud substituerer i mere eller mindre grad hinanden, hvilket også afspejler sig i, hvordan tilbudstyperne anvendes i de enkelte kommuner. Det giver derfor mening at se på botilbuddene under ét.

I figur 13 er såvel enhedspris som udgift pr. 18-66-årige indbygger angivet for botilbud under ét (§ 85 – bofællesskaber og botilbud, § 107 og § 108). Nøgletallene viser, at enhedsprisen på botilbud under ét i Aarhus ligger blandt de laveste. Kun Randers har lavere priser, mens Aalborg og Aarhus ligger på niveau. Ses der på de interne enhedspriser i Aarhus, er de næstlavest. I forhold til køb af tilbud i andre kommuner, regioner og hos private er enhedsprisen til gengæld den højeste i Aarhus. For de øvrige 6-byer gælder det ligeledes, at de eksterne tilbud er markant højere end på de interne tilbud. En del af forklaringen herpå er, at mange af de mest specialiserede tilbud enten er regionale eller private, jf. afsnit 2.1.4.

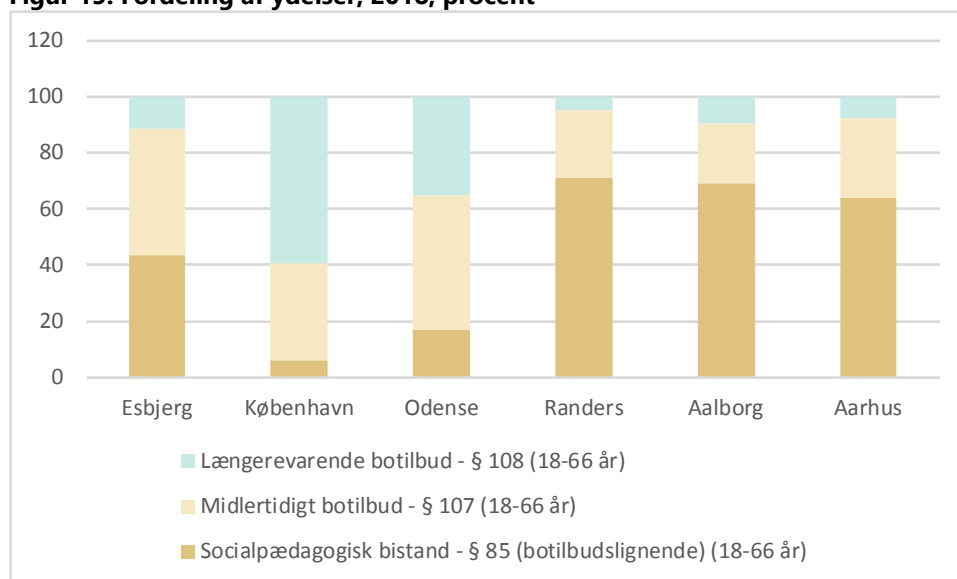
Ses der i stedet på udgiften pr. indbygger i aldersgruppen 18-66 år, har Aarhus det næstlaveste udgiftsniveau.

Figur 14:

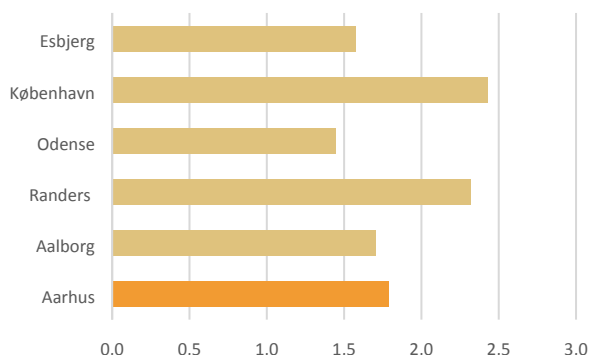
Det varierer fra kommune til kommune, i hvilket omfang de enkelte tilbud anvendes, se figur 14 nedenfor. Da enhedspriserne typisk er lavest for § 85 i bofællesskabslignende tilbud, vil vægten af de enkelte tilbudstyper i sagens natur have betydning for udgifterne/enhedspriserne for botilbud under ét.

Figur 15: Fordeling af ydelser, 2018, procent

Modtagerandelen i Aarhus på botilbud er under gennemsnittet, men det tredje højeste og skyldes, at Esbjerg og København har relative høje modtagerandele. Særligt København har en langt overvejende del af deres tilbud som botilbud, men har så til gengæld langt færre end de øvrige kommuner, som de giver bostøtte i eget hjem. Det bemærkes i den sammenhæng, at det omvendte forhold ikke gør sig gældende. Selvom Aarhus ligger med den højeste modtagerandel på bostøtte, så modsvares dette ikke af, at man er placeret i den laveste tredjedel, når det gælder modtagerandel for botilbud.

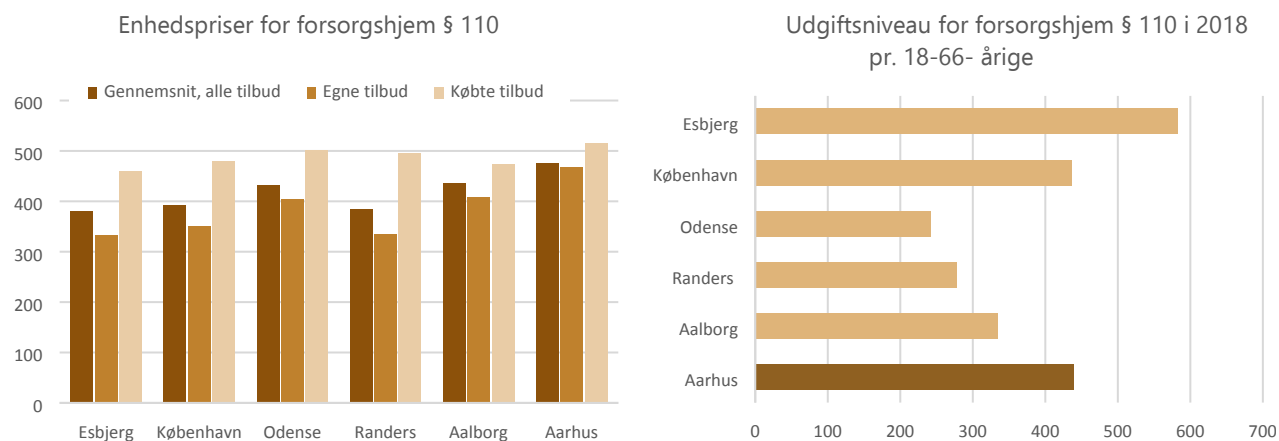
Figur 16: Modtagerandel botilbud

Forsorgshjem

Som det fremgår af figur 16, har Aarhus den højeste enhedspris på forsorgshjem blandt 6-byerne. Enhedsprisen på såvel interne som eksterne tilbud er højere end i de øvrige kommuner. Niveauet på de eksterne tilbud er dog tæt på enhedspriserne for de eksterne tilbud i Randers og Odense. For alle kommunerne gælder det, at enhedsprisen på de eksterne tilbud er markant højere end de interne tilbud.

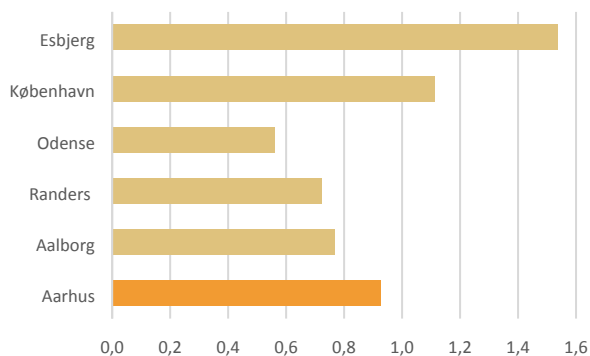
Figur 17:

Ellengården er et §110-tilbud, som indgår i ovenstående opgørelser, men tilbuddet hører organisatorisk under Familie, Børn og Unge

I forhold til modtagerandelen ligger Aarhus i den mellemste tredjedel.

Figur 18: Modtagerandel forsorgshjem

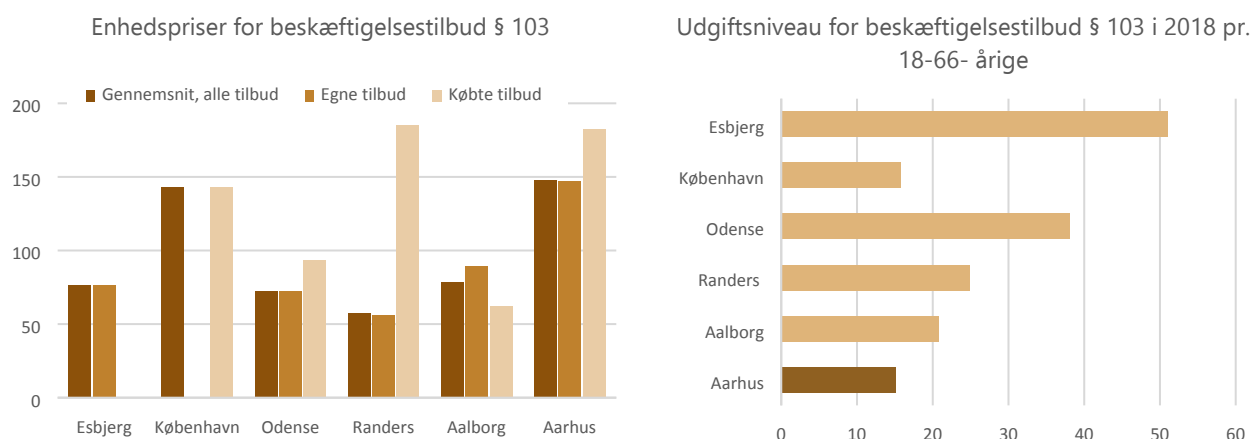

Dagtilbud

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde dagtilbud til borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Dagtilbud omfatter såvel beskyttet beskæftigelse som aktivitets- og samværstilbud. I figur 18 og figur 19 er enhedspriser og udgiftsniveau for henholdsvis beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud angivet.

Som det fremgår af figur 18, har Aarhus gennemsnitligt set den højeste enhedspris på beskyttet beskæftigelse. Aarhus ligger dog tæt på København. Aarhus har ligeledes den højeste enhedspris på interne tilbud. Også enhedsprisen på eksterne tilbud ligger blandt de højeste. Kun Randers har højere enhedspris på de eksterne tilbud. Hvis man i stedet ser på udgifterne pr. indbygger i aldersgruppen 18-66 år, så ligger Aarhus til gengæld lavest. Udgiftsniveauet pr. indbygger ligger dog tæt på niveauet i København.

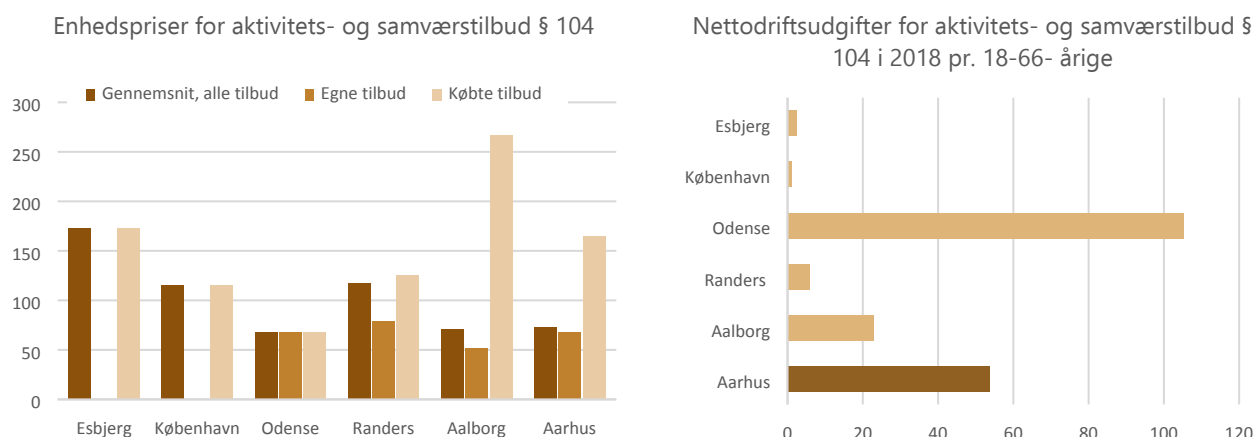
Figur 19: Beskyttet beskæftigelse – enhedspriser og udgiftsniveau i 2018

Ses der i stedet på aktivitets- og samværstilbud fremgår det af figur 19, at enhedsprisen i Aarhus ligger i mellemkategorien, i det både Odense og Aalborg har lavere enhedspriser. Niveauet i Aarhus er dog tæt på niveauet i de to andre 6-byer. I lighed med Aarhus bruger flertallet af kommunerne eksterne tilbud. For flertallet af disse gælder, at enhedsprisen er lavest for de interne tilbud.

Ses der i stedet på udgiftsniveauet ligger Aarhus i den højeste tredjedel, kun Odense har et højere udgiftsniveau. For de øvrige 6-byer gælder, at udgiftsniveauet ligger markant under niveauet i Odense og Aarhus.

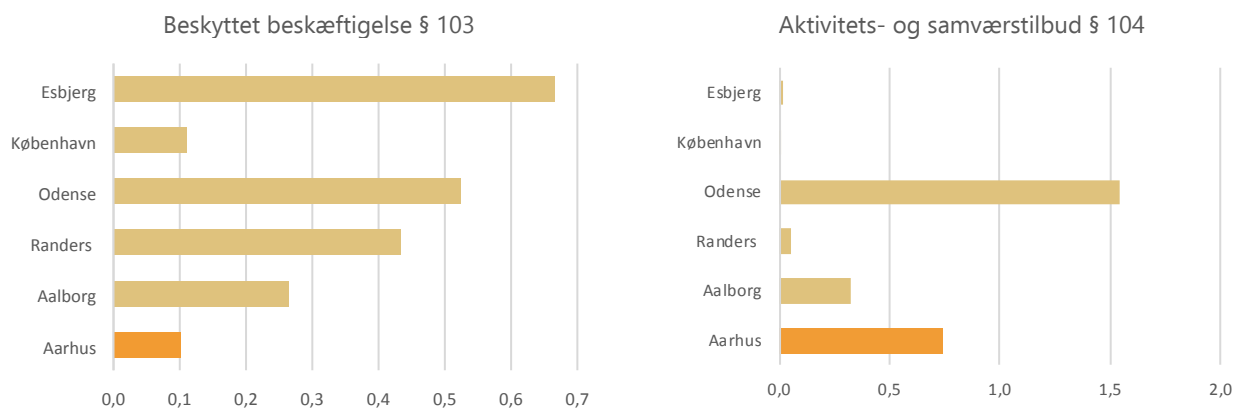
Figur 20: Aktivitets- og samværstilbud – enhedspriser og udgiftsniveau i 2018

Modtagerandelen for beskyttet beskæftigelse er lavest i Aarhus, mens modtagerandelen for aktivitets- og samværstilbud er i den højeste tredjedel sammenlignet med de øvrige 6-byer. Ses der i stedet på modtagerandelen for dagtilbud under ét har Aarhus den næst højeste modtagerandel.

Forskellene i de samlede modtagerandele skal ses i lyset af, at de åbne dagtilbud, hvor der ikke kræves visitation, ikke er indeholdt i opgørelsen, hvilket kan have stor betydning, idet der er forskel på, hvordan kommunerne indretter tilbudsviften på dagtilbudsområdet. Eksempelvis bruger Aalborg 23,8 mio. kr. på åbne dagtilbud, hvor Aarhus bruger 20,4 mio. kr. til trods for at Aarhus er en større by.

Figur 21: Modtagerandel beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud

3. Fremskrivning 2019-2029

Nedenfor gennemgås forudsætningerne for en mulig fremskrivning af udgifterne på området. De fremskrevne udgifter og rammen er opgjort og på baggrund heraf kan en forventet ubalance opgøres.

3.1. Fremskrivning af de forventede udgifter til området for socialpsykiatri og udsatte voksne i perioden 2019-2029

En fremskrivning og prognosticering af udgifter over så forholdsvis lang en periode vil altid være behæftet med en vis usikkerhed. Usikkerheden stiger med længden af den periode der prognosticeres for. Metoden er dog valgt, så det er muligt at give Byrådet et omtrentligt billede af, hvordan områdets udgifter kan udvikle sig, hvis der ikke foretages ændringer i praksis, styring eller økonomi.

Udgangsåret for fremskrivningen er udgifterne i regnskab 2018 for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne. Regnskabet for 2018 er et udtryk for udgifterne ved aktivitetsniveauet i 2018.

Regnskabet er justeret for udgifter, som ikke er permanente, men udelukkende relaterer sig til forhold i 2018. Ligeledes er der justeret for udgifter, som helt sikkert vil have en større effekt i 2019 end i 2018. Det er primært aktiviteter igangsat i 2018, og som vil have helårsvirkning, men også udmøntning af nye tiltage fra budgetforliget for 2019, samt seneste gennemførte sparekrav.

Dernæst er der bygget videre på udgifterne i 2018 og gjort overvejelser i forhold til, hvordan disse vil udvikle sig – eksempelvis hvad der forventes at komme til af yderligere visitation, aktivitet osv.

Foruden udviklingen i visitation og aktivitet ses der også på andre forhold, men visitations- og aktivitetsudviklingen inden for forskellige områder er den primære faktor.

Området for socialpsykiatri og udsatte voksne er sammensat af mange forskellige typer af tilbud, og udviklingen i visitation og aktivitet afhænger derfor af forskellige forhold. Derfor er der også valgt at fremskrive forskelligt for flere områder.

3.1.1. Økonomiske effekter af forøget nettotilgang til botilbud og bostøtte i eget hjem

Som følge af stigende demografi, ændrede mønstre i tilgang og afgang til området samt løbende afvikling af den nuværende "visitationsliste"¹⁴ til botilbud forventes der stigende nettotilgang – og dermed stigende udgifter – til botilbud i perioden 2019-2029. Ligeledes opleves der en fortsat vækst i visitationen af borgere med behov for bostøtte i eget hjem.

Både KL og VIVE peger, som tidligere nævnt, på stigende antal sårbare og skrøbelige unge med forskellige former for komplekse problemstillinger. Unge, der har svært ved at håndtere dagligdagen, og som samtidig med en psykisk lidelse også har misbrugsproblemer. Desuden kan der være problemer med følgekriminalitet og udadreagerende adfærd, hvilket samlet giver en høj grad af kompleksitet i støttebehovene. Der ses også

¹⁴ "Visitationslisten" omfatter en række borgere, der er vurderet til at have et mere omfattende behov for støtte end deres nuværende tilbud.

en stigende gruppe af primært yngre kvinder med emotionelt ustabil personlighedsforstyrrelse af borderline-typen og spiseforstyrrelser.

Ud over de unge er der også en særlig udfordring i forhold til borgere med "dobbeltdiagnose", det vil sige borgere, som både har en psykisk lidelse og misbrugsproblemer.

Samtidig skaber det kompleksitet i arbejdet, når borgere med psykiske lidelser også har kognitive funktionsnedsættelser eller har somatiske støtte og plejebehov.

Det skal også ses i sammenhæng med, at indlæggelsestiden i behandlingspsykiatrien har været faldende, jf. afsnit 2.1.1.

Botilbud – strukturel tilgang

Med udgangspunkt i den demografiske udvikling og efterspørgslen efter botilbud, til- og afgangsmønstre mv. er det vurderingen, at der i 2019 vil være behov for ca. 5,5 ekstra helårspladser stigende til akkumuleret ca. 56 helårspladser i 2029.

Fremskrivningen baserer sig på de samme forudsætninger som behovsanalysen for anlæg i forhold til den demografiske udvikling og efterspørgslen efter tilbud. Byrådet fik behovsanalysen for anlæg forelagt i forbindelse med Afdelingernes Budget for 2020.

Merudgiften som følge af den strukturelle tilgang til botilbudsområdet vurderes at udgøre 3,6 mio. kr. i 2019 stigende til 51,7 mio. kr. i 2029.

Borgere med behov for et mere indgribende tilbud ("visitationsliste") – enkeltstående udfordring

En række borgere er vurderet til at have et mere omfattende behov for støtte end deres nuværende tilbud. Det er både borgere, der endnu ikke har et botilbud, men eksempelvis modtager bostøtte i eget hjem, og borgere som allerede har et botilbud, men som er mindre indgribende. Der er et generelt pres på egnede botilbudspladser internt såvel som eksternt.

I fremskrivningen indgår kun de borgere, som ikke allerede har et botilbud, og hvor der skal findes en ekstern plads, primært fordi det er vurderet, at der ikke inden for en periode bliver en ledig plads internt. Det vil sige kun de borgere, som ikke allerede er finansierede, eller hvor den interne plads er finansieret via driftsmidler.

Udgiften vurderes meget lille i 2019, da der kun er en del af året tilbage. Udgiften forventes at ville stige til 7,5 mio. kr. årligt fra og med 2023.

Hvis alle borgere skulle have et eksternt tilbud, er den årlige udgift vurderet til 22,4 mio. kr.

Det bemærkes, at listen er dynamisk, da der over tid findes relevante tilbud til borgerne. Modsat kommer der nye borgere til, hvor der ikke straks kan findes en plads på et relevant tilbud.

Pladsudvidelser

Der er i 2019 planlagt udvidelse af bofællesskabspladser til udsatte borgere. Der har længe været et behov for disse pladser. Langt de fleste af disse borgere opholder sig i dag på kommunens forsorgshjem eller på gaden. Der er således ikke en alternativ udgift, der falder bort med etableringen af disse pladser. Pladserne er blevet finansieret gennem intern omprioritering i Socialforvaltningen. Desuden udvides der med en plads på kommunens botilbud til spiseforstyrrede.

Pladserne vil imødekomme omkring 4 borgere, som har behov for et mere indgribende tilbud (fra "visitationslisten").

Udgifterne til pladsudvidelse er i 2019 1,1 mio. kr. stigende til 3,0 mio. kr. i 2029.

Bostøtteområdet

Bostøtteområdet, som er rammestyret, har i perioden 2015 til 2018 haft en tilgang i antal borgere på ca. 8 procent, mens det siden 2013 er 12 procent. Den demografiske udvikling i samme periode har været det halve (18-66-årige).

For at imødegå den fortsatte tilgang til bostøtten arbejdes der med nye indsatser efter Servicelovens § 82, og som forventes over tid at lette presset på den rammestyrede bostøtte.

Budgettet til bostøtte indgår i grundlaget for den demografifafhængige budgetmodel på Socialforvaltningens område. Som en del af rammestyningen og de nye indsatser efter § 82 tilføres bostøtten ikke en forholdsmæssig andel af demografimidlerne i takt med den demografiske udvikling. Der forudsættes dermed en løbende effektivisering af området. Dette effektiviseringsbidrag kan opgøres til 1 mio. kr. i 2020 stigende til akkumuleret 7,9 mio. kr. i 2029.

3.1.2. Merudgifter til særligt dyre sager samt statsrefusion for særligt dyre enkeltsager

Som tidligere vist, er antallet af sager, med en bruttoudgift på mere end 1,5 mio. kr. steget over årene. De seneste 2 år udgør de omkring 2 procent af de samlede indskrivinger. Det forventes derfor, at med en stigende demografisk udvikling, så vil antallet af sager, der koster mere end 1,5 mio. kr. stige tilsvarende.

Det er, som tidligere nævnt, borgere med et massivt støttebehov grundet selvskade eller udadreagerende adfærd ofte i kombination med misbrug.

Der er stadig tale om få borgere, men når økonomien i forvejen er presset, er disse sager med til yderligere at øge udfordringen.

Dette strukturelle forhold forventes at betyde merudgifter på 0,3 mio. kr. i 2019 stigende til 2,4 mio. kr. i 2029.

Disse meget dyre sager betyder, at Aarhus Kommune kompenseres af staten gennem refusion. Der forventes således med øgede udgifter også lidt mere statsrefusion på 0,1 mio. kr. i 2019 stigende til 0,5 mio. kr. i 2029.

3.1.3. Økonomiske effekter af ændret takstbetaling til færdigbehandlede

Fra 2020 træder der nye takstregler i kraft for kommuners betaling for færdigbehandlede. Det betyder, at borgere som fortsat er i behandlingspsykiatrien efter 6 dage takseres med dobbelt takst. Er de der længere end 13 dage, skal kommunen betale tredobbelt takst. Den øgede takstafregning betales til staten og skal motivere kommunerne til hurtigere at finde tilbud til borgere i behandlingspsykiatrien, som er erklæret færdigbehandlet.

Kommunerne vil få opkrævningen fra staten tilbage, men omfordelt efter befolkningsstørrelse (DUT-nøglen).

Det er vurderingen, at Aarhus Kommune samlet vil få øgede udgifter til færdigbehandlede med den ændrede takstafregning til staten. Aarhus Kommune har som nævnt tidligere fuld belægning på egne pladser samt svært

ved at finde egnede pladser eksternt. Der forventes således kun, at 50 procent af merudgiften kommer retur via omfordelingen.

Med Psykiatriens Hus og andre indsatser arbejdes der på at nedbringe den periode, hvor borgerne fortsat er i behandlingspsykiatrien, efter de er erklæret færdigbehandlede.

Der forventes derfor udgifter i 2019 på niveau med regnskab 2018 på 6 mio. kr. stigende til 9,4 mio. kr. i 2029.

3.1.4. Merudgifter ved oprettelsen af de særlige psykiatripladser

I første halvdel af 2018 blev der oprettet særlige pladser på psykiatriske afdelinger med baggrund i, at der de senere år har været en række voldelige og tragiske episoder på socialpsykiatriske tilbud. Pladserne drives af Region Midtjylland, og det er kommunerne, der skal finansiere pladserne. Der er oprettet 32 pladser, og Aarhus Kommune skulle i henhold til kommunens størrelse, forventes at benytte 8 pladser. Aarhus Kommune anvender i modsætning til de andre kommuner i Region Midtjylland pladserne og benytter aktuelt 9 pladser.

Pladserne er meget dyre, og for mange af borgerne ville den alternative foranstaltning have været væsentligt billigere og/eller ikke eksisterende.

Det skal bemærkes, at en andel af de borgere, der er på de særlige pladser, også optager en plads i en boform. Baseret på den aktuelle situation er dette omtrent halvdelen af borgerne. Der er store juridiske begrænsninger på at anvende/opsige boligen/pladsen, mens borger er indlagt på de særlige pladser.

I 2019 er der forventede merudgifter til 9 helårspladser baseret på den aktuelle indskrivning, mens der fremadrettet forventes et gennemsnit på 8 pladser. Udgiften er således 13,0 mio. kr. i 2019 og fra 2020 og frem 11,6 mio. kr. Aarhus Kommune er kun kompenseret med 2,2 mio. kr. af staten svarende til udgiften for 1,6 pladser. Pladserne er derfor væsentligt underfinansieret.

3.1.5. Udgiftsstigninger til forsorgshjem

Aarhus Kommune har fået flere hjemløse, og det giver en større aktivitet på kommunens egne tilbud, og dermed højere statsrefusion, da 50 procent af finansieringen af pladserne kommer fra staten. Samtidig benyttes Aarhus Kommunes tilbud af færre borgere fra andre kommuner, hvilket betyder, at der er færre indtægter.

Samtidig opleves der flere private tilbud, der godkendes efter §110. Der er visitation "i døren" på forsorgshjem, hvilket betyder, at det er den stedlige forstander, der træffer afgørelsen om ophold på tilbuddet. Det er dog fortsat bopælskommunen, der skal betale for opholdet. Derfor forventes udgifterne til eksternt køb af forsorgshjemspladser at stige, baseret på de sidste års udvikling.

Med disse forskellig og modsatrettede forhold forventes en samlet stigning i udgifterne over årene fra 23 mio. kr. i 2019 til 24,1 mio. kr. i 2029.

Foruden kommunens egne forsorgshjem drives der forsorgshjemspladser af både Tre Ege og Kirkens Korshær med driftsoverenskomst med Aarhus Kommune.

3.1.6. Økonomiske effekter af forøget nettotilgang til hjemmehjælp og misbrugsbehandling

For begge områder forventes der en strukturel udgiftsstigning i takt med den demografiske udvikling

Hjemmehjælp §§ 83 og 94

Borgere der modtager hjemmehjælp og samtidig har et tilbud efter §§ 85, 107, 108 eller 110 betales af Social Forhold og Beskæftigelse. Selve opgaven udføres af enten MSO eller private leverandører.

Udgifterne har været stabile over en årrække, men er fremadrettet justeret med den demografiske udvikling.

Misbrugsbehandling

Misbrugsbehandlingen er både alkohol- og stofmisbrug. Indsatsen er på voksenområdet samlet i Rusmiddelcentret, der udover selv at tilbyde behandling, også visiterer til og betaler for ophold til afvænning på eksterne tilbud.

Områdets udgifter forventes løbende justeret med den demografiske udvikling.

3.1.7. Aftale om takstreduktioner i rammeaftalen

I rammeaftalen for det specialiserede socialområde mellem kommunerne i Region Midtjylland og Region Midtjylland for 2019 er der aftalt en takstreduktion på 2 procent over de næste 4 år. Rammeaftalen giver leverandøren mulighed for selv at vælge, hvilke tilbud taksten reduceres på. En leverandør skal således blot på alle tilbud under ét præstere en takstreduktion på de 2 procent.

Socialforvaltningens erfaring fra tidligere aftaler om takstreduktioner er, at der ikke opnås den fulde effekt af reduktionen på hele det eksterne køb. Dels fordi aftalen ikke skal udmøntes på hvert enkelt tilbud, og dels fordi private tilbud ikke er omfattet af rammeaftalen.

I fremskrivningen er der derfor indregnet en stigende reduktion i udgifterne over de næste 4 år. Dette enkeltstående forhold forventes at give mindreudgifter på 0,2 mio. kr. i 2019 stigende til godt 0,7 mio. kr. årligt fra og med 2020.

Besparelsen har været en del af Sociale Forhold og Beskæftigelses spareforslag, som udmøntes i årene 2019-2022.

De interne tilbud i Aarhus Kommune er ligeledes omfattet af aftalen. Det er forventningen, at takstreduktionerne vil findes ved udmøntningen af sparekravene fra budget 2019.

Det skal bemærkes, at en takstreduktion på de interne tilbud også vil betyde færre indtægter, da der sælges til andre kommuner. Dette er indregnet i fremskrivningen.

3.1.8. Etablering af nye botilbud og boliger, som der er afsat anlægsmidler til

Der er afsat anlægsmidler til opførelse af nye botilbud samt gradvis overtagelse af boliger på allerede etablerede tilbud/opgangsfællesskaber. Det er vurderingen, at Aarhus Kommune ved at øge selvforsyningsgraden gennem etablering af de tilbud, som der er afsat midler til på nuværende tidspunkt, kan opnå driftsøkonomiske gevinster. Med realiseringen af de aftalte anlægsmidler vurderes det, at der kan frigives 1,5 mio. kr. årligt på driften ved fuld indfasning.

I fremskrivningen er denne effekt indarbejdet. Der er forudsat, at tilbuddene tages i brug 1-1½ år efter rådighedsbeløbet er bevilliget for det enkelte byggeprojekt. I fremskrivningen er der dels set på det forventede bortfald af udgifter, og dels driften af de nye tilbud i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne.

Derudover er der indregnet opstartsudgifter (engangs) i de år, hvor de nye byggerier tages i brug, da erfaringerne er, at der er behov for at ansætte personale lidt før de første borgere, flytter ind, ligesom ikke alle borgere flytter ind samtidig. Ligeledes kan der være engangsudgifter til indretning af fællesarealer og personalerum.

3.1.9. Etableringen af Psykiatriens Hus

I maj 2019 er Psykiatriens Hus etableret. Der blev bevilliget midler ved budgetforliget for 2018 og 2019, så tilbuddet er finansieret.

Der er et ønske om at udvikle et tilbud, der på kort og lang sigt fremmer den enkeltes mulighed for at udvikle sig, klare sig selv og lette den daglige tilværelse. Målet med de nye indsatser er dermed også at lette den stadig stigende tilgang af borgere, der gennem årene har søgt en mere indgribende indsats efter Serviceloven grundet deres psykiske eller sociale problemer. Ligeledes er målet at reducere antallet af genindlæggelser.

Der forventes udover en faglig effekt også en økonomisk effekt, men den er meget svær at estimere helt præcist. I fremskrivningen er der indregnet faldende udgifter til færdigbehandlede i forbindelse med forskellige initiativer herunder etableringen af Psykiatriens Hus. Ligeledes forventes tilbuddene i Psykiatriens Hus at bidrage til at der over årene kan fastholdes uændret ramme i bostøtten i eget hjem.

Der forventes på sigt en besparelse på udgifterne til den kommunale medfinansiering af behandlingspsykiatrien. Denne udgift er i Aarhus Kommune ikke-decentraliseret og er derfor ikke en del af analysens økonomiske ramme. Der kan derfor ses på, om der er belæg for at omprioritere midler fra det ikke-decentraliserede område til socialområdets decentrale ramme, når der på sigt er skabt klarhed over vilkårene for den kommunale medfinansiering.

3.1.10. Øremærkede udgifter til tilskud til foreninger og frivillige organisationer samt selvejende tilbud

Omkring 10 procent af udgifterne i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er øremærket tilskud til foreninger og frivillige organisationer samt driftsbudgetter til selvejende institutioner med driftsoverenskomst med kommunen.

Aftaler om tilskud er som oftest indgået med baggrund i midler tildelt ved budgetforlig og kan derfor ændres af Byrådet.

Ligeledes har det vist sig vanskeligt at gennemføre besparelser på selvejende tilbud.

Der er forudsat uændrede udgifter over årene på 53,1 mio. kr.

3.1.11. Interne effektiviseringer

Byrådet forventer, at der som hovedregel kan realiseres årlige effektiviseringsgevinster på 1 procent. Byrådet har i forlængelse heraf besluttet, at der årligt indarbejdes en fast årlig reduktion på 0,75 procent af rammen på alle decentraliserede budgetter, jf. kommunens økonomiske politik. Dette dog først fra 2021 og udmøntningen sker for 2 år ad gangen.

En effektivisering på 1 procent årligt vil i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne betyde 4,1 mio. kr. i 2020 stigende til 39,2 mio. kr. i 2029. Derfor er der aftalt besparelser i perioden 2019-2022.

Selvforsyning ved udbygning af pladser bidrager til effektiviseringer med 1,5 mio. kr. ved fuld indfasning i 2027. Med rammeaftalen effektiviseres taksterne med 0,2 mio. kr. i 2019 stigende til 0,7 mio. kr. i 2022 og frem på det eksterne køb omfattet af rammeaftalen. Det bidrager til at opnå effektiviseringsmålet. Hertil kommer, at rammestyringen af bostøtteområdet svarer til, at der effektiviseres for 1 mio. kr. i 2019 stigende til 7,9 mio. kr. i 2029.

Der vil derudover være behov for at effektivisere yderligere, hvis Socialpsykiatri og Udsatte Voksne skal bidrage forholdsmæssigt til effektiviseringsmålet. I 2020 mangler der således effektiviseringer på 2,9 mio. kr. stigende til 29,3 mio. kr. i 2029.

Det skal bemærkes, at det ikke er planlagt, hvordan effektiviseringerne kan opnås frem til 2029.

3.1.12. Forventede udgifter i perioden 2019-2029

Med udgangspunkt i ovenstående forudsætninger kan de forventede udgifter opgøres. I tabel 7 nedenfor er den permanente effekt af regnskab 2018 samt merudgiften for såvel enkeltstående forhold som strukturelle forhold specificeret.

Tabel 8: Forventet forbrug i perioden 2019-2029 (årligt)

	2019	2020	2021	2022	2023	...	2029
	mio. kr. - 2019 priser						
Forventede udgifter							
<i>Permanent effekt af regnskab 2018</i>	239,0	237,3	236,0	235,5	235,5		235,5
<i>Strukturelle forhold:</i>							
Botilbud	3,6	4,7	10,5	17,1	23,2		51,7
Særligt dyre sager	0,3	0,5	0,7	1,0	1,2		2,4
Merindtægter fra Særlig dyre enkeltsager	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2		-0,5
MSO-snitflade §83	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4		0,9
Misbrugsbehandling	0,0	0,8	1,5	2,3	3,1		8,0
<i>Enkeltstående forhold:</i>							
Afvikling af visitationslisten	0,0	2,5	3,8	5,7	7,5		7,5
Pladsudvidelser	1,1	3,2	3,1	3,2	3,1		3,0
Bostøtte i eget hjem	78,2	78,2	78,2	78,2	78,2		78,2
Færdigbehandlede	6,0	7,2	8,3	9,4	10,4		9,4
Særlige psykiatripladser	13,0	11,6	11,6	11,6	11,6		11,6
Forsorgshjem §110	23,0	23,1	23,2	23,3	23,4		24,1
MSO-snitflade §83	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5		11,5
Misbrugsbehandling	57,8	57,8	57,8	57,8	57,8		57,8
Takstreduktion sfa. Rammeaftalen	-0,2	-0,3	-0,5	-0,7	-0,7		-0,7
Øget selvforsyning af botilbud	0,0	1,9	2,2	1,2	-0,6		-1,5
Psykiatriens Hus	10,0	12,0	12,0	12,0	12,0		12,0

Selvejende og tilskud til foreninger	53,1	53,1	53,1	53,1	53,1	53,1
Forventede udgifter uden effektivisering i alt	496,4	505,1	513,1	522,3	530,5	564,1
Interne effektiviseringer	0,0	-2,9	-5,9	-8,8	-11,2	-29,3
Forventede udgifter med effektivisering i alt	496,4	502,2	507,3	513,5	519,3	534,8

Samlet set betyder det, at forbruget, inklusiv interne effektiviseringer og med de usikkerheder der er i en prognostisering samt en højere grad af kvantificering af de økonomiske udfordringer end af de økonomiske muligheder, vurderes at udgøre i alt 496,4 mio. kr. i 2019 stigende til 534,8 mio. kr. i 2029. Det bemærkes dertil, at prognosen har taget sit udgangspunkt i et regnskabsår, hvor budgettet både var højere end rammen og samtidig ikke blev overholdt, og at der derfor helt selvfølgelig vil være en forbrugsforventning, der er højere end den økonomiske ramme.

Såfremt der ikke gennemføres effektiviseringer ud over det, som allerede følger af øget selvforsyning af botilbud, takstreduktioner på eksterne tilbud som følge af Rammeaftalen samt uændrede budgetter til bostøtte i eget hjem, betyder det, at forbruget vurderes at udgøre i alt 496,4 mio. kr. i 2019 stigende til 564,1 mio. kr. i 2029.

3.2. Forventet ramme til området for socialpsykiatri og udsatte voksne i perioden 2019-2029

Socialforvaltningen har fra og med 2013 været omfattet af en demografifafhængig budgetmodel. Rammen korrigeres dermed årligt som følge af den demografiske udvikling.

Opgørelsen af den forventede ramme til området for socialpsykiatri og udsatte voksne tager udgangspunkt i den vedtagne ramme for 2019, herunder midler tilført i budgetforliget for Budget 2019 samt udmøntning af besparelser. Hertil kommer demografimidler.

Det forudsættes, at budgetmodellen for Socialforvaltningen fortsætter uændret således, at der i Socialforvaltningen er mulighed for at udmønte demografimidler til Socialpsykiatri og Udsatte Voksne svarende til den andel, som i modellen er beregnet til området.

Samlet set betyder det, at rammen udgør i alt 473,3 mio. kr. i 2019 stigende til 486,4 mio. kr. i 2029.

Ovenstående beregning forudsætter, at byrådets effektiviseringskrav på 0,75 procent af rammen fortsættes udmøntet efter 2022.

Tabel 9: Forventet ramme i perioden 2019-2029 (årligt)

	2019	2020	2021	2022	2023	...	2029
	mio. kr. - 2019 priser						
Forventet ramme							
<i>Oprindelig ramme</i>	463,1	459,2	456,2	454,0	453,8		453,8
Effektiviseringskrav	0,0	0,0	-3,5	-7,0	-10,5		-31,4
Demografimodel - MSO-snitflade §83	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5		1,0
Demografimodel - øvrige områder	10,3	15,3	20,7	26,1	31,5		62,9
Forventede ramme i alt	473,6	474,8	473,7	473,6	475,4		486,4

3.3. Den økonomiske udfordring i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

I tabel 9 er den vurderede ubalance opgjort på baggrund af de vurderede udgifter og den forventede ramme i perioden 2019-2029.

Tabel 10: Den forventede årlige ubalance på området for socialpsykiatri og udsatte voksne, 2019-2029

	2019	2020	2021	2022	2023	...	2029
	mio. kr. - 2019 priser						
Ubalance med effektiviseringer	22,8	27,4	33,5	39,9	43,9		48,4

Samlet set betyder det, at ubalancen, inklusiv interne effektiviseringer og med de usikkerheder der er i en fremskrivning, vurderes at udgøre i alt 22,8 mio. kr. i 2019 stigende til 48,4 mio. kr. i 2029.

Ubalancen, inklusive effektivisering på området for socialpsykiatri og udsatte voksne, er under forudsætning af, at der gennemføres effektiviseringer/besparelser, som for nuværende ikke er besluttet. I afsnittet om handlemuligheder vil der blive set på, hvilke effektiviserings-, besparelser- og handlemuligheder Socialforvaltningen på kort sigt har for at realisere udgiftsreduktioner på området. Der vil naturligvis i en så langsigtet periode som der arbejdes med i denne analyse, vise sig nye og for nuværende ukendte effektiviseringsmuligheder på lidt længere sigt. Området vil således i lighed med kommunens øvrige serviceområder løbende skulle forholde sig til mulighederne for effektiviseringer og billigere drift.

Såfremt der ikke kan realiseres effektiviseringer/besparelser ud over det, der vurderes at følge af øget selvforsyning af botilbud, takstreduktioner på eksterne botilbud som følge af Rammeaftalen, samt uændret budget til bostøtten i eget hjem vurderes ubalancen af udgøre 22,8 mio. kr. i 2019 stigende til 77,7 mio. kr. i 2029.

Beregninger forudsætter, at byrådets effektiviseringskrav på 0,75 procent af rammen fortsat udmøntes efter 2022.

De væsentligste udfordringer er oplistet nedenfor, jf. afsnittet 3.1.1.-3.1.9.

1) Øget tilgang af borgere samt borgere med større behov for støtte som følge af mere komplekse problemstillinger, herunder udadreagerende adfærd, selvskade og kombinationen af psykiske lidelser og misbrug.

Det skal ses i sammenhæng med en kortere indlæggelsestid i behandlingspsykiatrien.

Desuden effekten af pladsgaranti i sammenhæng med fuld belægning på egne tilbud og mangel på egnede eksterne tilbud.

2) Oprettelsen af de særlige psykiatripladser, som er et fagligt godt tilbud, men hvor de få kommuner, der vælger i høj grad at anvende tilbuddet er blevet væsentlig underkompenseret for den udgift, der følger med brugen af pladserne.

Forudsætningerne for DUT-reguleringen har vist sig ikke at afspejle virkeligheden, hvor borgerne, der visiteres til de særlige psykiatripladser enten ikke får et tilbud, er på forsorgshjem, eller har et tilbud, som ikke kan opsiges, da de særlige psykiatripladser er midlertidige.

3) Udgifterne til de færdigbehandlede er steget markant de senere år bl.a. fordi det er vanskeligt at finde egnede pladser. Dertil kommer den ændrede takstafregning til staten, som træder i kraft fra 2020, som forventes at øge udgifterne yderligere.

4. Handlemuligheder

Sociale Forhold og Beskæftigelse og Borgmesterens Afdeling har haft fokus på at afdække potentialet i forskellige typer af tiltag, der kan bringes i spil med henblik på at genoprette balancen på området for socialpsykiatri og udsatte voksne. Tiltagene er opdelt i effektiviseringsinitiativer, der *ikke har* væsentlige konsekvenser for serviceniveauet, samt initiativer der *har* væsentlige konsekvenser for serviceniveauet.

4.1. Effektiviseringstiltag og omprioritering

Effektiviseringstiltagene kan iværksættes af rådmanden for Sociale Forhold og Beskæftigelse via interne omprioriteringer i magistratsafdelingen. Tiltagene forventes ikke at have negative konsekvenser i forhold til serviceniveauet.

Tabel 11: Oversigt over effektiviseringstiltag og omprioritering

	Besparelse
Ny organisering i Sociale Forhold og Beskæftigelse	5,5 mio. kr.
Styrket fokus på effekt og progression i borgerforløb	
Effekt på tværs	
Indfrielse af driftsfinansieret anlægslån	3,7 mio. kr.
Budgetreserve afsat til håndtering af udfordringerne i Socialforvaltningen ¹	17,0 mio. kr.
Investering i tidligere indsatser	
Investering i udbygning af intern kapacitet til borgere med behov for meget intensiv støtte	1,3 mio. kr. (fra år 2023)
Generel forøgelse af selvforsyningsgraden ift. botilbud og bofællesskaber	
Eksternt køb forsorgshjem	
I alt permanent	10,5 mio. kr.

Note 1: Engangsbeløb

4.1.1. Ny organisering i Sociale Forhold og Beskæftigelse

Med omorganiseringen af Sociale Forhold og Beskæftigelse, som træder i kraft 1. august 2019, bliver udførercentrene i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne en del af et nyt driftsområde (med undtagelse af Rusmiddelcentret). Det nye driftsområde "Job, Udsatte og Socialpsykiatri" samler job-rettede og sociale indsatser for borgere, der også har andre udfordringer end beskæftigelse. I forbindelse med

reorganiseringen er der en forventning om, at indsatser kan sammenlægges og samles på færre centre og adresser. En planlægning af dette vil pågå med inddragelse af den kommende lederkreds i Job, Udsatte og Socialpsykiatri og anvisning af en besparelse på 3,5 mio. kr. vil således være en bunden opgave. En mulig besparelse er, at der kan etableres et bedre samspil mellem indsatser efter LAB-loven og indsatser efter Serviceloven for borgere i ressourceforløb og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

Derudover har rådmanden for Sociale Forhold og Beskæftigelse i forbindelse med omorganiseringen af magistratsafdelingen reserveret et provenu på 2 mio. kr. til netop at tilgodese udfordringerne på området for socialpsykiatri og udsatte voksne.

Besparelse/provenu ved ny organisering er derfor i alt 5,5 mio. kr. pr. år fra år 2020 og frem.

4.1.2. Styrket fokus på effekt og progression i borgerforløb

Som omtalt i afsnit 2.1.1 arbejdes der på området med handleplaner med effektivvurdering. Det forventes, at en yderligere implementering af dette redskab vil kunne bidrage positivt til, at de økonomiske ressourcer på området udnyttes bedre til gavn for borgerne. Dette skyldes både forhold, der knytter sig direkte til medarbejdernes arbejde med handleplaner og effektivvurdering og forhold der knytter sig til den borgernære ledelsesinformation, der kan trækkes ud af handleplanerne.

Et stærkt fokus i handleplansarbejdet er, at den enkelte myndighedsrådgiver laver en "bestilling" til udfører, der skal understøtte en målrettet, systematisk indsats med fokus på kerneopgaven. Således har myndighedsrådgiverne ansvaret for, at det er tydeligt for udførertilbuddene, hvilke målsætninger, der i den kommende periode skal arbejdes med sammen med borgerne. Handleplansarbejdet understøtter dermed, at arbejdet hos udfører bliver mere målrettet og med et skærpet fokus på kerneopgaven. Dette bidrager alt andet lige til en mere omkostningseffektiv drift og er ligeledes i overensstemmelse med én af intentionerne i det nye "Borgernes MSB" vedrørende mål og opfølgning, hvor der bl.a. er fokus på udviklingen af mål, som i højere grad vedrører kerneopgaven og tager udgangspunkt i borgeren, hvilket er essensen i handleplansarbejdet.

Et andet væsentligt element i handleplansarbejdet er, at myndighedsrådgivere skal følges op på de opsatte mål i handleplanen i samarbejde med borger og udfører. Disse opfølgninger er med til at sikre en bedre udnyttelse af ressourcerne af flere grunde. For det første bidrager opfølgningerne til, at indsatserne løbes justeres, for bedst at kunne understøtte, at borgerne bliver bedre til at mestre eget liv, ud fra borgerens nuværende ressourcer og støttebehov. Dette kan således f.eks. indebære nedjusteringer til en lavere takst eller ændring til et mindre indgribende tilbud, hvis borgerens støttebehov har ændret sig til det bedre. En del af tankegangen bag handleplansarbejdet er ligeledes, at det man gør, skal have en virkning over tid. Med udbredelsen af handleplanskonceptet er forventningen således, at det i højere grad vil være en indlejret del af indsatsen at foretage justeringer – store som små – med henblik på målopfyldeelse, hvis den forventede effekt udebliver. Derudover er det også centralt, at opfølgningerne kan bidrage til, at der hurtigere træffes beslutninger om, at flere indsatser afsluttes, når den ønskede effekt er opnået.

Foruden de direkte borgerrettede økonomiske gevinster i handleplansarbejdet, giver arbejdet med handleplaner med effektivvurderinger også mulighed for, at man kan trække borgernær ledelsesinformation ud om bl.a. effekten af indsatserne, hvilket er i direkte tråd med hensigten i Borgernes MSB, hvor der er netop fokuseres på videreudviklingen af effektive styringsredskaber, der kan måle effekten af indsatserne.

Koblet med en god økonomisk bevidsthed og andet ledelsesinformation får ledere på alle niveauer i organisationen dermed et ekstra væsentligt element, der kan understøtte en bedre udøvelse af datainformeret ledelse. Således bidrager information fra effektivurderinger til, at ledelsen kan udtrage og sprede læring fra de områder, der klarer sig godt, og have ekstra fokus på de områder, hvor der er mindre effekt. Dette er desuden også i overensstemmelse med flere af Ledelseskommisionens anbefalinger vedrørende datainformeret ledelse, hvor der netop peges på et behov for en løbende anvendelse på ledelsesinformation om driftsnære resultater, der understøtter kerneopgaven.

4.1.3. Effekt på tværs

Som en del af analysen er der blevet set nærmere på de samlede kommunale omkostninger og indsatser i forhold til de ca. 5.000 borgere, der er i kontakt med Socialpsykiatri og Udsatte Voksne og deres familier. Med udgangspunkt i "Effekt på tværs databasen", som er etableret over det sidste år er der tegnet et samlet billede af de kommunale ydelser, som de pågældende borgere og deres familier modtager – herunder fx indkomstoverførsler, beskæftigelsesrettede tilbud og udgifter til foranstaltninger på børneområdet. Det er forhåbningen, at en nærmere analyse af kortlægningen vil kunne identificeres områder, hvor en mere helhedsorienteret sagsbehandling vil kunne sikre en bedre effekt i forhold til de anvendte midler. Analysen kan på den baggrund i samarbejde med de berørte faglige ressourcepersoner pege på konkrete forslag til justering af indsatserne.

Det er Sociale Forhold og Beskæftigelse og Borgmesterens Afdelings vurdering, at der er behov for at arbejde yderligere med kortlægning samt efterfølgende inddragelse af faglige ressourcepersoner. Det anbefales derfor, at afdelingerne i samarbejde arbejder videre med analysen med henblik på at identificere nye handlemuligheder.

På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at vurdere, i hvilket omfang dette arbejde vil kunne bidrage til at håndtere udfordringerne på området. Sociale Forhold og Beskæftigelse vil i samarbejde med Borgmesterens Afdeling arbejde videre med kortlægningen. Det anbefales, at afdelingerne giver status på arbejdet i forbindelse med aflæggelsen af Regnskab 2019 (alternativt i forbindelse med Afdelingernes Budget for 2021).

4.1.4. Indfrielse af driftsfinansieret anlægslån

I forlængelse af regnskab 2018 godkendte byrådet Sociale Forhold og Beskæftigelses indfrielse af lån til driftsfinansierede anlægsinvesteringer på socialområdet på i alt 34,3 mio. kr., hvilket betød, at afdelingen fik tilbageført 3,7 mio. kr. årligt. Det anbefales, at disse midler anvendes til at håndtere ubalancen på området for socialpsykiatri og udsatte voksne.

4.1.5. Budgetreserve afsat til håndtering af udfordringerne i Socialforvaltningen

De decentraliserede områder har mulighed for at overføre over- og underskud til de efterfølgende år. Akkumuleret måtte de decentraliserede områder under Socialforvaltningen i 2018 have en opsparing på 20 procent af nettorammen. Ultimo 2018 oversteg opsparingen på sektor 1.06 Merudgiftsydelser udsvingsgrænsen med i alt 17 mio. kr. Byrådet besluttede derfor i forlængelse af Regnskab 2018, at de 17 mio. kr. skulle reserveres på en budgetreserve til imødegåelse af budgetudfordringer på Sociale Forhold og Beskæftigelses område. Reserverne kan udmøntes i forbindelse med drøftelserne om Budget 2020-2023.

Det anbefales, at reserven bruges til at imødegå udfordringerne på området for socialpsykiatri og udsatte voksne.

4.1.6. Investering i tidlige indsatser

En række ændringer af Servicelovens voksenbestemmelser er trådt i kraft pr. 1. januar 2018. Som noget nyt giver Serviceloven mulighed for en tidlig forebyggende indsats på voksenområdet i forhold til personer, der har nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller sociale problemer og borgere, der er i risiko for at udvikle funktionsnedsættelse eller sociale problemer. Målgruppen er ifølge loven lettere end den gruppe, der får §§ 85 og 107 og indsatsen kan lettere igangsættes, da der ikke er forudgående krav om udredning, visitation og handleplaner. Lovgivningen muliggør derfor, at der kan handles hurtigere og tidligere end hidtil i forhold til at forebygge tilbagegang for borgere med psykiske vanskeligheder.

Der er i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne igangsat forskellige indsatser efter Servicelovens § 82a-d. Tilsvarende er forskellige initiativer på vej.

I den sammenhæng skal særligt fremhæves etableringen af Psykiatriens Hus, som der blev bevilliget midler til ved budgetforlig 2019. Der var således et ønske om at udvikle tilbud, der på kort og lang sigt fremmer den enkeltes mulighed for at udvikle sig, klare sig selv og lette den daglige tilværelse. Målet med de nye indsatser var dermed også at lette den stadig stigende tilgang af borgere, der gennem årene har søgt en mere indgribende indsats efter Serviceloven grundet deres psykiske eller sociale problemer.

Det er således forventet, at man med de nye indsatser efter § 82 over tid kan lette det stadig stigende pres og tilgang på særligt den rammestyrede bostøtte efter § 85.

4.1.7. Investering i udbygning af intern kapacitet til borgere med behov for meget intensiv støtte

Det er i anlægsplanen for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne foreslået, at der etableres 14 pladser efter § 107 i 2022 med ibrugtagning i løbet af 2023-2024.

For nuværende er det vurderet, at pladserne skal benyttes til borgere med et meget intensivt støttebehov.

Pladserne målrettes borgere med intensivt støttebehov, da det ofte er denne type pladser, der giver anledning til køb. Det forventes derfor, at pladserne bliver et internt alternativ til borgere, der ellers ville have fået tilbudt en ekstern plads. Eksterne tilbud er alt andet lige ca. 10-12 procent dyrere. Det er på denne baggrund vurderet, at der i 2023 og fremadrettet kan spares omkring 1,3 mio. kr. pr. år. Der er i denne beregning ikke taget højde for udgifter til opstart af pladserne og mulige vakante pladser i opstartsperioden.

Der er i anlægsplanen også foreslået, at der skal etableres 12 ungdomsboliger i 2021. Ungdomsboligerne vil være en ny tilbudsform på området for socialpsykiatri og udsatte voksne med et forebyggende sigte inden for et ungemiljø. Ungemiljøet forventes bl.a. at medvirke til øget mulighed for fællesskab og styrket social mobilitet. Pladserne skal etableres i samarbejde med en almenboligforening og de konkrete rammer for tilbuddet er derfor ikke aftalt endnu. Der kan både blive tale om opgangsfællesskab eller integration med øvrige ungdomsboliger. Der er ikke estimeret en besparelse for pladserne, men gevinsten forventes primært at være knyttet til ungdomsboligernes forebyggende sigte, hvor unge med psykiske problemstillinger eller unge på kanten af hjemløshed får bedre fodfæste i voksenlivet.

4.1.8. Generel forøgelse af selvforsyningsgraden ift. botilbud og bofællesskaber

Sociale Forhold og Beskæftigelse har i de senere år haft en strategi i forhold til voksenhandicapområdet om at forøge selvforsyningsgraden. Målsætningen er, at selvforsyningsgraden skal være på 80 pct. En tilsvarende strategi på området for socialpsykiatri og udsatte borgere vil dels give aarhusianere i målgruppen flere muligheder for at bo i Aarhus tæt på deres familier, venner og netværk, dels frigøre midler til den øvrige drift, da det alt andet lige er billigere at drive døgntilbuddene selv frem for at købe dem ved Regionerne eller andre kommuner jf. at eksterne tilbud alt andet lige er ca. 10-12 procent dyrere end internt pladser. Der er samtidig bedre styringsmuligheder, når borgere er placeret på interne pladser frem for eksterne pladser.

Selvforsyningsgraden i forhold til botilbud og bofællesskaber udgør i dag 81 pct. i Socialpsykiatri og Udsatte Voksne. Selvforsyningsstrategien for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne vil således være fokuseret på at fastholde selvforsyningsgraden ved løbende at udbygge kapaciteten med det stigende behov på området.

Baggrunden for, at det vurderes, at målsætningen skal være på 80 pct. er, at borgerne i et vist omfang har frit valg af botilbud, hvis deres ønske ikke er væsentlig dyrere eller har væsentligt andet socialt fagligt sigte, end det kommunen har tilbudt. Det må forventes, at der altid vil være borgere, der af forskellige årsager vil ønske et eksternt tilbud. Dertil kommer, at der kan være borgere med særlige behov, hvis støttebehov med fordel kan løftes af eksterne leverandører, da det ellers vil kræve opbygning af faglige kompetencer og kapacitet til nogle små målgrupper.

For at sikre en tilstrækkelig fleksibilitet i tilbudsviften – og dermed minimere risikoen for overkapacitet – anbefales det, at der fortsat er fokus på at bygge tilbud, der kan anvendes fleksibelt, således at pladserne løbende kan tilpasses forskellige målgrupper/behov. Samtidig er der behov for at der bygges forskellige typer tilbud, som giver mulighed for de rigtige faglige rammer. Udgangspunktet i MSB er, at behovet for nye længerevarende boliger primært håndteres gennem etablering af almenboliglovens § 105 frem for servicelovens § 108. Dette har afsat i at den kommunale anlægsudgift ved er 10 pct. af anlægssummen ved almene boliger, mens servicelovstilbud er 100 pct. kommunalt finansieret.

Sociale Forhold og Beskæftigelse har i forbindelse med Afdelingernes Budget for 2020 fremsendt forslag på i alt 36 boliger vedrørende perioden 2020-2029. Etablering af disse vil sikre, at den nuværende selvforsyningsgrad fastholdes på sigt, hvis demografien udvikler sig som forudsat. Det umiddelbare behov vurderes at være tilbud, der understøtter en midlertidig indsats for borgerne, hvorfor der løftes ønske om etablering af 14 §107 pladser og 12 ungdomsboliger. De sidste 10 boliger vurderes at være til borgere med et mere varigt støttebehov og ønskes derfor etableret efter almenboliglovens § 105.

Strategien om at fastholde selvforsyningsgraden vurderes at være en god ide driftsøkonomisk. På den lange bane vil driftsudgifterne alt andet lige vil være ca. 10-12 pct. lavere ved en intern plads frem for alternativet, som er en købt plads. Forskellen i udgifterne skyldes, at køb hos eksterne leverandører altid indeholder en andel af leverandørens omkostninger til central administration/overhead. Det er vurderingen, at der ikke er et proportionalt forhold mellem antallet af nye pladser og administrationen internt i kommunen. Der effektiviseres således ved, at der ikke tilføres ressourcer til den centrale administration i forbindelse med udvidelsen af nye pladser internt i kommunen. Samtidig frigøres også bygningsbidraget på det eksterne køb. Det giver tilsammen gennemsnitligt en besparelse på 10-12 pct.

Oprettelse af flere interne tilbud kan på den korte bane give merudgifter på området grundet engangsudgifter ved opstarten, samtidig er det vigtigt at have en strategi for belægningen af pladserne, da det ikke er vigtigt at have alle pladser fyldt op fra start, men at det er den rette borger, der kommer ind på den nyoprettede plads.

Den samlede konklusion er fortsat, at på den lange bane er det en god driftsmæssig investering, at få flere interne pladser som alternativ til eksterne pladser. Derimod kan der være nogle driftsmæssige udfordringer på den korte bane i forbindelse med at etablere og opstarte mange nye pladser, som kan udskyde indfrielsen af de forventede reducerede driftsudgifter.

4.1.9. Eksternt køb forsorgshjem

Sociale Forhold og Beskæftigelse arbejder fortløbende med at hjemtage borgere, der bor på et tilbud efter § 110 i andre kommuner. Der er dog mange udfordringer forbundet med dette. Dels skal borgeren gerne ville hjem, dels skal der være en plads at tilbyde i Aarhus Kommune. Særligt sidstnævnte kan være svært, da der i forvejen er fuld belægning på Aarhus Kommunes egne forsorgshjem.

På denne baggrund afsøges aktuelt forskellige tiltag med at hjemtage borgere til andre typer af indsatser - som f.eks. egen bolig med bostøtte.

Da der fortløbende kommer flere hjemløse til kan det være svært at isolere de økonomiske gevinster af dette arbejde.

4.2. Initiativer, der har væsentlige konsekvenser for serviceniveauet

En række af de nedenstående tiltag er besluttet af Byrådet som midlertidige tiltag, hvor bevillingen enten allerede er udløbet eller udløber næste år. Fjernelse af tiltagene vil betyde mærkbare ændringer i serviceniveauet for borgerne, men vil blive gennemført medmindre der på politisk niveau anvises finansiering til en fortsættelse.

Vedrørende de særlige psykiatripladser er der tale om et tilbud indført på nationalt plan, og hvor indsatsen gennemføres regionalt finansieret af kommunerne. Aarhus har i den korte periode, hvor tilbuddet har været etableret, vist sig at benytte tilbuddet i noget højere grad end andre kommuner, hvilket medfører finansieringsudfordringer både ift. en lav statslig DUT-kompensation, og fordi Aarhus skal medfinansiere de øvrige kommuners manglende anvendelse. Byrådet har ikke tidligere drøftet, hvordan kommunen skal forholde sig til tilbuddet, og om den manglende finansiering ønskes tilvejebragt via budgettilførsel eller ved konkrete omprioriteringer indenfor Sociale Forhold og Beskæftigelses område.

Tabel 12: Oversigt over initiativer der har mærkbare konsekvenser for serviceniveauet

	Besparelse
Åbningstider i stofindtagelsesrummet	1,7 mio. kr.
Udvidede åbningstider i Værestedet	2,4 mio. kr.
Sociale Viceværter på Klostertorv	0,8 mio. kr.
Brobygning mellem regionspsykiatrien og den kommunale socialpsykiatri	1,0 mio. kr.

Nye specialiserede indsatser	7-8 mio. kr.
Besparelser på genindlæggelser	-
I alt	ca. 13-14 mio. kr.

4.2.1. Nedlukning af tiltag vedrørende Byens Rum

Igennem de senere år har Socialforvaltningen grundet den stigende tilgang af udsatte borgere på bl.a. Klostertorvet iværksat en række tiltag med midlertidige bevillinger. De midlertidige bevillinger er ophørt og flere af tiltagene er videreført finansieret indenfor Socialpsykiatri og Udsatte Voksnes øvrige økonomi. Dette medvirker til at presse området's samlede økonomi. De forskellige tiltag er beskrevet nedenfor.

Åbningstider i stofindtagelsesrummet

Stofindtagelsesrummet på Sydhavnen drives i samarbejde med Kirkens Korshær.

Byrådet har afsat midler til, at stofindtagelsesrummet er åben mandag til fredag kl. 8-15. Med bl.a. midlertidige statslige midler har denne åbningstid været udvidet til også at omfatte weekender.

En lukning af stofindtagelsesrummet i weekender vil forventeligt give flere stofindtag i byens rum, ligesom det vil påvirke brugernes mulighed for at indtage stoffer i et sikkert miljø.

Såfremt der sker en lukning af stofindtagelsesrummet i weekenderne, vil det reducere området's nuværende merforbrug med ca. 1,7 mio. kr. pr. år. fra år 2020 og frem.

Udvidede åbningstider i Værestedet

Værestedet er et åbent tilbud til byens mest udsatte borgere beliggende i Jægergårdsgade. På Værestedet er der åbne værksteder, kurser og samværsaktiviteter. Avisen "Hus Forbi" holder også til ved Værestedet.

I forbindelse med presset på Klostertorvet besluttede den daværende rådmand for Sociale Forhold og Beskæftigelse at udvide åbningstiderne i Værestedet til også at omfatte eftermiddage, aften og weekender. Dette for en foreløbig 2-årig periode med midlertidige midler. Målet med udvidelsen af værestedets åbningstider var at give de mange udsatte borgere et alternativ til et ophold på Klostertorvet og til Kirkens Korshærs døgnvarmestue i Nørre Allé

En evaluering af åbningstiderne viser, at borgerne benytter de udvidede åbningstider, og at der hver aften er ca. 30 borgere til spisning. En tilbageførsel af de udvidede åbningstider vil skabe et større pres på byens rum/det døgnåbne værested og andre tilbud til målgruppen.

En tilbageførsel af de udvidede åbningstider kan reducere området's nuværende merforbrug med ca. 2,4 mio. kr. fra 2020 og frem.

Sociale Viceværter på Klostertorv

Der er ansat to sociale viceværter på Klostertorvet/i byens rum med midlertidig finansiering. De to sociale viceværter blev bl.a. ansat i forlængelse af byrådets beslutning om tryghed på byens torve i juni 2017. Sociale Forhold og Beskæftigelse blev i den sammenhæng ikke tilført midler til opgaven.

Det er de sociale viceværter, der skal medvirke til, at byens nye hellesteder til socialt udsatte kommer i brug og bliver reelle alternativer til Klostertorvet.

Såfremt ordningen ikke videreføres, vil der ikke være en opsøgende social indsats målrettet byens hellesteder/Klostertorvet.

I 2019 bidrager finansieringen af de sociale viceværter til områdets merforbrug. En manglende fastholdelse af de sociale viceværter kan reducere områdets merforbrug med 0,8 mio. kr. pr. år. fra år 2020 og frem.

4.2.2. Brobygning mellem regionspsykiatrien og den kommunale socialpsykiatri

For at bygge bro mellem behandlingspsykiatrien og de kommunale socialpsykiatriske tilbud samt sikre en god overgang for borgerne er der ansat to brobyggere.

Med brobyggerne skal borgerne opleve en sammenhængende indsats mellem behandlingspsykiatrien og den kommunale socialpsykiatri. Brobyggerne hjælper borgerne på vej i forbindelse med udskrivning, f.eks. med få løst sociale problematikker som kontakt til læge, misbrugsbehandling mm.

Brobyggerne er fast tilstede på afdelingerne i behandlingspsykiatrien fire dage om ugen, men er ansat under den kommunale socialpsykiatri.

Brobyggerne har været ansat med en midlertidig bevilling, der nu er udløbet. En foreløbig intern erfaringsopsamling viser, at indsatsen har gode resultater i forhold til at sikre, at psykisk syge borgere i Aarhus Kommune ikke falder mellem to stole i forbindelse med sektor-overgange.

I 2019 bidrager finansieringen af brobyggerne til områdets merforbrug. Et ophør af tilbuddet kan reducere områdets merforbrug med 1,0 mio. kr. pr. år. fra år 2020 og frem.

4.2.3. Nye specialiserede indsatser

I første halvdel af 2018 blev der oprettet særlige pladser på psykiatriske afdelinger med baggrund i, at der de senere år har været en række voldelige og tragiske episoder på socialpsykiatriske tilbud. Pladserne drives af Region Midtjylland og det er kommunerne, der skal finansiere pladserne. Der er oprettet 32 pladser og Aarhus Kommune skulle i henhold til kommunens størrelse, forventes at benytte 8 pladser. Aarhus Kommune gør stor brug af pladserne og benytter aktuelt fortløbende som minimum 8 pladser. De øvrige kommuner i Region Midtjylland benytter pladserne i mindre omfang.

8 pladser koster på årsplan Aarhus kommune 11,2 mio. kr. Aarhus Kommune er kun kompenseret med 2,2 mio. kr. af staten (DUT-regulering) svarende til 1,6 plads. Pladserne er derfor væsentligt underfinansieret for de kommuner, der vælger at benytte dem.

Pladserne er meget dyre, og for mange af borgerne ville den alternative foranstaltning have været væsentligt billigere og/eller ikke eksisterende. Sociale Forhold og Beskæftigelse ville forventeligt have sparet 7-8 mio. kr. pr. år., hvis pladserne ikke var etableret. Beregningen er foretaget med udgangspunkt i borgernes tidligere støtteforanstaltning.

Det skal bemærkes, at en andel af de borgere, der er på de særlige pladser, også optager en plads i en boform. Baseret på den aktuelle situation er dette omtrent halvdelen af borgerne. Der er store juridiske begrænsninger på at anvende/opsige boligen/pladsen, mens borgeren er indlagt på de særlige pladser. Tilsvarende kan en opsigelse medvirke til at forlænge borgerens ophold på de særlige pladser.

4.2.4. Besparelser på genindlæggelser

I Psykiatriens Hus er der til overnatningspladserne mulighed for brugerstyrede kontrakter. Brugerstyrede kontrakter etableres med borgere, der af forskellige årsager oplever sig presset i forhold til at opholde sig i deres aktuelle bolig. Med en brugerstyret kontrakt har borgeren mulighed for at henvende sig løbende og søge ophold i Psykiatriens hus. Dette med en varighed på mellem 2 og 24 timer. Dette kan f.eks. være borgere, der er utrygge i aftentimerne. Tiltaget forventes at forebygge genindlæggelser på social indikation, da borgerne med Psykiatriens Hus har et lettilgængeligt alternativ til en henvendelse til vagtlæge/skadestue, når de er udfordret af deres symptomer.

Udgifter til den kommunale medfinansiering af behandlingspsykiatrien er kategoriseret som et ikke-decentraliseret område, da Socialforvaltningen har få muligheder for at påvirke udgiftsudviklingen. Besparelser på genindlæggelser vil derfor fremgå af det ikke-decentraliserede budget. Da investeringen i nye tiltag sker på det decentraliserede område i Socialforvaltningen, kan det derfor overvejes at flytte midler fra det ikke-decentraliserede budget til det decentraliserede budget svarende til den forventede besparelse på genindlæggelser.

Modellen for kommunal medfinansiering er suspenderet i 2019, som følge af problemer med afregningen. I stedet skal kommunerne i 2019 betale medfinansiering efter deres budgetterede udgiftsniveau. En eventuel flytning af budget afventer derfor, at en model for medfinansiering kendes, men derefter kan der ses på et eventuelt potentiale. I 2018 var prisen for en sengedag for psykiatriske patienter på 3.686 kr.

Bilagsforside

Dokument Titel:	Indstilling til rådmandsmøde
Dagsordens titel	Tværmagistratslig arbejdsgruppe for veteranindsatser – udkast til kommissorium
Dagsordenspunkt nr	2.1

Indstilling

Til Rådmanden
Fra Fagligt sekretariat
Dato 2. august 2019

Kommissorium for tværmagistratslig veteranarbejdsgruppe

1. Resume

Der er med baggrund i byrådets beslutning 6. mart nedsat en tværmagistratslig arbejdsgruppe, som har til opgave at udvikle en fælleskommunal strategi for veteranindsatser. Udkast til kommissorium for gruppens arbejde vedlægges til drøftelse og godkendelse.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

- 1) At vedlagte udkast til kommissorium drøftes og godkendes, herunder at der træffes beslutning om ansvar for ledelse af gruppens arbejde

3. Baggrund

Byrådet behandlede den 6. marts 2019 indstilling om udvikling af fælles kommunal strategi for veteranindsatser. Det blev her besluttet at nedsætte en tværmagistratslig arbejdsgruppe (Veteranarbejdsgruppen), som får til opgave at udvikle en fælles strategi for veteranindsatser, og at der også skal udpeges 1-2 politiske repræsentanter til at indgå i arbejdet. MSB er ansvarlig for sekretariatsbetjening af gruppen. Med baggrund i byrådets drøftelser inddrages eksterne aktører og interessenter ad hoc – afhængigt af hvilke temaer og problemstillinger, der kommer i fokus undervejs i processen.

Der er udpeget repræsentanter fra flg.
magistratsafdelinger: Sociale Forhold og Beskæftigelse,
Kultur og Borgerservice, Børn og Unge samt Sundhed og

Omsorg. Desuden har partierne udpeget to politiske repræsentanter, så arbejdsgruppen nu har flg. sammensætning:

- Eva Borchorst Mejnertz (Byrådet, R)
- Peter Sporleder (Byrådet, V)
- Mette Svarre (MSB)
- Lene Hartig Danielsen (MKB)
- Hans Mørk (MBU)
- Hanne Linnemann (MSO)
- Peter Marker (MBA)

Det første møde i arbejdsgruppen finder sted 2. september.

4. Effekt

-

5. Ydelse

-

6. Organisering

Der skal tages stilling til varetagelse af rollen som formand for veteran-arbejdsgruppen.

Rådmand Kristian Würtz, Lone Hindø og Peter Sporleder har den 1. juli haft en uformel drøftelse af det videre arbejde med strategien. Det blev bl.a. kort drøftet, om rollen som mødeleder skal varetages af embedsværket eller af en af de politiske ledere. (bilag¹).

Veteranarbejdsgruppen kan i nogen grad sammenlignes med § 17.4 udvalgene, hvilket taler for at placere formandskabet hos en politisk repræsentant. Evt. med MSB i rollen som facilitator af møderne, hvis det ønskes.

7. Ressourcer

-

Bilag

Bilag 1: Udkast til kommissorium

Bilag 2: Beslutningsforslag fra partierne om strategi for

¹ OBS at der er sket enkelte udskiftninger blandt repræsentanterne fra magistratsafdelingerne, efter at opsamlingen fra mødet 1. juli er skrevet. Derfor er der forskelle mellem de to navnelister.

veteranindsatser

Bilag 3: Opsamling fra møde 1. juli mellem rådmand
Kristian Würtz, Lone Hindø og Peter Sporleder

Tidligere beslutninger

Byrådet har den 6. marts 2019 besluttet at
nedsætte en tværmagistratslig arbejdsgruppe,
som skal udvikle en fælles kommunal strategi
for veteranindsatser

Beskæftigelsesforvaltningen

Antal tegn: [Klik her for at angive tekst.](#)

Tlf.: 89 40 20 00

Sagsbehandler: Ellen Pedersen

E-post: beskaeftigelse@aarhus.dk

E-post: ellpe@aarhus.dk

Bilag 2/4

Dokument Titel:	Udkast - kommissorium
Dagsordens titel:	Tværmagistratslig arbejdsgruppe for veteranindsatser – udkast til kommissorium
Dagsordenspunkt nr	2.1

Kommissorium for tværmagistratslig veteran-arbejdsgruppen

5. juli 2019
Side 1 af 2

Formål og arbejdsgrundlag

Den tværmagistratslige arbejdsgruppe har til opgave i samarbejde med relevante organisationer og aktører at udvikle en overordnet strategi for veteranområdet med fokus på en helhedsorienteret indsats for veteraner og deres pårørende.

Strategien skal bygge videre på allerede eksisterende indsatser. Der er en række tilbud til veteraner og deres pårørende, både i Regi af Forsvaret og inden for frivillig-sektoren. En del af opgaven er derfor at skabe (bedre) synergi mellem kommunens indsatser og andre tilbud til veteraner og deres pårørende.

Hvis der foreslås udvidede eller nye tiltag, er arbejdsgruppen ansvarlig for at vurdere udgifterne hertil.

Grundlaget for gruppens arbejde er beslutningsforslag fra partierne om strategi for veteranindsatserne af 4. august 2018 (bilag).

Organisering

Gruppen består af

- Eva Borchorst Mejnertz, R, udpeget af Byrådet
- Peter Sporleder, V, udpeget af Byrådet
- Mette Svarre, Sociale Forhold og Beskæftigelse
- Hans Mørk, Børn og Unge
- Lene Hartig Danielsen, Kultur og Borgerservice
- Hanne Linnemann, Sundhed og Omsorg
- Peter Marker, Borgmesterens Afdeling.

Gruppen skal i samarbejde med relevante samarbejdspartner (organisationer, NGO'er, fagpersoner m.v.)

- Afgrænse og præcisere målgrupper for strategien
- Afdække og prioritere behov for indsatser og tilbud til veteraner og pårørende
- Komme med forslag til rammer for hvordan et tværgående samarbejde internt i kommunen samt på tværs af sektorer kan løfte indsatsen
- Komme med forslag til rammer for hvordan Aarhus Kommune kan samarbejde med frivillige, foreninger og NGO'er om at løfte indsatsen

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Beskæftigelsesforvaltningen
Aarhus Kommune

Ledelse & Politisk betjening

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

E-mail:
beskaeftigelse@aarhus.dk
Direkte e-mail:
ellpe@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Ellen Pedersen

Gruppen inddrager efter behov faglig ekspertise, relevante foreninger og NGO'er. Det kan fx være i form af gæste-oplæg, tema-arrangementer eller etablering af supplerende arbejdsgrupper.

5. juli 2019
Side 2 af 2

Gruppen ledes af Eva Borchost Mejnertz eller Peter Sporleder og sekretariatsbetjenes af MSB.

Arbejdsplan

Udkast til strategi klar ved udgangen af 2019

Offentlig høring januar 2019

Forelægges Social- og Beskæftigelsesudvalg februar 2020

Forelægges Magistraten februar 2020

Behandles af Byrådet marts 2020

Bilag 3/4

Dokument Titel: 18-023980-1
Veteranstrategi_beslutnin
gsforslag.pdf
7043669_1_1

Dagsordens titel: Tværmagistratslig
arbejdsgruppe for
veteranindsatser – udkast
til kommissorium

Dagsordenspunkt nr 2.1

2018-04-08

Strategi for veteranindsatserne

Vi foreslår, at der udarbejdes en overordnet strategi for veteranindsatserne i Aarhus kommune. Endvidere besluttet en samlet politisk strategi for en helhedsorienteret indsats for veteranområdet.

Baggrund

Det er vigtigt, at veteranerne ikke oplever sig tabt i systemet eller bliver kastebold imellem flere instanser. I Aarhus kommune er der knap 1400 veteraner og ca. 10 % har PTSD. Uanset om man er traumatiseret eller ej, så er der brug for en strategi og en koordineret tværgående indsats, der kan hjælpe veteranerne tilbage til samfundet og en værdig tilværelse. Der skal være et samarbejde imellem alle relevante indsatser/instanser. Endvidere er det vigtigt at få god kontakt til veteranerne på så tidligt et tidspunkt som muligt med henblik på at få en god overgang fra militæret til det civile samfund og komme i beskæftigelse/uddannelse. Politikken skal bygge videre på allerede eksisterende indsatser samt gælde for alle veteraner, også for dem der ikke har været udsendt af forsvaret.

En veteranpolitik skal have fokus på:

- Tidlig indsats og empowerment.
- Overgang fra militær til civilsamfund
- Arbejdsidentitet, beskæftigelse, uddannelse og karriere. Endvidere afdække om der er brug for en mentor.
- Fritidsaktiviteter.
- De hårdt psykisk sårede.
- Familie og børn. Evt. hjælp til at genskabe relationer i familien.
- Kortlægning af eksisterende indsatser.
- Samarbejde på tværs.
- Én koordineret indgang.
- Behandling hvor det er nødvendigt - indeholdende rådgivnings- og rehabiliteringstilbud.
- Indsatserne skal være målrettede såvel fysiske som psykiske skader. Ved fysiske skader kan der være tale om særlige hjælpemidler og tilgængelige boliger.
- Styrke samarbejde med frivillige organisationer.

Vi ønsker derfor:

- at der nedsættes en tværmagistratslig arbejdsgruppe, der sammen med relevante organisationer og aktører udformer en veteranpolitik.

På vegne af hhv. Socialdemokratiet, Venstre, SF, Radikale Venstre, Konservative, Liberal Alliance, Enhedslisten, Alternativet og DF

Lone Hindø, Anette Poulsen

Peter Sporleder, Gert Bjerregaard

Thomas Medom

Eva Borchorst Mejnertz

Marc Perera Christensen

Almaz Mengesha

Keld Hvalsø

Liv Gro Jensen

Knud Mathiesen

Bilag 4/4

Dokument Titel:	opsamling drøftelser Würtz Sporleder Hindø
Dagsordens titel:	Tværmagistratslig arbejdsgruppe for veteranindsatser – udkast til kommissorium
Dagsordenspunkt nr	2.1

Opsamling på drøftelser 1. juli 2019 vedr. udvikling af strategi for veteranindsatser

1. juli 2019
Side 1 af 2

Mødedeltagere

Kristian Würtz, Lone Hindø, Peter Sporleder og Ellen Pedersen (referent)

Den tværmagistratslige arbejdsgruppe

Der er nu udpeget repræsentanter fra både magistratsafdelinger og byråd, så arbejdsgruppen består af flg.:

Peter Sporleder (V)
Eva Brochorst Mejnertz (R)
Kontorchef Mette Svarre (MSB)
Kontorchef Jan Sejersdal Kirkegaard (MBU)
Kontorchef Lene Hartig Danielsen (MKB)
Leder Hanne Linnemand (MSO)
Specialkonsulent Niels Christian Selchau-Mark (BA)

MSB er ansvarlig for sekretariatsbetjening. PS og LH vurderer, at møderne bør ledes af MSB (i.s.f. af en af de politiske repræsentanter).

Det første møde placeres umiddelbart efter sommerferieperioden. Kalenderinvitation udsendes snarest. Der stiles mod en kort og intensiv proces med et udspil til strategi klar primo december 2019. En deltager fra Veterancenteret samt veterankoordinatoren i Randers Kommune inviteres ind til det første møde til at bidrage til relevante dele af dagsordenen. Interessentinddragelse i øvrigt planlægges i arbejdsgruppen.

Opmærksomhedspunkter i øvrigt

- Byrådsmedlemmer får mange henvendelser fra forskellige veteranforeninger og pårørendeorganisationer, som ved, at Aarhus Kommune skal til at lave veteranstrategi, og som ønsker (forventer?) at blive inddraget. Det kræver styring og håndtering af, hvem der skal inddrages og hvordan. Der bør laves en pressemeddelelse, som tydeligt signalerer, at arbejdet er gået i gang, og at relevante interessenter bliver inddraget undervejs.
- Der kan hentes inspiration fra Randers Kommune, hvor det er lykkedes at få strategien til at virke i praksis. Processen frem mod en strategi skal dog gribes anderledes an i Aarhus, fx er det næppe realistisk med samme fremgangsmåde m.h.t. interessentinddragelse som i Randers (notat om forløbet i Randers Kommune vedlægges)
- Der skal tages stilling til hvordan man vil afgrænse målgruppen for strategien. Skal der opereres med den officielle definition? Eller skal der arbejdes med en bredere definition?

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Beskæftigelsesforvaltningen
Aarhus Kommune

Ledelse & Politisk betjening
Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

E-mail:
beskaeftigelse@aarhus.dk
Direkte e-mail:
ellpe@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Ellen Pedersen

- Der skal kobles til den samarbejdsaftale, der er indgået med Veterancenteret primo 2018

1. juli 2019
Side 1 af 1

Bilagsforside

Dokument Titel:	Rådmandsindstilling Anlægsplan og selvforsyningsgrad på voksenområderne
Dagsordens titel	Anlægsplan og selvforsyningsgrad på voksenområderne
Dagsordenspunkt nr	2.2

Indstilling

Til Rådmanden
Fra Økonomi
Dato 13. august 2019

Anlægsplan og selvforsyningsgrad på voksenområderne

1. Resume

I budgetperioden 2020-2023 foreslår MSB at bygge 70 nye boliger og botilbudspladser og 85 nye lærings- og beskæftigelsespladser.

Over 1/3 af de nye boliger og botilbudspladser foreslår MSB at bygge sammen med boligforeningerne. Boligerne, der skal være almene ungdomsboliger til både handicappede og udsatte borgere, skal integreres i opgange eller ligge spredt i boligforeningernes øvrige bebyggelser.

44 af de 70 nye boliger og botilbudspladser foreslås opført på voksenhandicapområdet (VH) til en anlægsudgift på 36 mio.kr. De resterende 26 på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne (SUV) til en anlægsudgift på 26 mio.kr.

På VH-området vil de 44 boliger styrke selvforsyningsgraden fra de nuværende 63% til 74% i 2024. I SUV vil de 26 boliger og botilbudspladser kunne fastholde selvforsyningsgraden med en lille stigning fra 82% til 83%.

På SUVs område er det imidlertid væsentligt at bemærke, at mange af de pladser, der købes eksternt, er midlertidige botilbudspladser, som er langt dyrere end tilsvarende interne pladser i Aarhus Kommune (bilag 3). Der kan derfor være en langsigtet økonomisk gevinst ved at etablere flere af disse pladser internt.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) MSBs behovsanalyse 2019-2028 og anlægsplan 2020-2029 drøftes i forhold til fokus på øget selvforsyning af boliger og botilbudspladser.

3. Baggrund

Med baggrund i den stigende befolkningsvækst i Aarhus Kommune, mærker MSB ligeledes et pres i forhold til efterspørgslen efter boliger og botilbudspladser til borgere på social- og handicapområdet.

For at sikre den kommunale forsyningspligt har MSB været nødsaget til at købe dyrere eksterne pladser i andre kommuner. Det har betydet, at Aarhus-borgere har måttet flytte væk fra deres nærmiljø i Aarhus, og at MSB har måttet betale for langt dyrere eksterne pladser, end hvis pladserne havde været til rådighed internt i kommunen.

Behovsanalysen viser, at den aktuelle efterspørgsel efter boliger og botilbudsplader sammenholdt med de eksterne køb af pladser, giver en selvforsyningsgrad på 63 % på voksenhandicapområdet og 82 % på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne.

Voksenhandicapområdet

For at sikre en øget selvforsyningsgrad er målsætningen for voksenhandicapområdet, at man i 2035 opnår en selvforsyningsgrad på 80%. Skal målet indfries, kræver det, med den viden vi har i dag, at der i alt etableres 277 nye boliger og botilbudspladser frem til 2035.

Derfor foreslås i MSBs anlægsplan 2020-2029, at der i den kommende budgetperiode fra 2020-2023 bevilges midler til 44 nye boliger og botilbudspladser til en anlægsudgift på godt 36 mio. kr.

Hertil foreslås yderligere 73 boliger og botilbudsplader i perioden 2024-2029. De resterende 160 ville skulle

etableres i perioden 2030-2035, hvis målsætningen om 80% selvforsyning ønskes opretholdt.

Da boligerne og botilbudspladserne ikke kan stå alene i forhold til målgruppen af borgere, og da den nuværende kapacitet udnyttes fuldt ud, foreslås det samtidig, at der afsættes midler til i alt 85 nye lærings- og beskæftigelsespladser i perioden 2020-2023. 14 af de 85 pladser foreslås, jf. nedenstående tabel 1, opført i tilknytning til 14 nye almene handicapboliger.

Tabel 1. Anlægsforslag til nye boliger og botilbudspladser 2020-2029, VH

Netto i 1.000 kr. 2020-prisniveau	2020	2021	2022	2023	2024-2029	I alt
18 Midl. botilbudspladser (§107 SEL)	22.072					22.072
12 Almene ungdomsboliger (§105 ABL)				2.338		2.338
14 Almene handicapboliger inkl. lærings- og beskf. (§105 ABL)				11.883		11.883
I alt 44 i 2020-23	22.072			14.221		36.293
8 Midl. botilbudspladser (§107 SEL)					14.036	14.036
12 Almene ungdomsboliger (§105 ABL)					2.338	2.338
18 Almene handicapboliger inkl. lærings- og beskf. (§105 ABL)					16.397	16.397
35 Almene handicapboliger (§105 ABL)					13.852	13.852
I alt 73 i 2020-29	22.072			14.221	46.623	82.916

Tabel 2. Anlægsforslag til nye lærings- og beskæftigelsespladser 2020-2029, VH

Netto i 1.000 kr. 2019-prisniveau	2020	2021	2022	2023	2024-2029	I alt
71 lærings- og beskæftigelsespladser (§103 og 104 SEL)	37.071					37.071
I alt 71 i 2020-23	37.071					37.071

I MSB er udgangspunktet, at behovet for nye varige boliger primært håndteres gennem etablering af boliger opført efter almenboliglovens § 105 frem for servicelovens § 108 (længerevarende botilbudspladser).

Dette udgangspunkt hænger dels sammen med tanken om, at boligen skal støtte op om borgerens ret til at leve et selvstændigt liv og retten til at have samme muligheder som andre. I en almenbolig har borgeren egen lejekontrakt, som er stort set uopsigelig.

Udgangspunktet hænger også sammen med en stor forskel i de anlægsøkonomiske udgifter for Aarhus Kommune, der er væsentligt mindre ved opførelse af almene boliger § 105 frem for tilbud opført efter serviceloven §107/108, som er 100% kommunalt finansieret.

Der er imidlertid stadig et behov for etablering af midlertidige servicelovspladser efter § 107. Pladserne på VH-området er fx tiltænkt yngre borgere, der er i afklaringsforløb med bo-træning eller i forhold til aflastning.

Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

På området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne er selvforsyningsgrad i dag på 82%. Med MSBs foreslåede anlægsinvesteringer i budgetperioden 2020-2023, vil selvforsyningsgraden kunne fastholdes frem til 2024 med en lille stigning fra 82% til 83%.

Det er dog væsentligt at bemærke, at 65% af de pladser SUV købte eksternt i 2018 primært var de tungere og dyrere midlertidige botilbudspladser, som kan driftes betydeligt billigere internt i Aarhus kommune (Bilag 3).

Derfor foreslås i MSBs anlægsplan 2020-2029, at der i den kommende budgetperiode fra 2020-2023 bevilges midler til 26 nye boliger og botilbudspladser, hvoraf 14 af pladserne er midlertidige botilbudspladser §107, til en samlet anlægsudgift på godt 26 mio. kr.

De resterende 12 er almene ungdomsboliger, som ønskes etableret i sambyg med en boligforening. Boligerne skal medvirke til at understøtte social mobilitet og sammenhængskraft, ved at de integreres i opgange eller ligger spredt i boligforeningernes øvrige bebyggelser.

De 12 ungdomsboliger opføres efter samme lovgrundlag som traditionelle almene boliger (§105 ABL), men med færre kvadratmeter (50 m² i stedet for 65 m²). Det betyder, at huslejen bliver lavere og målgrupper af borgere, som kunne tænkes at efterspørge boligerne dermed udvides.

Der foreslås ikke nye skæve boliger i anlægsplanen, da det i MSBs behovsanalyse er afdækket, at den nuværende andel af skæve boliger (inkl. 15 endnu ikke opførte) er dækkende for perioden 2020-2023 og frem. Balancen mellem behovet for skæve boliger og mindre almene boliger er imidlertid omskifteligt og vil løbende kunne justeres ift. borgernes efterspørgsel.

Tabel 3. Anlægsforslag til nye boliger og botilbudspladser 2020-2029, SUV

Netto i 1.000 kr.	2020	2021	2022	2023	2024-2029	I alt
2019-prisniveau						
12 Almene ungdomsboliger (§105 ABL)		2.389				2.389
14 Midl. botilbudspladser (§107 SEL)			10.053	13.407		23.458
I alt 26 i 2020-23		2.389	10.053	13.407		25.847
10 Almene handicapboliger m serviceareal §105 (ABL)					3.958	3.958

Som tidligere nævnt er udgangspunktet i MSB, at behovet for nye varige boliger primært håndteres gennem etablering af boliger opført efter almenboliglovens § 105 frem for servicelovens § 108 (længerevarende botilbudspladser).

Behovet for etablering af midlertidige botilbudspladser efter § 107 er imidlertid relativt stort på SUV-området. Det skyldes dels, at hovedparten af de pladser, SUV køber eksternt er af denne pladstype, men også fordi der i SUV arbejdes med recovery, der er en overbevisning om, at borgerne kan komme sig – selv efter svære sygdomsforløb og sociale problemer.

De midlertidige botilbudspladser §107 skal derfor understøtte recovery-tilgangen og fokus på flow mod egen varig bolig.

4. Effekt

En udvidelse af MSBs boliger og botilbudspladser vil for det første medvirke til, at Aarhus-borgere kan fastholde deres tilknytning til nærmiljøet i Aarhus, herunder tilknytningen til forældre, familie og venner, og dermed ikke være henvist til tilbud uden for Aarhus Kommune.

Herudover viser beregninger, at det er en god og fornuftig driftsmæssig investering at øge selvforsyningsgraden og dermed få flere interne pladser i kommunen.

Der må dog på den korte bane forventes øgede driftsomkostninger i forbindelse med etablering og opstart af mange nye boliger og botilbudsplader, hvilket kan udskyde indfrielsen af besparelserne. Dette modsvares dog i høj grad af udgifterne til de langt dyrere eksterne pladser.

5. Ydelse

Voksenhandicapområdet

Målsætningen om en selvforsyningsgrad på 80 % i 2035 på voksenhandicapområdet kræver, med den viden vi har i

dag, en samlet pladsudvidelse på 277 nye boliger og botilbudspladser frem til 2035.

Derfor foreslås, at der på VH-området bevilges midler til 44 nye boliger og botilbudspladser, i budgetperioden 2020-2023, til en anlægsudgift på godt 36 mio. kr.

Hertil foreslås yderligere 73 boliger og botilbudsplader i perioden 2024-2029. De resterende 160 ville skulle etableres i perioden 2030-2035.

Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

Hvis samme målsætning om en selvforsyningsgrad på 80% ønskes opretholdt på SUV-området, vil det forventeligt kræve en samlet pladsudvidelse på 66 nye boliger og botilbudspladser frem til 2035.

Derfor foreslås, at der på SUV-området bevilges midler til 26 nye boliger og botilbudspladser, i budgetperioden 2020-2023, til en samlet anlægsudgift på godt 26 mio. kr.

Hertil foreslås yderligere 10 boliger og botilbudsplader i perioden 2024-2029. De resterende 30 ville skulle etableres i perioden 2030-2035.

Der er en række faktorer, som påvirker selvforsyningsgraden, herunder befolkningstilvæksten, forventninger til køb og salg af pladser mv. På SUVs område vil de 66 boliger og botilbudspladser frem mod 2035 understøtte målsætningen om en selvforsyningsgrad på 80%.

Hæves målsætningen for selvforsyningsgraden fra 80-90% i 2035, vil det alt-andet-lige kræve en pladsudvidelse på yderligere 22 boliger og botilbudspladser til en forventet anlægsudgift i omegnen af 22 mio. kr., alt efter den ønskede fordeling mellem almene boliger §105 og midlertidige botilbudspladser § 107.

6. Ressourcer

Anlægsomkostningen for opførelsen af de i alt 70 boliger og botilbudspladser i perioden 2020-2023, som vil understøtte målsætningen om en selvforsyningsgrad på

80% for både VH og SUV, er udregnet til samlet 62 mio. kr. for de to driftsområder.

Herudover foreslås i perioden 2020-2023 en udvidelse af 71 lærings- og beskæftigelsespladser på VH-området, til en anlægsudgift på 37 mio. kr.

/

Bjarne Høyer Andresen
Økonomichef

Bilag

- Bilag 1: Aarhus Kommunes samlede pladsbehov på socialområdet 2019-2028 (MSBs behovsanalyse)
- Bilag 2: Anlægsplan 2020-2029 – Sociale Forhold og

Beskæftigelse (MSB)

Bilag 3: Udvikling og udgifter ift. eksterne og interne
botilbudspladser på SUV-området, 2015-2018

Bilag 4: Boligtyper, støttebehov mv.

Tidligere beslutninger

Økonomi

Tlf.: 89 40 20 00

E-post: okonomi@msb.aarhus.dk

Lix: [Klik her for at angive tekst.](#)

Sagsbehandler: Allan Hoffmann Jeppesen og

Malene Skyldahl Sørensen

Tlf.: 41 85 87 73

E-post: jhal@aarhus.dk

Bilag 2/5

Dokument Titel:	Bilag 1 Aarhus Kommunes samlede pladsbehov på socialområdet 2019-2028 - MSBs behovsanalyse
Dagsordens titel:	Anlægsplan og selvforsyningsgrad på voksenområderne
Dagsordenspunkt nr	2.2

5. april 2019
Side 1 af 19

Bilag 1 Aarhus Kommunes samlede pladsbehov på socialområdet, 2019-2028

Baggrund og sammenfatning

I forbindelse med budget 2014 forpligtede Byrådet, Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse til at fremsende en årlig analyse af behovet for etablering af bo- og dagtilbudspladser på voksenområdet for de kommende 10 år.

Følgende analyse er sjette udgave af den årlige behovsanalyse. I forhold til tidligere år er analysen de to seneste år blevet udvidet og omstruktureret. Dette indbefatter blandt andet en udvidelse af boligtyper samt et større fokus på faglige strategier og udviklinger i de socialfaglige målgrupper – set i forhold til pladsbehovet på de enkelte driftsområder.

Denne analyse redegør for Socialforvaltningen i Aarhus Kommunes forventede pladsbehov i perioden 2019-28. Analysen estimerer behovet for de tre driftsområdet Voksenhandicap (VH), Socialpsykiatri- og Udsatte Voksne (SUV), samt Familier, Børn og Unge (FBU). Behovet estimeres for botilbud i VH og SUV, lærings- og beskæftigelsestilbud (tidligere benævnt dagtilbudspladser) i VH, døgninstitutioner og krise- og forsorgspladser i FBU, samt forsorgspladser og skæve boliger i SUV. Desuden estimeres den forventede efterspørgsel efter almene et-værelsesboliger tildelt gennem den sociale boligtildeling (DSB).

Analyserne anvender befolkningsfremskrivningen for Aarhus Kommune i perioden 2019-2028, som grundlag for at estimere det fremtidige pladsbehov. Dertil kommer faglige strategier inden for de tre driftsområder (VH, FBU og SUV) samt strategier om øget selvforsyning, så flere interne pladser skal medvirke til, at flere Aarhus-borgere fremover har mulighed for at få en bolig inden for kommunegrænsen frem for en ekstern plads. Strategien om øget selvforsyning medfører et øget pladsbehov, primært på voksenhandicapområdet, men også for de andre driftsområder. Dette pladsbehov inddrages i analysen i tillæg til befolkningsfremskrivningen.

Behovsanalysen danner grundlaget for anlægsplanen, som tager skridtet videre og konkretiserer behovsanalysens resultater gennem forslag om konkrete anlægsprojekter, herunder nybyggeri og ombygning/modernisering af utidssvarende bygninger mv.

I det følgende redegøres for resultaterne af behovsanalyserne for Voksenhandicap (VH), Socialpsykiatri og Udsatte Voksne (SUV) samt Familier Børn og Unge (FBU)

Sociale Forhold og Beskæftigelse
Aarhus Kommune

Økonomi Bygninger
Jægergården, Værkmestergade 15,
8100 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte: 41 85 87 73

E-mail:
oekonomibygninger@msb.aarhus.dk

Direkte e-mail:
jhal@aarhus.dk
www.aarhuskommune.dk

Sag: 18-059500-1
Sagsbehandler:
Allan Hoffmann Jeppesen
Malene Skyldahl Sørensen

5. april 2019
Side 2 af 19

1.1 Aarhus Kommunes behov for botilbudspladser på voksenhandicapområdet (VH)

Udvikling og behov for botilbudspladser

I tabel 1 ses udviklingen i Aarhus Kommunes borgeres efterspørgsel efter botilbudspladser på voksenhandicapområdet i perioden 2012-2018.

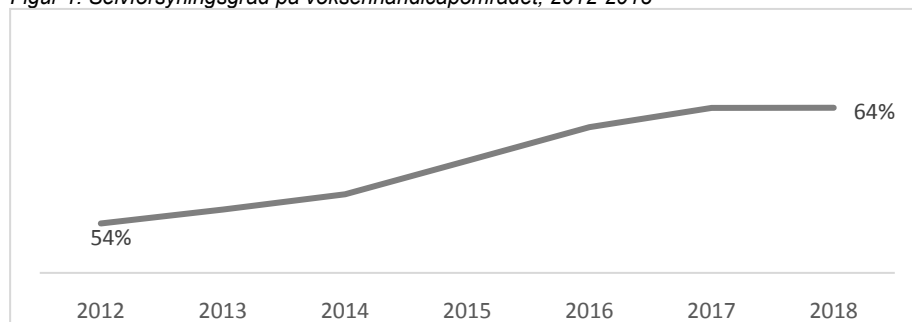
Tabel 1. Udvikling i Aarhus-borgernes efterspørgsel efter botilbud 2012-2018

Botilbud	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Interne pladser	427	459	489	526	578	604	631
Køb af pladser	361	370	374	358	349	340	355
Nettosum	788	829	863	884	927	944	986

Kilde: AAK-regnskab 2012-17. 2018 fra Analyseportalen. Tallene er oprundet til helårspladser

I nedenstående figur 1 ses, med udgangspunkt i ovenstående tabel, områdets selvforsyningsgrad udregnet i procent i forhold til hvor stor en andel af den samlede efterspørgsel, der er blevet dækket af egne interne pladser.

Figur 1. Selvforsyningsgrad på voksenhandicapområdet, 2012-2018

Sammenholdes efterspørgslen med områdets egen kapacitet, normering og belægningsgrad, fremgår det i nedenstående tabel, at botilbudspladserne har en samlet belægningsgrad på 97 %, hvilket med naturlig tomgang i forbindelse med ind- og udflytning betragtes som fuld belægning.

Tabel 2. Aarhus Kommunes kapacitet, normering, aktivitet og belægningsgrad primo 2019

5. april 2019
Side 3 af 19

	Kapacitet	Normering	Aktivitet	Belægning
Bofællesskaber §105 (ABL)	584	585,5	586,8	101%
Almene ungdomsboliger §52 (ABL)	22	22	21,3	92%
Midlertidigt botilbud §107 (SEL)	15	12,8	12,6	100%
Længerevarende botilbud §108 (SEL)	87	94,6	85,6	91%
Plejhjem §192 (SEL)	22	22	22	100%
I alt	730	719,8	721,7	97%

Kilde: Aktivitetes/belægningstal TARGIT, primo 2019

Fremtidigt planlagt byggeri (nye pladser) i Aarhus Kommune inden for voksenhandicapområdet fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 3. Aarhus Kommunes planlagte udvidelser af botilbudspladser på VH-området

	2019	2020	2021	2022	2023	I alt
Møllevangs Allé (§105 ABL)	0	2	2	2	2	8
Risskov Brynet (§105 ABL)	0	10	0	0	0	10
Mårslet (§105 ABL)	7	0	0	0	0	7
Generationerne Hus (§105 ABL)	0	24	0	0	0	24
Amtssygehuset (§105 ABL)	0	0	0	20	24	44
Specialpladser (§107/108 SEL)	0	12	0	0	0	12
Budgetforlig 2018-21 (§105 ABL)	0	0	26	0	0	26
Pladsudvidelser i alt	7	48	28	22	26	131

Ud over den demografiske fremskrivning inkluderes i nedenstående beregning forventninger til ønskelistsens, levealderens, salgets, samt konverteringsstrategiens betydning i forhold til det fremtidige pladsbehov.

- Salg af interne pladser antages at falde med to pladser årligt, svarende til de seneste års udvikling.
- Køb af eksterne pladser antages at falde med fem pladser årligt. Det betyder, at der i beregningen, trods det seneste års stigning i antallet af købte pladser, er indlagt en forventning om, at fortsat flere pladser skal håndteres internt. Målsætningen er, at VH skal have 80 pct. selvforsyningsgrad senest i 2035.
- Effekten af øget levealder antages at påvirke efterspørgslen med en akkumuleret stigning på 3 helårspladser pr. år, svarende til udviklingen 2012-18.
- Ønskelisten forventes at give anledning til, at 7 borgere årligt er klar til at flytte i en botilbudsplads.

5. april 2019

Side 4 af 19

Tabel 4. Forventet over-/underskud v. fremskrivning (2018 tilbudsfrekvens)

Botilbud	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Intern kapacitet ¹	737	785	813	835	861	861	861	861	861	861
Eksternt køb	350	345	340	335	330	325	320	315	310	305
Fremskrivning	-1000	-1012	-1024	-1036	-1048	-1059	-1070	-1080	-1091	-1101
Forventet salg	-120	-118	-116	-114	-112	-110	-108	-106	-104	-102
Øget levealder	-3	-6	-9	-12	-15	-18	-21	-24	-27	-30
Ønskelisten	-7	-14	-21	-28	-35	-42	-49	-56	-63	-70
Overskud/underskud (+/-)	-43	-20	-17	-20	-19	-43	-67	-90	-114	-137

1) Den interne kapacitet er inkl. planlagte udvidelser

Ovenstående beregninger viser, at Aarhus Kommunes nuværende kapacitet ikke dækker det aktuelle behov. De planlagte udvidelser 2019-2023 afhjælper det stigende behov, men på langt sigt betyder den demografiske vækst, øgningen i levealder, afvikling af ønskeliste samt konverteringsstrategien, at der igen vil komme et større underskud af pladser fra 2024/2025 og frem. I 2028 viser analysen således at Aarhus Kommune vil mangle 137 botilbudspladser på voksenhandicapområdet.

Bemærk, at der i analysen ikke er taget stilling til hvilke specifikke boligtyper, der er behov for. Eller om dele af behovet kan dækkes via fx ændringer af faglige strategier, øget bostøtte mv. Sammenholdes fremskrivningen med den oplevede vækst på området tyder det på, at der fortsat vil være behov for at etablere pladser, der er fleksible og samtidig understøtter en stor variation i borgernes støttebehov samt øget mulighed for afskærmning.

1.2 Aarhus Kommunes behov for lærings- og beskæftigelsespladser på voksenhandicapområdet

Udvikling og behov for lærings- og beskæftigelsespladser

Nedenstående tabel viser udviklingen i Aarhus Kommunes borgeres efterspørgsel efter lærings- og beskæftigelsespladser – tidligere kaldt dagtilbud - i perioden 2012-18.

Tabel 5. Udvikling i Aarhus-borgernes efterspørgsel efter lærings- og beskæftig. plads., 2012-18

Lærings- og beskæftigelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Egne pladser	587	632	687	665	679	716	780
Køb af pladser	347	361	357	310	300	283	278
Nettosum	934	993	1.044	975	979	999	1.058

Kilde: AAK-regnskaber for 2012-17. 2018 analyseportalen. Tallene er oprundet til helårspladser.

Sammenholdes efterspørgslen med kommunens egne lærings- og beskæftigelsespladser, fremgår det af nedenstående tabel, at tilbuddene i Aarhus Kommune anvendes fuldt ud.

5. april 2019
Side 5 af 19

Tabel 6. Normering, aktivitet og belægningsgrad 2019 (primo 2019)

	Driftsnormering	Aktivitet	Belægning
Lærings- og beskæftigelsestilbud i Aarhus Kommune	859	859	100%

Der er i de seneste års budgetforlig planlagt udvidelser af 12 lærings- og beskæftigelsespladser i tilknytning til udvidelsen af 12 specialpladser på botilbudsområdet.

Hertil planlægges, i forbindelse med sommeroptag for 2019, at udvide med yderligere 14 pladser i alt på henholdsvis Kileparken og Bøgeskovgård.

I nedenstående tabel opgøres det samlede nettobehov for Aarhus Kommunes lærings- og beskæftigelsespladser på voksenhandicapområdet, med baggrund i fremskrivning af befolkningsprognosen i Aarhus kommune samt nedenstående variabler:

- Salg af pladser antages at følge de seneste års udvikling på området, med et fald på gennemsnitligt 2 pladser om året
- Køb af eksterne pladser antages at falde som konsekvens af konverteringsstrategien. Faldet er på fem pladser om året, svarende til den forventede reduktion i køb af botilbudspladser
- Effekten af øget levealder antages at påvirke efterspørgslen og dermed fremskrivningen med en stigning på 3 pladser pr. år, svarende til den forventede udvikling på botilbudsområdet

Tabel 7. Forventet over-/underskud v. fremskrivning (gens. tilbudsfrekvens 2012-18)

Lærings- og beskæftigelsestilbud	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Intern kapacitet	788	814	814	814	814	814	814	814	814	814
Eksternt køb	273	268	263	258	253	248	243	238	233	228
Fremskrivning	-1072	-1086	-1098	-1111	-1123	-1135	-1146	-1157	-1168	-1178
Forventet salg	-77	-75	-73	-71	-69	-67	-65	-63	-61	-59
Øget levealder	-3	-6	-9	-12	-15	-18	-21	-24	-27	-30
Overskud/underskud (+/-)	-91	-85	-103	-122	-140	-158	-175	-192	-209	-225

Ovenstående beregninger viser en tydelig tendens i forhold til et stærkt stigende behov for lærings- og beskæftigelsespladser frem mod 2028. Det

er primært den forventede befolkningstilvækst sammenholdt med mangel på yderligere kapacitetsudvidelser, der giver de største udslag.

5. april 2019
Side 6 af 19

Bemærk, at der i analysen ikke er taget stilling til, hvordan lærings- og beskæftigelsespladserne realiseres. De kan enten etableres i intern regi eller gennem køb ved private aktører. Der er dog indregnet et fald i køb af pladser, men det har sammenhæng til konverteringsstrategien, hvor ophør af køb af botilbud vil medføre et ophør af en købt dagtilbudsplads. Sammenholdes fremskrivningen med de faglige strategier i VH, er målet at få borgeren så tæt på almen beskæftigelse som muligt. Samtidig er det væsentligt at have en stor variation i lærings- og beskæftigelsestilbuddene, der understøtter den store variation i borgernes udviklingsmuligheder og -behov.

Konklusion og videre perspektiv

Behovsanalysens input til anlægsplanen opsummeres i nedenstående tabel.

*Tabel 8. Input til anlægsplanen**

Voksenhandicap	Forventet øget kapacitetsbehov i 2028
Botilbud	137
Lærings- og beskæftigelsestilbud	225

*) Kapacitetsbehovet er baseret på den nuværende kapacitet, planlagte kapacitetsændringer, forventet demografisk udvikling, forventet reduktion i køb og salg samt udvikling i målgruppe og faglige strategier.

I behovsanalysen er der ikke taget konkret stilling til, hvordan det forventede kapacitetsbehov skal realiseres. Der er dog indlagt en forventning om at realisere konverteringsstrategien, hvilke medvirker til et fald i køb af pladser mod, at kapaciteten håndteres internt i Aarhus Kommune.

Særligt for lærings- og beskæftigelsespladserne gælder det, at de både kan etableres internt eller købes eksternt af private aktører. Det er derfor væsentligt at bemærke, at lærings- og beskæftigelsespladserne ikke skal læses en-til-en i forhold til et anlægsbehov. Der kan være stor forskel på anlægsbehovet i forhold til formålet og indholdet i den enkelte indsats.

Den videre stillingtagen i forhold til konkrete anlægsprojekter vil blive behandlet i anlægsplanen. Desuden vil bygningskapacitet, der ikke er i anvendelse samt bygninger med behov for ombygning og/eller modernisering, indgå i anlægsplanen for 2020-2029.

2.1 Aarhus Kommunes behov for almene boliger på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

5. april 2019
Side 7 af 19

Udvikling og behov for almene boliger

De små almene boliger (et-værelses boliger) er den primære boligstørrelse, der efterspørges i MSB, idet denne boligtype er økonomisk tilgængelig for hovedparten af MSBs borgere med boligsociale udfordringer.

I nedenstående tabel opgøres Aarhus Kommunes samlede behovsudviklingen i forhold til et-værelses boliger. Det samlede behov opgøres ved at sammenholde antallet af et-værelses boliger, som Aarhus Kommune har modtaget fra boligforeningerne, sammenholdt med antallet af borgere, der ikke har kunnet få dækket deres akutte boligbehov, og derfor har måttet skrives på venteliste. Efterspørgslen opgøres for 2012-2018

Det fremgår af nedenstående tabel, at efterspørgslen efter de små almene boliger har været forholdsvis ensartet den seneste årrække fra 2015-2018.

Tabel 9. Udvikling i det samlede behov for et-værelses boliger, 2012-2018

Almene et-værelses boliger	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Modtaget bolig	135	114	78	119	109	121	109
Afventer bolig*	113	331	317	333	326	342	336
Nettosum	248	445	395	452	435	463	445

Kilde: Statistik Den Sociale Boligtildeling 2018. Målt pr. 31.12 for alle årene. Borgerne afventer, som udgangspunkt, max 9-12 mdr. på en et-værelses bolig via DSB.

Det kan af ovenstående tabel udledes, at kun gennemsnitligt 30% af MSBs borgere med boligsociale udfordringer har fået dækket deres akutte behov for en økonomisk tilgængelig (et-værelses) bolig i perioden.

Boligforeningerne planlægger i perioden 2019-2023 at opføre 314 et-værelses boliger, som Aarhus Kommune vil have til rådighed i forbindelse med løsning af de boligsociale udfordringer.

I nedenstående tabel indregnes, at Aarhus Kommune årligt får dækket 30% af det samlede behov via boliger stillet til rådighed fra boligforeningerne (modtagne boliger). Hertil indregnes de planlagte kapacitetsudvidelser og fremskrivning af behovet i forhold til befolkningsudviklingen.

Tabel 10. Forventet over-/underskud af et-værelses boliger. 2019-2028

5. april 2019

Side 8 af 19

Alm. et-værelses boliger	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Øget kapacitet*	65	207	299	314	314	314	314	314	314	314
Modtagne boliger**	135	137	139	140	142	143	145	146	147	149
Fremskrivning	-451	-457	-462	-467	-473	-478	-482	-487	-491	-496
Over-/underskud (+/-)	-251	-113	-24	-13	-17	-21	-23	-27	-30	-33

*Ibrugtagningssårene er: 65 boliger i 2019, 142 boliger i 2020, 92 boliger i 2021 og 15 boliger i 2022.

**30% af det samlede behov (fremskrivningen)

De planlagte kapacitetsudvidelser af et-værelses boliger vil, alt-andet-lige afhjælpe store dele af den stigende efterspørgsel. Der er imidlertid allerede en stor andel boliger, som DSB ikke kan formidle til ventende borgere (grundet for høj husleje, krav til balanceret beboersammensætning samt kombineret udlejning). Sammenholdes dette med de faglige strategier om recovery og Housing First, så forventes en fortsat stigning i behovet. Dette skal også sammenholdes med den skyggegruppe på ca. 460 borgere, som fremgår af hjemløsetællingen i 2017 fratrasket funktionelle hjemløse, gadesovere og personer på herberg.

Samlet set vurderes der fortsat behov for et stort fokus på at udbygge og udvikle mulighederne på området.

2.2 Aarhus Kommunes behov for skæve boliger på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

Udvikling og behov for skæve boliger

Nedenstående tabel viser udviklingen i Aarhus Kommunes borgeres efterspørgsel efter skæve boliger perioden 2012-18.

Tabel 11. Udvikling i Aarhus-borgernes efterspørgsel efter skæve boliger 2012-18

Skæve boliger	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Egne pladser	45	46	40	71	76	78	77
Nettosum	45	46	40	71	76	78	77

Kilde: Analyseportalen, belægningsoversigt betalerfordelt. Tallene er oprundet til helårspladser.

Sammenholdes efterspørgslen med Aarhus Kommunes egen kapacitet, aktivitet og belægningsgrad i 2019, fremgår det af nedenstående tabel, at der aktuelt er en belægningsgrad på 94%.

Tabel 12. Egen kapacitet, normering, aktivitet og belægningsgrad 2019 (marts 2019)

	Kapacitet	Aktivitet	Belægning %
Skæve boliger §149a (ABL) i Aarhus Kommune	83	78	94%
I alt	83	78	94%

Kilde: Analyseportalen/TARGIT

5. april 2019
Side 9 af 19

Det er, jf. tidligere års byrådsbeslutninger og budgetforlig 2018-21, besluttet at Aarhus Kommune skal opføre 25 skæve boliger frem mod 2024 jf. nedenstående tabel.

Figur 13. Planlagt udvidelse af almene skæve boliger, 2019-24

	Boligtype	2019	2020	2022	2024
10 skæve boliger (8 stk. Bækken)	§149a (ABL)	8	2	0	0
15 skæve boliger	§149a (ABL)	0	0	7	8
Pladsudvidelser i alt		8	2	7	8

Det specifikke år for ibrugtagning kan variere.

I nedenstående tabel beregnes det forventede fremtidige behov for skæve boliger med baggrund i fremskrivning af befolkningsprognosen.

I beregningen indgår et konstant salg på 4 pladser årligt. Det matcher det gennemsnitlige årlige niveau siden 2012, som forventes at fortsætte i de kommende år. Der har ikke været købt eksterne pladser af skæve boliger i perioden 2012-18, hvorfor der ikke forventes fremtidigt eksternt køb.

Tabel 14. Forventet overskud/underskud af skæve boliger, 2019-2028

Skæve boliger	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Intern kapacitet	91	93	93	100	100	108	108	108	108	108
Fremskrivning	-78	-79	-79	-80	-81	-82	-82	-83	-84	-84
Forventet salg	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Overskud/underskud (+/-)	9	10	10	16	15	22	22	21	20	20

*Den interne kapacitet er inkl. planlagte udvidelser.

I ovenstående beregning fremgår et forventet overskud af skæve boliger. Det potentielle overskud medtænkes i forhold til at reducere presset på forsorgspladser, da målgruppen til skæve boliger er borgere, der i dag har et liv på gaden eller borgere, der har et liv ind og ud af forsorgstilbud.

2.3 Aarhus Kommunes behov for botilbudspladser på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

5. april 2019
Side 10 af 19

Udvikling og behov for botilbudspladser

Nedenstående tabel viser udviklingen i Aarhus Kommunes borgeres efterspørgsel efter botilbudspladser på SUV-området i perioden 2012-18.

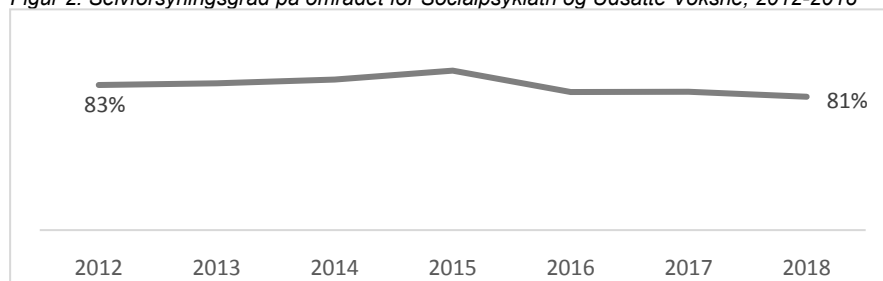
Tabel 15. Udvikling i borgernes efterspørgsel efter botilbud (2012-2018)

Botilbud	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Egne pladser	294	285	277	285	273	287	298
Køb	62	59	55	51	62	65	71
Nettosum	356	344	332	336	335	352	369

Kilde: AAK-regnskaber for 2012-17 + 2018 analyseportalen, fratrasket skæve boliger m. driftsnormering.
Tallene er oprundet til helårspladser.

I nedenstående figur 2 ses områdets selvforsyningsgrad udregnet i procent i forhold til hvor stor en andel af den samlede efterspørgsel, der er blevet dækket af egne interne pladser.

Figur 2. Selvforsyningsgrad på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne, 2012-2018

Sammenholdes efterspørgslen med områdets egen kapacitet, normering, aktivitet og belægningsgrad primo 2019, fremgår det i nedenstående tabel, at der aktuelt er en høj belægningsgrad på 97 %.

Tabel 16. Egen kapacitet, normering, aktivitet og belægningsgrad 2019 (marts 2019)

	Kapacitet	Normering	Aktivitet	Belægning %
Bofællesskaber §105 (ABL)**	235	233	225	97%
Midlertidige botilbud §107 (SEL)	77	82*	78	95%
Længerevarende botilbud §108 (SEL)	14	14	14	100%
I alt	326	329	317	97%

Kilde: Target og analyseportalen.

*Pladserne i ungetilbuddet på Grønnegade 74 rummer to borgere pr. plads, hvorfor normeringen er højere end den bygningsmæssige kapacitet.

**etableret som almene boliger (ældre/handicapboliger eller familieboliger) eller etableret i kommunalt ejede bygninger, som følger lejelovens bestemmelser.

Fremtidigt planlagte udvidelser af botilbudspladser fremgår af nedenstående.

Tabel 17. Planlagt udvidelse af botilbudspladser i SUV, 2019-28.

5. april 2019
Side 11 af 19

	Boligtype	2020	2022	2024	2026	2028
Provstebakken 6-10	§105 (ABL)	0	1	0	2	0
Provstebakken 4A-L	§107 (SEL)	0	2	0	2	0
Grøfthøj	§105 (ABL)	0	4	0	6	0
6 botilbud (spiseforstyrrede mv.) *	§107 (SEL)	6	0	0	0	0
5 botilbudspladser (ADHD)	§107 (SEL)	5	0	0	0	0
Pladsudvidelser i alt		11	7	0	10	0

Det specifikke år for ibrugtagning kan variere. *pladserne etableres efter ombygning og renovering i kommunens ejendom på Sjællandsgade 50 samt på botilbuddet Windsor (Skolebakken 17).

I nedenstående tabel opgøres det samlede nettobehov for botilbudspladser i SUV med baggrund i fremskrivning af befolkningsprognosen og følgende variabler:

- Salg af interne pladser har ligget på gennemsnitligt 18 pladser fra 2012-2018, hvilket af driftsområdet vurderes realistisk fremadrettet
- Køb af eksterne pladser har været stigende fra 2015-2018, men som led i områdets genopretningsplan er målsætningen, at mindske købet af dyrere eksterne pladser. Derfor forventes et fald på 3 pladser årligt
- Effekten af øget levealder antages at påvirke efterspørgslen og dermed fremskrivningen med 1 helårsplads pr. år, jf. BDO-analyse¹
- Ift. ønskelisten forventes det, at der årligt er 3 borgere, som vil skulle håndteres i forhold til behov for botilbudsplads.

Bemærk, at det forventes at snitfladen mellem behandlingspsykiatrien og den kommunale indsats ikke ændres væsentligt, men følger udviklingstendensen fra perioden 2012-2018. Herunder forventes samme udvikling og hjemtagelsestid for færdigbehandlede patienter.

Tabel 18. Forventet over-/underskud af botilbudspladser, 2019-2028

¹ <http://www.aarhuskommune.dk/~media/eDoc/3/6/0/3601104-5915345-1-pdf.pdf>

Botilbud	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Intern kapacitet ¹	326	337	337	344	344	344	344	354	354	354
Eksternt køb	69	66	63	60	57	54	51	48	45	42
Fremskrivning	-374	-379	-383	-387	-392	-396	-399	-403	-407	-411
Forventet salg	-18	-18	-18	-18	-18	-18	-18	-18	-18	-18
Øget levealder	-1	-2	-3	-4	-5	-6	-7	-8	-9	-10
Ønskeliste	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Overskud/underskud (+/-)	-1	1	-7	-8	-17	-25	-32	-30	-38	-46

1) Den interne kapacitet er inkl. planlagte udvidelser.

Ovenstående beregning viser, at den nuværende kapacitet sammenholdt med de planlagte udvidelser, vil balancere på kort sigt i 2019 og 2020. På længere sigt vil befolkningstilvæksten, øget levealder, løbende afvikling af ønskelisten samt det faldende antal af købte eksterne pladser betyde, at behovet for pladser vil stige støt til et underskud på 46 pladser i 2028.

2.4 Aarhus Kommunes behov for forsorgspladser på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

Udvikling og behov for forsorgspladser

Nedenstående tabel viser udviklingen i Aarhus Kommunes borgeres efterspørgsel efter forsorgspladser i perioden 2012-18.

Tabel 19. Udvikling i borgernes efterspørgsel efter forsorgspladser (2012-2018)

Forsorgspladser	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Egne pladser	107	101	105	108	130	138	158
Køb af pladser	17	19	19	15	23	29	39
Nettosum	124	120	124	123	153	167	197

Kilde: AAK-regnskaber for 2012-17. 2018 fra analyseportalen/TARGIT. Tallene er oprundet til helårspaladser

Sammenholdes efterspørgslen med Aarhus Kommunes egne forsorgspladser, fremgår det i nedenstående, at der aktuelt (marts 2019) er en samlet belægningsgrad på 94%.

Tabel 20. Egen kapacitet, normering, aktivitet og belægningsgrad 2019 (marts 2019)

	Kapacitet	Normering	Aktivitet	Belægning %
Forsorgstilbud §110 (SEL) i Aarhus Kommune	182	182	171	94%

Kilde: Analyseportalen

Udover ovenstående tilbyder Aarhus Kommune efterforsorg som en støtteforanstaltning i forhold til udslusning til egen bolig. Efterforsorg tilbydes som et midlertidigt støttetilbud (op til 12 mdr. varighed) til unge, efter de har forladt pladsen på forsorgshjemmet.

5. april 2019
Side 13 af 19

I 2018 opførte Aarhus Kommune 10 nye forsorgspladser til unge hjemløse. Der er ikke planlagt nye udvidelser af forsorgspladser de kommende år.

Tabel 21. Planlagte udvidelse af forsorgspladser, 2019-28.

Forsorgspladser	Boligtype	2019	2022	2024	2026	2028
Sovepladser til hjemløse	§110 (SEL)	0	0	0	0	0
Pladsudvidelser i alt		0	0	0	0	0

I nedenstående tabel opgøres det samlede nettobehov for forsorgspladser med baggrund i fremskrivning af befolkningsprognosen.

I beregningen antages salg af pladser at være lig det gennemsnitlige salg af pladser i perioden 2012-18 (37 pladser årligt). Køb af eksterne pladser har også været relativt stabilt på gennemsnitligt 22 pladser årligt fra 2012-18, hvorfor det også antages at fortsætte frem mod 2028.

Tabel 22. Forventet over-/underskud af forsorgspladser, 2019-2028

Forsorgstilbud	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Intern kapacitet	182	182	182	182	182	182	182	182	182	182
Eksternt køb	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Fremskrivning*	-199	-201	-203	-205	-206	-208	-210	-211	-213	-214
Forventet salg	-37	-37	-37	-37	-37	-37	-37	-37	-37	-37
Overskud/underskud (+/-)	-32	-34	-36	-38	-39	-41	-43	-44	-46	-47

Den interne kapacitet er inkl. planlagte udvidelser.

Som vist i ovenstående tabel vil der jf. beregningerne været et fortløbende underskud af forsorgspladser frem til 2028, hvor beregningen viser et underskud på 47 forsorgspladser.

Det er dog væsentligt, at erfaringerne på områder viser, at efterspørgslen efter forsorgspladser stiger, når antallet af pladser stiger. Her skal selvhenvendelsesprincippet tages med i betragtning, idet der ikke er en forudgående visitation fra myndighedsområdet samtidig med, at pladserne kan bruges af både egne og andre kommuners borgere. Samtidig er det væsentligt, at forsorgspladserne er et sikkerhedsnet for borgerne og ikke kan eller skal udgøre den varige løsning af borgerens boligsituation.

Det betyder, at den forventede efterspørgsel efter forsorgspladser ikke nødvendigvis skal håndteres gennem udvidelser af kapaciteten. I stedet skal håndteringen ske gennem tiltag, der understøtter et bedre flow på de eksisterende pladser.

Fremskrivningen af forsorgspladser skal derfor ses i sammenhæng med behovet for billige almene et-værelses boliger, skæve boliger og botilbudspladser. En forventet stigning i behovet for forsorgspladser ville fx kunne imødekommes ved at tilbyde borgeren en almen eller skæv bolig eller andet alternativ, som er målrettet borgerens livssituation.

5. april 2019
Side 14 af 19

Det er derfor også forventningen, at Aarhus Kommunes deltagelse i frikommuneforsøget samt Projekt Udenfor, vil kunne medvirke til at løse dele af boligbehovet, specielt for den del af Aarhus Kommunes borgere, som oplever hjemløshed, og som har behov for en særlig boligløsning.

Konklusion og videre perspektiv

Behovsanalysens input til anlægsplanen opsummeres i nedenstående tabel.

Tabel 23. Input til anlægsplanen*

Aarhus Kommunes område for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne (SUV)	Forventet øget kapacitetsbehov i 2028*
Almene et-værelses boliger via DSB	33
Skæve boliger	-
Botilbud	46
Forsorgspladser eller alternativer, der skaber flow på eksisterende pladser	47

*) Kapacitetsbehovet er baseret på den nuværende kapacitet, planlagte kapacitetsændringer, forventede demografiske udvikling, afvikling af ønskelisten, øget levealder, forventninger til køb og salg af pladser samt udvikling i målgrupper og faglige strategier.

I behovsanalysen er der ikke taget stilling til, hvordan det forventede kapacitetsbehov skal realiseres. Kapaciteten kan både etableres internt eller købes eksternt ved andre kommuner eller private aktører. Den videre stillingtagen i forhold til dette behandles i anlægsplanen.

3.1 Aarhus Kommunes behov for døgninstitutionspladser og krise- og forsorgspladser på området for Familier, Børn og Unge (FBU)

Udvikling og behov for døgnpladser

Nedenstående tabel viser udviklingen i Aarhus Kommunes borgeres efterspørgsel efter døgnpladser perioden 2012-18.

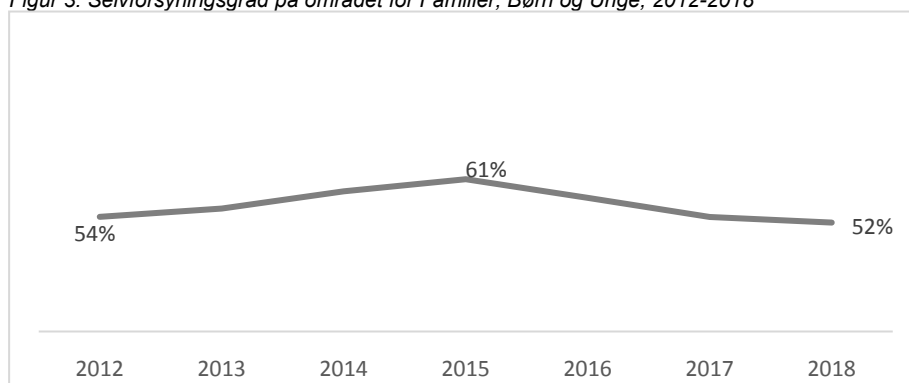
Tabel 24. Udvikling i Aarhus Kommunes borgeres efterspørgsel af døgnpladser, FBU 2012-18

Døgnpladser	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Interne pladser	157	154	161	153	134	121	110
Intern aflastning	16	14	16	18	20	23	33
Eksterne pladser	146	135	122	107	109	122	124
Ekstern aflastning	4	1	2	2	5	3	6
Nettosum	323	304	301	279	268	269	273

Kilde: AAK-regnskab 2012-17 samt analyseportalen/TARGIT 2018. Tallene er oprundet til helårspladser.

I nedenstående figur 3 ses, med udgangspunkt i ovenstående tabel, områdets selvforsyningsgrad udregnet i procent i forhold til hvor stor en andel af den samlede efterspørgsel, der er blevet dækket af egne interne pladser.

Figur 3: Selvforsyningsgrad på området for Familier, Børn og Unge, 2012-2018

Sammenholdes den samlede efterspørgsel med Aarhus Kommunes egen bygningsmæssige kapacitet, aktuelle normering, aktivitet og belægningsgrad, fremgår det af nedenstående tabel, at der aktuelt er en belægningsgrad på 97 %. Tabellen viser også, at FBU har udnyttet bygningskapacitet set i forhold til normering og aktivitet på egne interne døgnpladser.

Tabel 25. Egen kapacitet i FBU, driftsnormering, aktivitet og belægningsgrad (marts 2019)

	Kapacitet	Normering	Aktivitet	Belægning
Døgnophold §52.3.7 og §76.3.1 (SEL)	199	161	156	97%
I alt	199	161	156	97%

Kilde: Aktivitetes/belægningstal marts 2019. Bygningsliste fra Bygningsafdelingen – Økonomi Fællesstab

Som vist i ovenstående tabel har FBU et overskud af bygningskapacitet. De overskydende pladser fordeler sig drypvis på forskellige institutioner.

Udover den ovenstående kapacitet er FBU i proces med at sælge en ledig ejendom/institution på Hestehavevej 10, 1. sal i Højbjerg. Ejendommen er placeret ovenpå en daginstitution (MBU). Det er på baggrund af placering og adgangsforhold vurderet, at ejendommen ikke findes anvendelig i forhold til

Socialforvaltningens øvrige driftsområder (VH og SUV), hvorfor den ikke indgår i kapacitetsopgørelsen.

5. april 2019
Side 16 af 19

Der er ikke planlagt kapacitetsudvidelser på området.

I nedenstående tabel opgøres det samlede nettobehov for døgnpladser frem mod 2028. Udover den demografiske fremskrivning inkluderes i nedenstående beregning, den forventede effekt af lavere salg og køb af pladser:

- Salg af interne pladser har været faldende med gennemsnitligt 3 pladser årligt i perioden 2012-18. Det vurderes imidlertid af driftsområdet, at niveauet fremadrettet vil være én plads årligt, fordi Aarhus Kommune har et højt specialiseringsniveau, som efterspørges i andre kommuner.
- Køb af eksterne pladser har været markant faldende fra 2012 til 2015. Det vurderes, at købet af pladser i de seneste år er stabiliseret og frem mod 2028 vil ligge på gennemsnitligt 122 pladser pr. år. Der er således ikke en konverteringsstrategi på området, som på voksenområderne.

Tabel 26. Forventet overskud/underskud (+/-) døgnpladser FBU, 2019-2028

Døgnpladser	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Intern kapacitet	199	199	199	199	199	199	199	199	199	199
Eksternt køb	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122
Fremskrivning	-276	-279	-284	-289	-293	-298	-304	-309	-314	-319
Forventet salg	-28	-27	-26	-25	-24	-23	-22	-21	-20	-18
Over-/underskud (+/-)	17	15	11	7	4	0	-5	-9	-13	-16

Ovenstående beregninger viser, at Aarhus Kommune – på kort og mellemlangt sigt - med den nuværende kapacitet samt valg af strategier fint imødekommer det fremtidige behov. På langt sigt udnyttes mere og mere af kapaciteten, primært grundet tilvæksten af borgere i Aarhus kommune.

3.2 Aarhus Kommunes behov for krise- og forsorgspladser på området for Familier, Børn og Unge (FBU)

Udvikling og behov for krise- og forsorgspladser

Nedenstående tabel viser udviklingen i Aarhus-borgernes efterspørgsel efter krise- og forsorgspladser i perioden 2012-18.

Tabel 27. Udvikling i Aarhus-borgernes efterspørgsel af krise- og forsorgspladser, FBU 2012-18

Forsorgspladser	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Interne pladser	39	37	41	41	38	36	36
Nettosum	39	37	41	41	38	36	36

Kilde: AAK-regnskab 2012-17 samt analyseportalen/TARGIT 2018. Tallene er oprundet til helårspalder.

5. april 2019
Side 17 af 19

Sammenholdes efterspørgslen med FBUs egen kapacitet, normering, aktivitet og belægningsgrad, fremgår det af nedenstående tabel, at der aktuelt er en høj belægningsgrad på 95 %. Nedenstående tabel viser samtidig, at den bygningsmæssige kapacitet udnyttes til fulde i forhold til normering og kapacitet.

Tabel 28. Egen kapacitet i FBU, kapacitet, normering, aktivitet og belægningsgrad primo 2019

	Kapacitet	Normering	Aktivitet	Belægning
Krise- og forsorgspladser §109 og §110 (SEL) i Aarhus Kommune	38	38	36	95%
I alt	38	38	36	95%

Kilde: Aktivitetes/belægningstal marts 2019 – analyseportalen/TARGIT

Der er ikke planlagt kapacitetsudvidelser i FBU.

I nedenstående tabel opgøres det samlede nettobehov for forsorgspladser til kvinder og børn med baggrund i befolkningsfremskrivningen. I FBUs aktivitetstal indgår ikke data på hverken køb eller salg af disse pladstyper.

Tabel 29: Forventet over-/underskud (+/-) v. gens. tilbudsfrekvens 2012-18

Krise- og forsorgspladser	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Intern kapacitet	38	38	38	38	38	38	38	38	38	38
Fremskrivning	-36	-37	-38	-38	-39	-40	-40	-41	-42	-43
Over-/underskud (+/-)	2	1	0	0	-1	-2	-2	-3	-4	-5

Ovenstående beregninger viser, at den nuværende kapacitet på kort sigt dækker behovet, frem til 2022. Herefter estimeres det, at befolkningsstivæksten vil betyde, at der vil blive et mindre underskud på 5 pladser i 2028.

Konklusion og videre perspektiv

Behovsanalysen for FBU viser først et behov for udvidelser af kapaciteten i 2025-2028. Nedenstående aktuelle input til anlægsplanen er således at der på nuværende tidspunkt ikke er behov for at udvide kapaciteten på området jf. nedenstående tabel.

Tabel 30. Input til anlægsplanen*

5. april 2019

Aarhus Kommunes område for Familier, Børn og Unge (FBU)		Forventet øget kapacitetsbehov i 2028
Døgnpladser		0
Krise- og forsorgspladser		0

Side 18 af 19

*) Kapacitetsbehovet er baseret på den nuværende kapacitet, planlagte kapacitetsændringer, forventede demografiske udvikling, forventede reduktion i køb og salg, samt udvikling i målgruppe og faglige strategier.

I forbindelse med udarbejdelse af analysen har driftsområdet gjort opmærksom på, at der i de kommende år vil komme behov for modernisering af utidssvarende bygninger i forhold til en række tilbud. Der er endnu ikke en konkret afklaring af behovet for udvikling, modernisering og ombygning, hvorfor der ikke løftes et anlægsbehov i anlægsplanen for 2020-2029, men i stedet i anlægsplanen for 2022-2031.

5. april 2019
Side 19 af 19

Dette opsummerende notat er sammensat af oplysninger med baggrund i følgende 3 bilag:

- Bilag 2a. Aarhus Kommunes pladsbehov på området for Voksenhandicap (VH), 2019-2028
- Bilag 2b. Aarhus Kommunes pladsbehov på området for Social Psykiatri og Udsatte Voksne (SUV), 2019-2028
- Bilag 2c. Aarhus Kommunes pladsbehov på området for Familier, Børn og Unge (FBU), 2019-2028

Bilag 3/5

Dokument Titel: **Bilag 2 Anlægsplan 2020-2029 - Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB)**

Dagsordens titel: **Anlægsplan og
selvforsyningsgrad på
voksenområderne**

Dagsordenspunkt nr **2.2**

Anlægsplan 2020-2029 - Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB)

16. maj 2019
Side 1 af 20

Resume

Afsættet for MSBs anlægsplan er social mobilitet og sammenhængskraft. Aarhus skal være en by, der rummer alle, og hvor de fysiske rammer dermed også skal medvirke til at støtte borgerne i at kunne leve det liv de ønsker, og kunne deltage i samfundet og fællesskabet.

Det betyder konkret, at der i MSBs anlægsplan for 2020-2029 er et øget fokus på samarbejde med boligforeningerne og andre aktører, fx ved etablering af bofællesskaber i opgange, eller øget brug af ungdomsboliger til borgere med særlige behov.

Anlægsplanen baserer sig på MSBs årlige behovsanalyse, der tager udgangspunkt i befolkningsudviklingen i kommunen samt strukturelle vilkår og politiske strategier. I MSBs anlægsplan løftes det fremtidige pladsbehov for områderne Voksenhandicap (VH) og Socialpsykiatri og Udsatte Voksne (SUV).

I nedenstående tabel 1 fremvises behovsanalysens resultater sammen med forventninger til at dække en betydelig del af den fremtidige efterspørgsel, gennem alternative løsninger, herunder faglige strategier, alternative boligtyper, Frikommune-forsøget samt samarbejde med offentlige og private aktører.

Tabel 1. Aarhus Kommunes forventede efterspørgsel efter pladser i 2029, fordelt på alternativ dækning af efterspørgslen og ønsker om nye anlægsinvesteringer

	Efterspørgsel	Alternativ dækning	Anlægsplan 2020-2029	
Botilbudspladser (VH)	137	20	117	20 af de 137 pladser dækkes via øget livsmestring/støtte i eget hjem
Lærings- og beskæftigelsespladser (VH)	225	122	103	122 af de 225 pladser dækkes via tiltag der bringer borgeren tættere på arbejdsmarkedet samt anvendelse af klublignende tilbud
Botilbudspladser (SUV)	46	10	36	10 af de 46 pladser dækkes via Frikommune-forsøget, herunder midlertidige lejekontrakter, delejligheder og huslejetilskud mv.
Forsorgspladser (SUV)	47	47	0	47 af de 47 pladser dækkes via alternative boligtyper samt anvendelse af boliger tildelt gennem Den Social Boligtildeling

Med baggrund i behovsanalysen og ovenstående alternative løsninger på den forventede fremtidige efterspørgsel, foreslås der i forbindelse med budget for

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Socialforvaltningen
Aarhus Kommune

Bygninger og Faglig Service
Jægergården, Værkmestergade 15
8100 Aarhus C

Telefon: 41858773/41854737

E-mail: jhal@aarhus.dk,
sskma@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sagsbehandlere:
Allan Hoffmann Jeppesen
Malene Skydahl Sørensen

2020 prioriteret nedenstående projekter og rådighedsbeløb i årene 2020-2023.

16. maj 2019
Side 2 af 20

Tabel 2. Oversigt over MSBs prioriterede anlægsprojekter i perioden 2020-23 (2020-priser)

Prioritet	Netto i 1.000 kr. 2019-prisniveau	2020	2021	2022	2023	I alt
Tværgående MSB						
1	Brand/alarming Reserveret beløb til sikring og optimering af brandalarmeringsudstyr (tværgående i MSB) *	3.183				3.183
2	18 Midlertidige botilbudspladser §107 SEL (VH)	22.072				22.072
3	12 Almene ungdomsboliger m. serviceareal (SUV)		2.389			2.389
4	14 Midlertidige botilbudspladser §107 SEL (SUV)			10.053	13.407	23.458
5	12 Almene ungdomsboliger m. serviceareal (VH)				2.338	2.338
6	14 Almene handicapboliger inkl. lærings- og beskæftigelse (VH)				11.883	11.883
7	71 Lærings- og beskæftigelsespladser (VH)	37.071				37.071
8	7 Hvilstedhus (eget bad/ toilet) (utidssvarende boliger) (VH)	3.250				3.250
9	21 Nordbyvænget (modernisering) (VH)	11.108				11.108
10	Lærings- og beskæftigelsestilbud Snåstrup Vestergård (modernisering) (VH)	4.220				4.220
11	IT-opdatering/wi-fi til basisopgaveudførelse og velfærdsteknologi (VH)	6.493				6.493
12	Grundkøb Sydhavnen** (SUV)		8.240			8.240
13	Flytning Socialmedicinsk Tandklinik (SUV)	2.296				2.296
I alt		89.693	10.629	10.053	27.628	138.001

* Midlerne foreslås afsat som en KB-bevilling, for at fremme en hurtig gennemførelse af projektet

******Estimeret beløb. Der pågår drøftelser ml. MSB og MTM ift. grunderhvervelse. Anlægsmidler til selve etableringen af nyt byggeri på grunden er estimeret til 19 mio. kr. og løftes i anlægsplanen for perioden 2022-2031.

16. maj 2019
Side 3 af 20

Anlægsplanen har et 10-års sigte med fokus på håndtering af anlægsbehovet i perioden 2020-2023. Samtidig tages der hensyn til, at et byggeri typisk er et år undervejs ved, at bevillingsåret ligger et år før forventet ibrugtagning.

Anlægsplanen behandler også behovet for modernisering eller ændret ibrugtagelse af utidssvarende byggeri, samt øvrige anlægstiltag, herunder sikring af brand- og alarmeringssystemer i MSBs tilbud samt sikring af utidssvarende IT-installationer mv.

I MSB er udgangspunktet, at behovet for nye varige boliger primært håndteres gennem etablering efter almenboliglovens § 105 frem for servicelovens § 108. Dette udgangspunkt hænger dels sammen med tanken om, at boligen skal støtte op om borgerens ret til at leve et selvstændig liv og retten til at have samme muligheder som andre. I en almenbolig har borgeren egen lejekontrakt. Udgangspunktet hænger også sammen med en stor forskel i de anlægsøkonomiske udgifter for Aarhus Kommune, der er væsentligt mindre ved opførsel af almene boliger frem for tilbud opført efter serviceloven, som er 100 pct. kommunalt finansieret.

I nedenstående gennemgås først de tværgående tiltag og efterfølgende hvordan behovsanalysens resultater giver anledning til de enkelte forslag på driftsområderne for Voksenhandicap, samt Socialpsykiatri og Udsatte Voksne.

1. Tværgående tiltag på socialområdet

1.1 Brandsikkerhed på socialrådets tilbud

I forlængelse af flere tragiske brande på tilbud til ældreborgere i andre kommuner er MSB, i samarbejde med Østjyllands Brandvæsen og andre rådgivere, i gang med at gennemgå MSBs bygningsmasse. Det har allerede nu synliggjort en række tilbud, som bør brandoptimeres med forskelligt teknisk udstyr.

Der er blandt andet konstateret en række tilbud i ældre bygninger, hvor der er behov for optimeret brandsikring, så der er overensstemmelse mellem brandsikkerhedskrav og brugen af bygningen. Samtidig kan målgruppen siden opførelsen af bygningerne have fået et større støttebehov – enten grundet alder eller med baggrund i det generelt stigende støttebehov i de sociale tilbud. Borgerne er ikke nødvendigvis i stand til at følge brandinstrukser, de kan være mindre mobile og skal have hjælp til

evakuering i tilfælde af brand. Det kræver mere opdateret brandudstyr som automatisk brandalarmeringsanlæg (ABA-anlæg) o.l.

16. maj 2019
Side 4 af 20

Behovsændringerne er bredt fordelt på børne- og voksentilbud, hvor fysisk og psykisk handicap, sindslidelse eller misbrug gør borgerne afhængige af et system, der alarmerer automatisk. Dermed kan sikres en hurtig indgriben fra personalet og brandvæsnet i tilfælde af brand.

Det foreslås, at der reserveres en pulje på 3 mio. kr. til nye og forbedrede brand- og alarmeringssystemer på de sociale tilbud, der har behov for brandoptimeringen. Midlerne foreslås afsat som en KB-bevilling, for at fremme en hurtig gennemførelse af projektet.

2. Fra behovsanalyse til anlægsplan – Voksenhandicap (VH)

I dette afsnit gennemgås behovsanalysens resultater set i forhold til den nuværende kapacitet sammenholdt med det estimerede fremtidige behov. Efterfølgende behandles betydningen af faglige strategier og samarbejder med boligforeninger i forhold til det konkrete behov for nye anlægsprojekter på området. Derefter beskrives behovet for at modernisere utidssvarende bygninger samt øvrige anlægsinvesteringer i Voksenhandicap.

2.1 Botilbud – Voksenhandicap (VH)

Ud over tilvæksten i befolkningen, øget levealder mv. er der på Voksenhandicap-området også vedtaget en konverteringsstrategi, som betyder, at det er en prioritet at etablere flere pladser i Aarhus Kommune, så Aarhusborgere kan tilbydes en bolig inden for kommunegrænserne fremfor for eksternt.

I nedenstående tabel vises den samlede pladskapacitet i Voksenhandicap samt det forventede behov for botilbudspladser frem mod 2029.

I tabellen er indregnet allerede besluttede pladsudvidelser på 131 botilbudspladser. Disse pladser forventes opført og ibrugtaget i perioden 2019-2023.

Tabel 3 viser, at der forventes en mangel på botilbudspladser i 2020 på 20 pladser, og at der i 2029 vil være en forventet mangel på 137 pladser. Allerede i 2024 vil der være en stigning i kapacitetsmanglen på 43 pladser, og herefter stiger behovet med 20-25 pladser årligt.

Tabel 3. VHs difference mellem kapacitet og estimeret behov, 2020-29.

	2020	2023	2029
Samlet pladsbehov (netto)	805	880	998
Samlet pladskapacitet (netto)	-785	-861	-861
Samlet mangel på botilbudspladser	20	19	137

Kilde: MSBs behovsanalyse. Kapaciteten er inkl. planlagte/politiske besluttede udvidelser

I nedenstående figur 1 fremgår, hvordan det forventede behov for i alt 137 botilbudspladser i 2029 forventes realiseret.

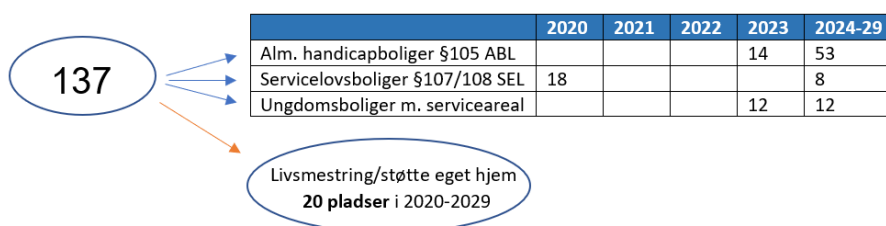
16. maj 2019
Side 5 af 20

Det forventes at dele af den samlede efterspørgsel kan imødekommes gennem faglige strategier, der øger borgerens livsmestring og dermed reducerer behovet for at bo i de rammer, der er i et botilbud. Det betyder, at behovet for botilbudspladser reduceres med 20 pladser svarende til en forventning om, at der årligt er to borgere, der med en forebyggende indsats enten ikke visiteres til et botilbud, eller gennem en fokuseret indsats har fået øget livsmestring, der betyder, at borgerne kan gå fra botilbudsområdet til et liv i egen bolig med eller uden bostøtte i eget hjem.

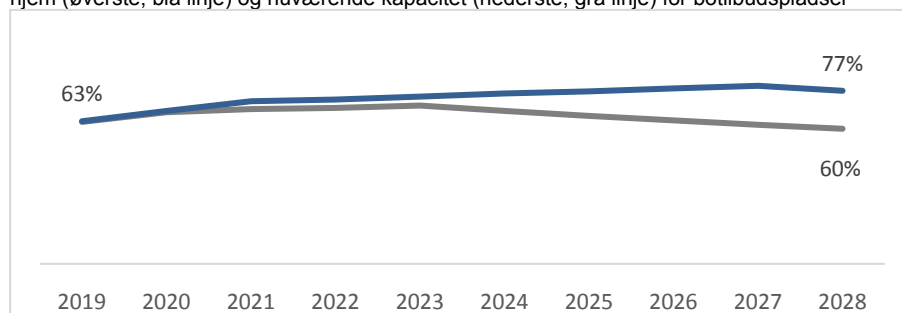
I nedenstående figur 1 vises forventningerne til realisering af det fremtidige pladsbehov på 137. Fordelingen uddybes i de nedenstående afsnit.

Desuden viser grafen i figur 2 forventningerne til selvforsyningsgraden med den foreslåede anlægsplan.

Figur 1: Fordeling af behovet for botilbudspladser, 2020-2029

Figur 2: VHs selvforsyningsgrad ift. foreslåede kapacitetsudvidelser og livsmestring/støtte i eget hjem (øverste, blå linje) og nuværende kapacitet (nederste, grå linje) for botilbudspladser

Fordelingen af pladser opført efter almenboligloven eller serviceloven

Udgangspunktet i MSB er, at behovet for nye varige boliger primært håndteres gennem etablering af almenboliglovens § 105 frem for servicelovens § 108.

Det vurderes, at 50 pct. af det samlede behov i 2029 skal dækkes gennem opførelse af almene handicapboliger (§105 ABL). Det svarer til, at der planlægges med en udvidelse på 67 almene boliger i de kommende 10 år.

Heraf, jf. tabel 2, **14** boliger med tilknyttet lærings- og beskæftigelsespladser i 2023.

16. maj 2019
Side 6 af 20

Den relative høje vægtning af almene boliger skal, som nævnt indledningsvis, ses i sammenhæng med tanken om at boligen skal medvirke til at støtte op om borgerens mulighed for at leve et så selvstændigt liv som muligt.

Der vurderes imidlertid stadig et behov stigende behov for etablering af servicelovstilbud - specielt midlertidige botilbud efter servicelovens § 107. Pladserne kan fx benyttes til unge, der er i afklaringsforløb med bo-træning eller i forhold til aflastning.

Det foreslås at der etableres 26 nye midlertidige botilbudspladser, heraf **18** pladser i 2020 (se tabel 2). Det forventes, at pladserne vil understøtte konverteringsstrategien, da der gennem de seneste år har været en stigende efterspørgsel i Voksenhandicap efter eksterne § 107-pladser. Samtidig er midlertidige botilbudspladser væsentligt i målet om øget livsmestring, da de kan benyttes til bo-træning og afklaring, dermed er de med til at øget flowet mod egen bolig.

I forbindelse med etableringen af 28 handicapboliger i Mårslet gennemføres en lukning af servicelovstilbuddet efter SEL § 108 på Nygårdsvej. Lukningen forventes at ske ultimo 2019. Baggrunden for lukningen er, at tilbuddet er utidssvarende, da boliger til længerevarende ophold er underlagt samme indretningskrav som almene boliger efter ALM §105. Det vil sige, at boligerne skal være indrettet med eget toilet, bad og som udgangspunkt også køkken.

Bygningerne på Nygårdsvej er kommunalt ejet, og bygningsmassen kan benyttes til andre formål - fx midlertidige botilbudspladser, lærings- og beskæftigelsespladser eller lignende. Den nye anvendelse vil medføre en udvidelse af kapaciteten, da tilbuddet efter 2019 ikke medregnes i behovsanalysen.

Det foreslås konkret, at noget af den ledige bygningsmasse på Nygårdsvej benyttes til etablering af 14 nye midlertidige botilbudspladser. Det vurderes at en ombygning på Nygårdsvej til nye midlertidige botilbudspladser kan gennemføres for 2/3 af omkostningerne ved at opføre nybyggeri.

Desuden foreslås, at der etableres 4 nye midlertidige botilbudspladser som fortætning i forbindelse med eksisterende §107-tilbud.

Ungdomsboliger – samarbejde med boligforeningerne

Det vurderes, at flere unge med handicap kan profitere af at bo i ungdomsbolig. Gennem samarbejde med boligforeningerne er det muligt at indtænke ungdomsboliger til unge med særlige behov i forbindelse med opførelse af almene ungdomsboliger i Aarhus Kommune.

16. maj 2019
Side 7 af 20

Ungdomsboligerne giver mulighed for at skabe boliger til unge med handicap i et ungemiljø og dermed skabe fysiske rammer, hvor unge med handicap kan leve under samme vilkår og i fællesskab med andre unge. Det er dermed tanken, at denne boligform skal medvirke til at understøtte mulighederne for fællesskab, styrke social mobilitet og sikre sammenhængskraft mellem borgere med forskellige livsvilkår og livssituationer.

Der kan være tale om forskellige tilgange til etableringen, fx at en hel opgang anvendes til borgere med handicap, eller at boligerne ligger spredt i den samlede bebyggelse med ungdomsboliger. Det vurderes, at knap 20 pct. af det samlede behov på 137 pladser kan imødekommes ved opførelse af i alt 24 ungdomsboliger i perioden 2020-2029. Heraf **12** boliger i 2023.

Det må forventes, at målgruppen af borgere med handicap har et støttebehov, som betyder, at der skal opføres og finansieres servicearealer i tilknytning til boligerne

Ud over de socialfaglige perspektiver med et ungemiljø og opnåelse af egen ungdomsbolig giver samarbejde og sambyg med boligforeningerne også god mening rent anlægsøkonomisk. Hovedparten af anlægsudgiften finansieres via lånoptag, der tilbagebetales af beboerne via husleje. Hertil ydes statstilskud og Aarhus Kommune afholder grundkapital på 10 pct. af boligdelen. Tilknyttede servicearealer finansieres imidlertid 100 pct. af Aarhus Kommune.

2.2 Utidssvarende boliger og moderniseringsbehov

Voksenhandicap har to tilbud, hvor den fysiske ramme enten er utidssvarende, eller hvor der er et stort moderniseringsbehov.

Hvilstedhus (7 boliger)

Hvilstedhus er et mindre botilbud til borgere med udviklingshæmning og udfordrende adfærd. Der arbejdes på at styrke rammerne i Hvilstedhus, dels gennem en udvidelse med 4 specialpladser og dels gennem modernisering af de eksisterende rammer. Der blev afsat midler til specialpladser i budget 2016, som påtænkes at finansiere udvidelsen af 4 specialpladser på Hvilstedhus. Anlægsindstillingen planlægges behandlet af byrådet inden sommerferien 2019.

I den aktuelle anlægsplan foreslås modernisering af de eksisterende pladser. De nuværende rammer er utidssvarende til længerevarende ophold

efter servicelovens § 108, da flere borgere deles om bade- og toiletfaciliteterne. Der er tale om borgere, der har en permanent bolig, hvor de deles om fælles toilet og bad med 2-3 andre borgere.

16. maj 2019
Side 8 af 20

Moderniseringen skal ses i sammenhæng med, at Socialtilsynet har bemærket, at de fysiske rammer har nogle udfordringer som længerevarende boliger, fordi der er fælles toilet- og baderum.

Ombygningen omfatter, at pladserne i stuehuset ombygges, så beboerne får eget toilet og bad. Det vil samtidig være nødvendigt at genetablere 2 pladser i nabobygningen.

Den samlede modernisering er vurderet til en omkostning på ca. 3 mio.kr. Moderniseringen ændrer ikke på det samlede antal pladser.

Nordbyvænget (21 boliger)

Nordbyvænget var et selvejende botilbud, som MSB købte i 2012. Det drives efter servicelovens §192 (beskyttede boliger). Boligerne på Nordbyvænget er nedslidte og trænger til renovering. Desuden er det ved ekstern audit af arbejdsmiljøet bemærket, at det skal sikres, at boligerne er indrettet til borgere med plejebehov, så medarbejderne kan udføre deres arbejde sikkert.

I MSB's "Spareforslag 2012-2015" er det besluttet at sælge bebyggelsen med henblik på at opføre nye almene ældreboliger til borgerne i stedet. Der er budgetteret med et nettoindtægtskrav på 9,3 mio. kr.

Den foreslåede omlægning af Nordbyvænget har vist sig at være betydelig mere kompliceret end først antaget. Det har blandt andet vist sig, at det ikke er muligt at opnå et provenu, der kan sikre midler til opførelse af almene ældreboliger, som erstatning for de eksisterende boliger. Gennemførelse af et salg vil derfor medføre behov for tilførsel af midler til genetablering af boligerne et nyt sted.

Da Nordbyvænget er et af de få servicelovstilbud, som Voksenhandicap har, foreslås det, at der afsættes godt 11 mio. kr. til renovering af boligerne, så de fortsat kan indgå i den samlede kapacitet på området.

Det vil samtidig betyde, at MSB skal finde en alternativ måde til at dække det budgetterede indtægtskrav på 9,3 mio. kr.

Opsummering botilbud - Voksenhandicap

16. maj 2019
Side 9 af 20

Tabel 4. Forslag til udbygning af botilbud indenfor VH-området 2020 - 29

Boligtype og antal	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
Nye botilbudspladser i alt	18			26	73	117
Heraf						
1. Alm. handicapboliger §105 ABL				14	53	67
2. Servicelovsboliger §107 SEL	18				8	26
3. Ungdomsboliger §52 ABL				12	12	24

Tabel 5. Forslag til modernisering/ombygning af utidssvarende boliger

Boligtype og antal	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
Botilbudspladser i alt	28					28
1. Hvilstedhus (modernisering)	7					7
2. Nordbyvænget (modernisering)	21					21

2.3 Lærings- og beskæftigelsespladser – Voksenhandicap (VH)

Behovsanalysen viser, at der er behov for yderligere 225 lærings- og beskæftigelsespladser i planperioden. Det er dog væsentligt at bemærke, at disse pladser ikke skal læses en-til-en i forhold til et anlægsbehov. Der kan være stor forskel på anlægsbehovet i henhold til formål og indhold i den enkelte indsats.

Behovsanalysen har taget afsæt i alle typer lærings- og beskæftigelsespladser, hvilket både omfatter beskyttet beskæftigelse (SEL § 103) og aktivitets- og samværstilbud (§104). For aktivitets- og samværstilbuddene gælder, at de kan være meget forskellige i deres sigte og formål.

Behovsanalysens beregninger viser imidlertid en tydelig tendens til et stærkt stigende behov for pladser frem mod 2029. Udsagnet skyldes primært befolkningstilvæksten og konverteringsstrategien, samt at der i de kommende år ikke er planlagte pladsudvidelser på området.

Tabel 6. VHs difference mellem kapacitet og estimeret behov, 2020-29.

	2020	2023	2029
Samlet pladsbehov (netto)	899	954	1039
Samlet pladskapacitet (netto)	-814	-814	-814
Samlet mangel	85	140	225

Kilde: MSBs behovsanalyse 2019-2028.

I nedenstående figur fremgår, hvordan det forventede behov for i alt 225 lærings- og beskæftigelsespladser forventes realiseret.

Det forventes, at der ikke vil være et anlægsbehov knyttet til udviklingen i den forventede efterspørgsel efter beskyttet beskæftigelse. Et af grundelementerne i Voksenhandicap Gentænkt er, at udgangspunktet for

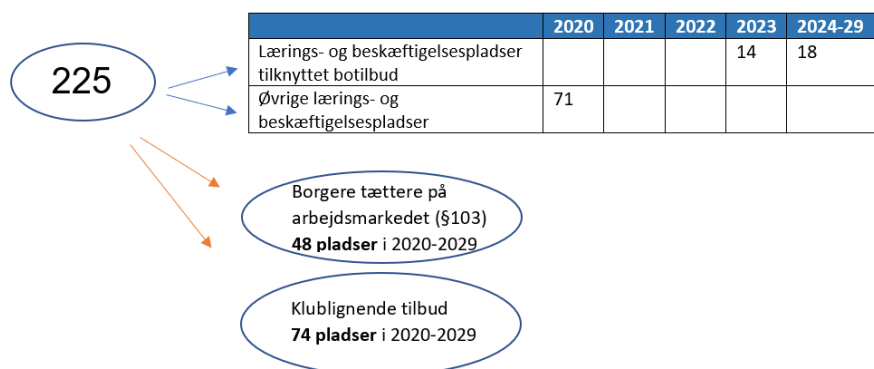
den enkelte borger er at arbejde med den enkeltes læring og udvikling så langt, som den enkeltes potentiale rækker. Samtidig arbejdes der ud fra en erkendelse, at det er vigtigt, at det sociale ansvar løftes i et fællesskab mellem kommune, erhvervsliv, uddannelser, foreningsliv og organisationer. Den øgede efterspørgsel efter beskyttet beskæftigelse forventes at være et af de områder, hvor der gennem et øget samarbejde mellem erhvervsliv, foreningsliv og organisationer kan skabes en stærkere tilknytning mellem borgeren og arbejdsmarkedet. Det forventes på den baggrund ikke, at den forventede øgede efterspørgsel, jf. nedenstående figur 3, på **48** pladser i beskyttet beskæftigelse (SEL § 103) medfører et tilsvarende behov for udvidelse af den fysiske ramme.

16. maj 2019
Side 10 af 20

En del af den eksisterende efterspørgsel efter lærings- og beskæftigelsestilbud er knyttet til et klublignende samværstilbud (SEL § 104), som borgere med autisme, der modtager bostøtte, automatisk indskrives i og kan benytte efter behov. Der er i dag ca. 300 borgere, der modtager bostøtte, som er indskrevet i tilbuddet. Det forventes, at den eksisterende fysiske ramme kan håndtere den fremtidige efterspørgsel på området, idet det forventes, at yderligere **74** borgere indskrives i tilbuddet.

Den øvrige fordeling af pladser i figur 3 tager udgangspunkt i behovet skitseret i behovsanalysen, men fratrasket et år, således at bevillingsåret ligger et år før forventet ibrugtagning.

Figur 3: Fordeling af behovet for lærings- og beskæftigelsespladser, 2020-2029

Interne lærings- og beskæftigelsespladser tilknyttet botilbud

I Voksenhandicap opleves en stor vækst i borgere med et stort støttebehov, som samtidig har behov for en intern lærings- og beskæftigelsesplads, hvor der er mulighed for en specialiseret indsats, fx skærmning og konstant opsyn.

Det vurderes, at behovet for interne lærings- og beskæftigelsespladser i de kommende år skal følge etableringen af nye botilbud i almene boliger. Det

svarer til en udvidelse på **14** lærings- og beskæftigelsespladser, som dermed er inkluderet i de 14 almene handicapboliger i oversigtstabel 2 på side 2.

16. maj 2019
Side 11 af 20

Opførelse af øvrige lærings- og beskæftigelsespladser

Det forventes, at lidt over 30 pct. af det estimerede behov, svarende til **71** pladser, kan imødekommes gennem etablering af nye lærings- og beskæftigelsestilbud. Der er både tale om pladser målrettet borgere med lettere støttebehov og et mindre antal specialpladser, der er til borgere med behov for et konstant opsyn. Fordelingen af de 71 pladser er ca. 80 pct. (55 pladser) målrettet borgere med lettere støttebehov og 20 pct. (16 pladser) målrettet borgere med et større støttebehov og behov for specialisering.

Det foreslås, at de 16 specialiserede pladser etableres i noget af bygningsmassen på Nygårdsvej, mens de resterende 55 pladser etableres på en eller flere nye lokaliteter. I placeringen af de sidste pladser, vil det være væsentligt for den geografiske placering, at der er tale om en lokalforankring, så borgerne har et lærings- og beskæftigelsestilbud i relativ nærhed til bopælen, hvilket vil reducere behov for lang transport.

2.5 Utidssvarende tilbud og moderniseringsbehov

Snåstrup Vestergård er et botilbud med internt lærings- og beskæftigelsestilbud til 18 borgere med udviklingshæmning og eventuelle udviklingsforstyrrelse og psykiatriske overbygninger. Tilbuddet er også målrettet til voksne udviklingshæmmede med dom til anbringelse.

En del af de interne lærings- og beskæftigelsesaktiviteter er placeret i eller har base i en gammel bindingsværksbygning, der har et stort moderniseringsbehov.

Det foreslås, at der afsættes godt 4 mio. kr. til nedrivning af den eksisterende bygning og genopførsel af en bygning på matriklen. Den nye bygning vil give tidssvarende rammer for borgerne på Snåstrup Vestergård.

Opsummering lærings- og beskæftigelsespladser

Tabel 7. Forslag til udbygning af lærings- og beskæftigelsestilbud på VH-området 2020 - 29

Tilbudstype og antal	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
Nye Lærings- og bef. pladser i alt	71			14	18	103
Heraf						
1. Lærings- og beskæftigelse knyttet til botilbud				14	18	32
2. Lærings- og beskæftigelse	71					71

Tabel 8. Forslag til modernisering/ombygning af utidssvarende tilbud

Tilbudstype og antal	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt

1. Snåstrup Vestergård (modernisering)	18					18
---	----	--	--	--	--	----

16. maj 2019
Side 12 af 20

2.6 Øvrige anlægsinvesteringer – wi-fi-tilgængelighed

Der er behov for en opgradering af wi-fi på alle tilbud i Voksenhandicap. En gennemgang af forbindelser og wi-fi-installationer viser, at der er et stort efterslæb på området.

Behovet begrundes dels i medarbejdernes mulighed for at kunne udføre basisopgaver sammen med borgeren, som for eksempel udformning af handleplan, dokumentation af den sundhedsfaglige indsats, og dels med henblik på at kunne udnytte velfærdsteknologiske løsninger der kræver optimalt netadgang, herunder anvendelse af systemer, der gør det muligt for borgerne at håndtere større dele af eget liv med it-støttede planlægnings- og kommunikationsværktøjer.

Der er gennemført en undersøgelse på alle relevante tilbud. Aarhus Kommunes leverandør af wi-fi-løsninger har besøgt samtlige tilbud og gennemført målinger for at afklare dækning og estimere økonomien for at opsætte wi-fi og netværksudstyr mm.

De samlede estimerede udgifter til IT-linjer, wi-fi- og netværksudstyr, samt installation er ca. 6,5 mio. kr.

Tabel 9. Øvrige anlægsinvesteringer på VH-området 2020-2029

Netto i 1.000 kr. og 2019 prisniveau	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
IT-opdatering – wi-fi til basisopgaveudførelse og velfærdsteknologi	6.493					6.493

2.7 Økonomi – anlæg

Nedenstående tabel 10 viser Aarhus Kommunes anlægsudgifter til de ovenstående forslåede nye anlægsinvesteringer i Voksenhandicap, for hele den 10-årige periode 2020-2029.

Tabel 10. Oversigt over anlægsudgifter netto, VH-området 2020-2029.

netto i 1.000 kr. og 2019 prisniveau	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
26 Midlertidige botilbudspladser §107 SEL	22.072				14.036	36.108
24 Almene ungdomsboliger m. serviceareal				2.338	2.338	4.676
32 Almene handicapboliger inkl. lærings- og beskæftigelsespladser				11.883	16.397	28.280
71 Lærings- og beskæftigelsespladser	38.145					38.145
35 Almene handicapboliger m. serviceareal					13.852	13.852
Øvrige, herunder ombygning, modernisering mv. (VH):						
7 Længerevarende	3.250					3.250

botilbudspladser §108 (eget bad/toilet) Hvilstedhus				
21 Nordbyvænge (modernisering)	11.108			11.108
18 Modernisering af aktivitetstilbud Snåstrup	4.220			4.220
IT-opdatering (Wi-fi til velfærdsteknologi)	6.493			6.493
I alt	85.228	14.221	46.623	146.132

16. maj 2019
Side 13 af 20

Note: Grundkapital 10% for almene handicap- og ungdomsboliger

3. Fra behovsanalyse til anlægsplan – Socialpsykiatri og Udsatte Voksne (SUV)

I afsnittet gennemgås behovsanalysens resultater set i forhold til den nuværende kapacitet sammenholdt med det estimerede fremtidige behov. Efterfølgende behandles betydningen af faglige strategier og samarbejder med boligforeninger set i forhold til det konkrete behov for nye anlægsprojekter på området.

3.1 Botilbud – Socialpsykiatri og Udsatte Voksne

Ud over tilvæksten i befolkningen, øget levealder mv. arbejdes der på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne også med en målsætning om, at Aarhusborgere skal tilbydes en plads inden for kommunegrænsen frem for en dyrere ekstern plads. Konverteringsstrategien har således fokus på at øge selvforsyningsgraden på området.

I nedenstående tabel ses den samlede pladskapacitet på området samt det forventede behov for botilbudspladser frem mod 2029.

Tabellen viser, at når de tidligere besluttede kapacitetsudvidelser medregnes, er der balance i 2020. I 2023 forventes imidlertid et underskud på 17 pladser. På længere sigt, i 2029, vil underskuddet grundet befolkningstilvækst, ønske om øget selvforsyning, øget levealder mv., stige til 46 pladser.

Tabel 11. SUVs difference mellem kapacitet og estimeret behov, 2020-29.

	2020	2023	2029
Samlet pladsbehov (netto)	336	361	400
Samlet pladskapacitet (netto)	-337	-344	-354
Samlet mangel på botilbudspladser	1	17	46

Kilde: MSBs behovsanalyse 2019-2028. Kapaciteten er inkl. planlagte/politisk besluttede udvidelser.

I nedenstående figur 4 illustreres, hvordan det forventede behov for i alt 46 botilbudspladser i 2029 forventes realiseret.

Det forventes, at dele af behovet kan imødekommes ved anvendelse af nogle af de værktøjer, som Aarhus Kommunes deltagelse i frikommuneforsøget giver mulighed for. Herunder udvidet hjemmel til at anvende almene boliger som udslningsboliger med mulighed for midlertidige lejekontrakter og huslejetilskud samt øget fleksibilitet i

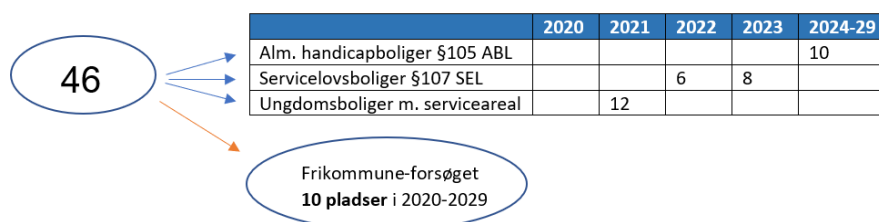

deleboligordning mv. Det giver mulighed for at bruge eksisterende almene boliger til en udvidet gruppe borgere. Det betyder, at behovet for botilbudspladser vurderes at kunne reduceres med 10 pladser i perioden 2020-2029.

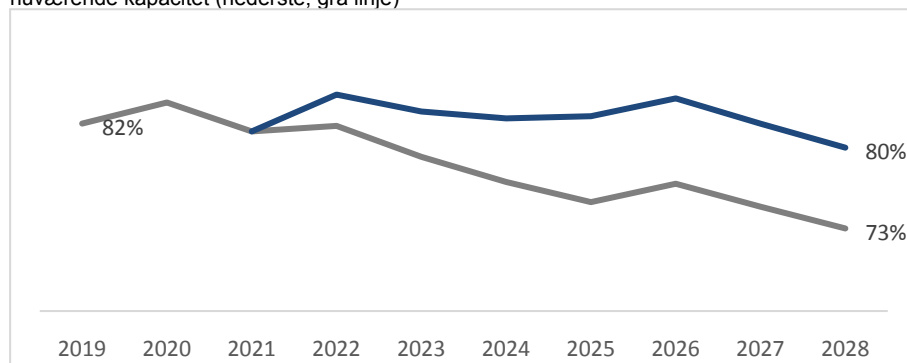
16. maj 2019
Side 14 af 20

Forventninger til realiseringen af pladserne, der fremgår i tabellen, beskrives nærmere i nedenstående figur 4. Desuden viser grafen i figur 5 forventningerne til selvforsyningsgraden med den foreslåede anlægsplan.

Figur 4: Fordeling af behovet for botilbudspladser SUV, 2020-2029

Figur 5: SUVs Selvforsyningsgrad ift. foreslåede kapacitetsudvidelser (øverste, blå linje) og nuværende kapacitet (nederste, grå linje)

Fordelingen af pladser opført efter almenboligloven eller serviceloven
I MSB er udgangspunktet, at behovet for nye længerevarende boliger primært håndteres gennem etablering af almenboliglovens § 105 frem for servicelovens § 108.

På området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne vurderes behovet primært at være knyttet til unge og til borgere med behov for midlertidige indsatser. Denne type tilbud understøtter den faglige strategi om recovery med afsæt i, at mange borgere kan komme sig og på sigt opnå et liv i egen bolig.

Der er på den baggrund et behov for at kunne tilbyde borgerne midlertidige botilbudspladser etableret efter servicelovens §107. Der planlægges derfor, jf. oversigtstabel 2 side 2, med en udvidelse af **14** midlertidige botilbudspladser i perioden 2020-2023, svarende til 30 pct. af det samlede behov på 46 botilbudspladser frem mod 2029.

16. maj 2019
Side 15 af 20

Der planlægges med flere længerevarende boliger på sigt. Kapaciteten foreslås udvidet med 10 almene boliger efter ABL § 105 i perioden 2024-2029, svarende til 20 pct. af det samlede behov.

Ungdomsboliger – samarbejde med boligforeningerne

For at understøtte arbejdet med tidlig indsats i forhold til målgruppen af borgere på området, vurderes det, at flere unge med psykiske og/eller sociale problemstillinger ville kunne profitere af at bo i en ungdomsbolig. Gennem samarbejde med boligforeningerne er der flere oplagte muligheder i forhold til at kunne placere boligerne i hele opgange eller spredt i den samlede bebyggelse. Det er dermed tanken, at denne boligform skal medvirke til at understøtte mulighederne for fællesskab, styrke social mobilitet og sikre sammenhængskraft mellem borgere med forskellige livsvilkår og livssituationer.

Det vurderes, at godt 25 pct. af det samlede behov på 46 pladser, kan imødekommes ved opførelse af i alt **12** ungdomsboliger i perioden 2020-2023.

Det må forventes, at målgruppen af borgere har et støttebehov, som betyder, at der skal opføres og finansieres servicearealer i tilknytning til boligerne.

Ud over de socialfaglige perspektiver med et ungemiljø og opnåelse af egen ungdomsbolig, giver samarbejde og sambyg med boligforeningerne god mening rent anlægsøkonomisk. Hovedparten af anlægsudgiften finansieres via lånoptag, der tilbagebetales af beboerne via husleje. Hertil ydes statstilskud og Aarhus Kommune afholder grundkapital på 10 pct. af boligdelen. Tilknyttede servicearealer finansieres imidlertid 100 pct. af Aarhus Kommune.

Opsummering botilbud – Socialpsykiatri og Udsatte Voksne (SUV)

Tabel 12. Forslag til udbygning af botilbud indenfor SUV-området 2020-29

Boligtype og antal	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
Nye botilbudspladser i alt	12	6	8	10	10	36
Heraf						
1. Almene boliger §105 ABL					10	10
2. Servicelovsboliger §107 SEL			6	8		14
3. Ungdomsboliger §52 ABL	12					12

3.2 Forsorgspladser – Socialpsykiatri og Udsatte Voksne (SUV)

MSBs behovsanalyse viser jf. tabel 13 et fortløbende underskud af forsorgspladser kumuleret til i alt 47 pladser i 2029.

Tabel 13. SUVs difference mellem kapacitet og estimeret behov, 2020-29.

16. maj 2019
Side 16 af 20

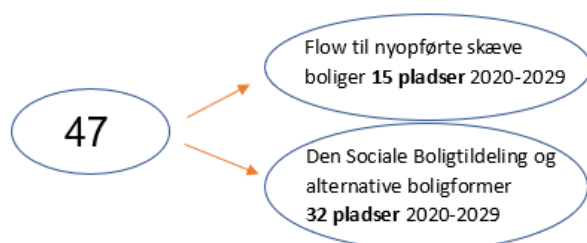
	2020	2023	2029
Samlet pladsbehov (netto)	216	221	229
Samlet pladskapacitet (netto)	-182	-182	-182
Samlet mangel	34	39	47

Kilde: MSBs behovsanalyse.

Det er dog væsentligt, at den forventede efterspørgsel efter forsorgspladser, ikke nødvendigvis håndteres gennem udvidelser af kapaciteten. Formålet med forsorgspladserne er at skabe et sikkerhedsnet for borgere uden bolig, og målet for indsatsen er at skabe rammer, hvor borgeren får en mere stabil livssituation. I anlægsplanen er der derfor fokus på tiltag, der understøtter et bedre flow på de eksisterende forsorgspladser.

I nedenstående figur 6 fremgår, hvordan det forventede behov for i alt 47 forsorgspladser forventes realiseret. Det forventes, at der ikke vil være et anlægsbehov i forhold til etablering af nye forsorgspladser, hvilket uddybes i afsnittet under figur 6.

Figur 6: Fordeling af behovet i forhold til øget efterspørgsel af forsorgspladser, 2020-2029

I Masterplanen for hjemløseområdet er det beskrevet, at et af de tre ben i Housing First-tilgangen at sikre boligløsninger, der er tilpasset borgernes forskellige ønsker og behov. Resultaterne fra Den Nationale Hjemløsestrategi 2009-13 peger på, at ca. 80 pct. af de hjemløse kan fastholde en almenbolig, hvis de får den rette støtte, mens ca. 20 pct. har behov for alternative boligløsninger så som skæve boliger, botilbud o. lign.

Der er på nuværende tidspunkt sat gang i forskellige initiativer og tiltag på området, der samlet set forventes at imødekomme det fremtidige behov på 47 forsorgspladser. Initiativer og tiltag beskrives nærmere i nedenstående. Bemærk, at anlægsplanen ikke løfter de to andre ben i Housing First-strategien, der omhandler bostøtte, herunder særligt i overgangen til egen bolig, og beskæftigelsesindsatser. Begge faktorer er væsentlige, for at borgeren kan fastholde boligen.

Etablering af besluttede skæve boliger (15 boliger)

I forbindelse med budgetforlig 2018-2021 blev det besluttet at etablere **15** nye skæve boliger til målgruppen af borgere, som har svært ved at holde fast i egen bolig, og som derfor ofte glider ind og ud af forsorgstilbuddene i byen. Behovsanalysen viser et forventet overskud af skæve boliger på baggrund af de besluttede udvidelser. Disse boliger skal medvirke til at reducere presset på forsorgspladser. Det forventes dermed, at 30 pct. af det øgede behov for forsorgspladser kan dækkes ved etablering af de besluttede skæve boliger.

16. maj 2019
Side 17 af 20

Den Sociale Boligtildeling og alternative boligformer (32 boliger)

Der er følgende tiltag i forbindelse med Den Sociale Boligtildeling, som vurderes at imødekomme det fremtidige behov.

For det første vil de planlagte kapacitetsudvidelser af et-værelses almene familieboliger, der er beskrevet i behovsanalysen, øge udbuddet af boliger, der er til at betale for borgerne. For det andet giver Aarhus Kommunes deltagelse i Frikommuneforsøget mulighed for at bruge eksisterende almene boliger til udslusningsboliger eller deleboliger. Herunder er det muligt at lave midlertidige lejekontrakter og yde borgerne et huslejetilskud.

Den resterende del af behovet forventes at blive dækket af alternative boligformer. Aktuelt har Aarhus Kommune gennem Projekt Udenfor understøttet hjemløse borgere i deres arbejde med selv at bygge og indrette flytbare boliger. Indtil videre er der planlagt etablering af seks boliger i Projekt Udenfor.

Det er væsentligt, at et tilstrækkeligt antal boliger sikres ved at udnytte alle muligheder for at etablere små billige boliger i forbindelse med nybyggeri og sikre boliger til målgruppen i eksisterende byggeri. Dette er et vedvarende opmærksomhedspunkt. Der er allerede et godt samarbejde med boligorganisationerne og med interne og eksterne samarbejdspartnere, og der arbejdes løbende på at udbygge samarbejdet

3.3 Øvrige anlægsinvesteringer på SUVs området

I nedenstående beskrives forslag til øvrige anlægsinvesteringer.

Flytning af Socialmedicinsk Tandklinik

I budgetforlig 2018 besluttede Byrådet at omdanne Brobjergskolen til et børnekulturproduktionscenter. Beslutningen betyder, at Socialmedicinsk Tandklinik skal fraflytte Brobjergskolen i løbet af de næste halvandet til to år.

I den forbindelse har Byrådet ikke afsat midler til flytning af den Socialmedicinske Tandklinik. Det komplicerer udflytningen og genetableringen, da flytteomkostningen er vurderet til ca. 2,3 mio. kr.

Det skal bemærkes, at der ikke er afsat driftsbudget i SUV hverken til leje eller forbrug af lokaler på Brobjergskolen. Udgifter hertil må forventes i nye

lokaler, hvilket udfordrer SUV driftsøkonomi, der i forvejen er presset. Denne udfordring er ikke håndteres med ovenstående forslag.

16. maj 2019
Side 18 af 20

Grundkøb på Sydhavnen

Aarhus Byråd besluttede i september 2018 at realisere tankerne i "Udviklingsplanen for Sydhavnskvarteret", hvori det bl.a. indgår, at der skal være plads og rummelighed for socialt udsatte, hvis rolle i området skal gentænkes på en ny og inkluderende måde.

Sydhavnskvarteret rummer i dag en række forskelligartede tilbud for socialt udsatte, bl.a. Naapiffiq, Nåleparken, Værestedet og Kontaktstedet, hvis forbliven i området er essentiel for de udsatte og for byens øvrige udvikling. I Sydhavnen er der endnu ikke sikret en varig og permanent placering af tilbuddene for de udsatte, som så tidligt som muligt i udviklingsprocessen bør sikres én eller flere varige placeringer for at undgå for store interessekonflikter mellem hensynet til de nye og de "gamle" brugere i området. De udsatte selv og Socialforvaltningen ønsker derfor at sikre grundstykket mellem jernbanebroerne over Spanien ved siden af Spanien 19 (en del af Kalkværksvej 15) til samling af flere af tilbuddene til de udsatte i området.

Reservationen skal således sikre, at de udsatte borgere har vished for deres forbliven i området og at forebygge fremtidige konflikter mellem byudviklingen og kommunens socialt set allermest udsatte grupper.

Udover reservationen forslår MSB, at der bevilliges anlægsmidler i 2021 til køb af grundstykket, som foreløbigt er vurderet til 8 mio. kr. Den videre udvikling og bebyggelse af grunden forventes afklaret i forbindelse med udarbejdelsen af anlægsplanen for perioden 2022-2031. De samlede estimerede udgifter til projektet inkl. grundkøb forventes at beløbe sig til 27 mio. kr.

Tabel 14. Øvrige anlægsinvesteringer på SUV-området 2020-2029

netto i 1.000 kr. og 2019 prisniveau	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
1. Flytning af Socialmedicinsk Tandklinik	2.296					2.296
2. Grundkøb Sydhavnen		8.240				8.240
3. Etablering af samlet tilbudsvifte på Sydhavnen					19.000	19.000

3.4 Økonomi – anlæg

Nedenstående tabel viser Aarhus Kommunes anlægsudgifter til de ovenstående foreslåede nye pladser på området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne, for hele perioden 2020-2029.

16. maj 2019
Side 19 af 20

Tabel 15. Oversigt over anlægsudgifter netto, SUV-området 2020-2029.

netto i 1.000 kr. og 2019 prisniveau	2020	2021	2022	2023	2024-29	I alt
12 Almene ungdomsboliger m. serviceareal		2.389				2.389
14 Midlertidige botilbudspladser §107 SEL			10.053	13.407		23.458
10 Almene boliger m. serviceareal					3.958	3.958
<u>Øvrige, herunder grundkøb mv. (SUV):</u>						
Flytning Socialmedicinsk Tandklinik	2.296					2.296
Grundkøb Sydhavnen		8.240				8.240
Etablering af samlet tilbudsvifte på Sydhavnen					19.000	19.000
I alt	2.296	10.629	10.053	13.407	22.958	59.341

4. Økonomi – drift

De foreslåede udbygninger af både botilbudspladser samt lærings- og beskæftigelsespladser følger den strukturelle udvikling i Aarhus Kommune, herunder øget befolkningstilvækst og øget levealder. Herudover er der forsøgt at tage højde for faglige og politiske strategier, så som konverteringsstrategi, øget livsmestring mv.

I behovsanalysen for Voksenhandicap er 45 pct. af pladsbehovet en følge af strategiske og politiske beslutninger, herunder konverteringsstrategi og ønsket om at kunne tilbyde Aarhus-borgere et tilbud inden for kommunegrænsen og dermed i nærheden af familier og venner. De resterende 55 pct. af behovet er en følge af den demografiske udvikling samt den øgede levealder i samfundet. Heraf udgør den demografiske udvikling ca. 45 pct. af behovet, mens øget levealder udgør ca. 10 pct.

For området for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne forventes det øgede pladsbehov i 2028 at fordele sig med 40 pct. som følge af strategiske og politiske beslutninger, herunder konverteringsstrategi. 50 pct. som følge af den demografiske udvikling og 10 pct. med baggrund i øget levealder.

Den afledte driftsudgift i forbindelse med, at MSB skal yde støtte til flere borgere, som følge af den demografiske udvikling, modsvarer i et vist omfang af, at MSB tildeles yderligere driftsmidler i henhold til den aftalte demografiske budgetmodel. I det omfang budgetmodellen ikke fuldt ud kompenserer den demografiske udvikling, forudsættes differencen håndteret inden for MSBs økonomiske ramme.

Aktuelt skal det imidlertid bemærkes at både Voksenhandicap og Socialpsykiatri og Udsatte Voksne har forventede merudgifter på driften.

16. maj 2019
Side 20 af 20

Ved anvendelse af konverteringsstrategien vil selvforsyningsgraden kunne øges. Alternativet til at udvide egen kapacitet er at købe pladsen eksternt. En analyse af konverteringsstrategien viser, at der er en driftsøkonomisk fordel på op mod 12 pct. ved at etablere pladser internt fremfor at købe tilsvarende pladser eksternt. Denne fordel har ikke indregnet de ekstra udgifter, der må forventes ved opstart af et nyt tilbud med løbende indflytning mv. For at sikre en succesfuld implementering, vil det derfor være afgørende at medtænke disse engangsudgifter i budgetlægningen på området. Det er også afgørende, at der hvert enkelt år ikke ibrugtages flere nye pladser, end det er realistisk at kunne drifte. Det er forhold som MSB arbejder med i planlægningen og ibrugtagningen af nye tilbud.

Samtidig er der i et borgerperspektiv en væsentlig forskel mellem boliger opført efter almenboligloven og serviceloven. Borgere i almene boliger får lejekontrakt og betaler husleje. Borgeren kan opnå boligstøtte. For nogle borgere er forsørgelsesgrundlaget ikke stort nok til at kunne opnå et tilstrækkeligt råderum i en almenbolig. Det gælder særligt unge borgere på kontanthjælp.

Her giver Aarhus Kommunes deltagelse i Frikommuneforsøget en mulighed ved, at der er hjemmel til at give huslejekompensation til udsatte borgere i almene boliger, der anvendes som udslusningsbolig.

For øvrige borgere med lavt forsørgelsesgrundlag, så har boliger efter serviceloven en række fordele, da der her kan tages hensyn til borgerens råderum i opholdsbetalingen. Det vil både ved huslejekompensation og i servicelovsboligerne være via driftsudgifterne, at der kompenseres for borgerens eventuelle manglende betalingsevne.

Bilag 4/5

Dokument Titel: **Bilag 3 Udvikling og
udgifter ift. eksterne og
interne botilbudspladser
på SUV-området, 2015-
2018**

Dagsordens titel: **Anlægsplan og
selvforsyningsgrad på
voksenområderne**

Dagsordenspunkt nr **2.2**

Udvikling og udgifter ift. eksterne og interne botilbudspladser på SUV-området, 2015-2018

Indeværende notat analyserer udvikling og udgifter ift. køb af eksterne botilbudspladser og forbrug og udgifter ift. egne interne pladser, i perioden 2015-2018. Analysen ser på alle typer af botilbudspladser i SUV inkl. pladser der visiteres fra Center for Misbrugsbehandling (CFM).

Analysen anvender de seneste fire år, da disse år kan sammenlignes datamæssigt. I 2014 blev der indfaset en ny delingsaftale mellem MSO og MSB, hvorfor der er databrud fra 2014-2015.

Alle tal i analysen stammer fra Aarhus Kommunes analyseportal:
<https://samarbejde.adm.aarhuskommune.dk/sites/netvaerkssider/analyseportal/default.aspx>.

Udviklingen i køb af eksterne pladser og udgifter forbundet hermed

Tabel 1: Udviklingen ift. køb af eksterne pladser (2015-2018)

Eksterne pladser	2015	2016	2017	2018
Midlertidigt botilbud §107 (SEL)	22	34	39	46
Længerevarende botilbud §108 (SEL)	18	18	15	16
Bofællesskaber §105 (ALB)	9	8	9	9
Nettosum	49	59	62	71

Kilde: Analyseporten okt. 2018. Tallene er oprundet til helårspladser. (ekskl. skæve boliger)

Tabel 2: Udgifter i kr. ifm. køb af eksterne pladser (2015-2018)

Eksterne pladser	2015	2016	2017	2018
Midl. botilbud	19.761.401	27.709.101	34.473.157	49.906.682
L.V. botilbud	19.745.231	20.511.509	17.161.931	19.043.324
Bofællesskaber	2.745.159	2.485.616	3.164.286	4.483.312
Samlet udgift	42.251.791	50.706.226	54.799.374*	66.440.336

Kilde: Analyseporten okt. 2018. *Fra 2016-2017 steg taksten som følge af overgang fra netto- til bruttotakster samtidig med at der skete en stigning i antallet af købte pladser.

Tabel 3: Udgifter i kr. pr. plads ifm. køb af eksterne pladser (2015-2018)

Eksterne pladser	2015	2016	2017	2018
Midl. botilbud	898.246	814.974	883.927	1.084.928
L.V. botilbud	1.096.957	1.139.528	1.144.129	1.190.208
Bofællesskaber	305.018	310.702	351.587	498.146
Gens. udg. pr. plads	766.740	755.068	793.214	924.427

11. november 2018
Side 1 af 2

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Økonomi
Aarhus Kommune

Økonomi Bygninger

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 41 85 87 73

E-mail:
okonomi@msb.aarhus.dk
Direkte e-mail:
jhal@aarhus.dk
www.aarhus.dk/msb

Sagsbehandler:
Allan Hoffmann Jeppesen

11. november 2018
Side 2 af 2

Udviklingen i anvendelse af egne pladser samt udgifter forbundet hertil

Tabel 4: Udviklingen ift. forbrug af egne interne pladser til egne Aarhus-borgere (2015-2018)

Egne interne botilbudspladser	2015	2016	2017	2018
Midlertidigt botilbud §107 (SEL)	61	62	72	73
Længerevarende botilbud §108 (SEL)	18	18	18	17
Bofællesskaber §105 (ALB)	243	245	260	264
Nettosum	322	325	350	354

Kilde: Analyseporten okt. 2018. Tallene er oprundet til helårspladser. (ekskl. skæve boliger)

Tabel 5: Udgifter i kr. ifm. forbrug af egne interne pladser til Aarhus-borgere (2015-2018)

Egne pladser	2015	2016	2017	2018
Midl. botilbud	36.287.382	41.779.268	49.463.351	50.771.101
L.V. botilbud	10.304.652	10.114.080	10.970.955	10.150.285
Bofællesskab.	60.678.205	65.104.933	70.115.270	70.607.831
Samlet udg.	107.270.239	117.029.009	130.549.576	131.529.217

Kilde: Analyseporten okt. 2018.

Tabel 6: Udgifter i kr. pr. plads ifm. forbrug af interne pladser til Aarhus-borgere (2015-2018)

interne pladser	2015	2016	2017	2018
Midl. botilbud	594.875	673.859	686.991	695.495
L.V. botilbud	572.481	561.893	609.498	597.076
Bofællesskaber	249.705	265.734	269.674	267.454
Gens. udg. pr. plads	472.353	500.496	522.054	520.008

Procentuelle merudgift ved køb af eksterne frem for interne pladser

Tabel 7: Procentuelle merudgifter pr. plads ifm. forbrug af eksterne frem for interne pladser til Aarhus-borgere (2015-2018)

interne pladser	2015	2016	2017	2018
Midl. botilbud	34%	17%	22%	36%
L.V. botilbud	48%	50%	47%	50%
Bofællesskaber	18%	15%	23%	46%
Gens. merudgift (%) pr. plads	33%	28%	31%	44%

Bilag 5/5

Dokument Titel:	Bilag 4 Boligtyper, støttebehov mv
Dagsordens titel:	Anlægsplan og selvforsyningsgrad på voksenområderne
Dagsordenspunkt nr	2.2

Notat

Til	Rådmanden
Til	Orientering
Kopi til	

Boligtyper, støttebehov mv.

Tilbud	Faglig ramme/ målgruppe
Længerevarende botilbud (SEL § 108)*	Borgere, der visiteres til denne boligtype, har en varigt nedsat funktionsevne og permanent behov for omfattende hjælp. Der etableres ikke et lejeforhold med lejekontrakt, men borgeren er beskyttet af visse lejerettigheder (boligdokument, råderet, opsigelsesvarsel o.lign.). Opholdsbetaling tager afsæt i borgerens betalingsevne, hvorfor boligtypen ofte medfører større driftsudgifter for kommunen set i forhold til almene boliger. Borgeren kan udvisiteres, hvis der er en væsentlig ændring i støttebehovet, fx hvis borgeren kan klare sig i eget hjem uden eller med væsentligt lavere støtteniveau end i botilbuddet, eller hvis borgerens støttebehov bliver væsentligt ændret ift. botilbuddets rammer. Det kan være nødvendigt at bruge reglerne om flytning uden samtykke ved flytning.
Botilbud efter almenboligloven (ABL § 105)*	Borgere, der visiteres har betydelig og varigt nedsat psykisk og fysisk funktionsevne. Der etableres et lejeforhold med lejekontrakt og beboeren er beskyttet af almenlejelovens bestemmelser om lejefastsættelse, opsigelse mv. Borgeren betaler husleje, der er baseret på balancelejeprincippet. Borgeren kan få boligstøtte. Et botilbud efter almenboliglovens § 105 er af mere permanent karakter. Borgeren kan ikke udvisiteres, hvis støttebehovet ophører eller ændres. Borgeren kan alene opsiges fra boligen, hvis opsigelsesbestemmelserne i almenlejeloven er opfyldt.
Midlertidigt botilbud (SEL §107)	Botilbud til personer med behov for støtte, aflastning, optræning, afprøvning af fremtidige bomuligheder, udslusning, behandlingsmæssig støtte mv. Botilbud til midlertidigt ophold efter servicelovens § 107 adskiller

	sig fra længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og fra botilbud efter almenboliglovens § 105 ved, at det ved visitationen af en borger til et midlertidigt botilbud vurderes, at borgerens behov for et botilbud ikke er varigt. Der etableres ikke et lejeforhold med lejekontrakt og borgeren har ikke lejerettigheder. Borgeren kan udvisiteres. Der kan ikke sættes bestemte tidsmæssige grænser for det midlertidige ophold. Det afgørende for, at det midlertidige ophold kan afbrydes er enten, at formålet med borgerens ophold er opfyldt, eller at borgeren har et varigt behov for en boform efter den sociale lovgivning eller boliglovgivningen og visiteres hertil. Opholdsbetaling tager afsæt i borgerens betalingsevne, hvorfor boligtypen ofte medfører større driftsudgifter for kommunen set i forhold til almene boliger.
Skæv bolig (ABL § 149a)	Målgruppen for skæve boliger er hjemløse og socialt udsatte borgere med sammensatte problemer, der har svært ved at passe ind i et almindeligt boligmiljø. Formålet med skæve boliger er at give målgruppen en fast bolig, i omgivelser der imødekommer målgruppens særlige behov. Der er tilknyttet en ordning med bostøtte til de skæve boliger, der hjælper beboerne med praktisk og social støtte i hverdagen - oftest gennem en social vicevært. Skæve boliger anses for et varigt boligtilbud. Borgeren kan ikke udvisiteres, når støttebehov ophører eller ændres. Borgeren kan alene opsiges, hvis opsigelsesbestemmelserne i almenlejeloven er opfyldt. Borgeren betaler husleje, der er baseret på balancel lejeprincippet. Borgeren kan få boligstøtte.
Ungdomsboliger – samme som §105	I MSBs anlægsplan for 2020-2023 foreslås etablering af ungdomsboliger, som kommunen ønsker at opføre som traditionelle almene boliger, men med mindre kvadratmeter, hvormed anlægsudgifterne mindskes og den efterfølgende huslejen også bliver billigere. Ved at opføre boligerne på denne måde, vil boligerne kunne anvendes af borgere i alle aldre. Boligerne kan dermed anvendes til en bred målgruppe af borgere og kan også ses som et alternativ til fx skæve boliger. Hertil forventes ny lovgivning implementeret i 2020, som åbner op for, at kommunerne kan lave midlertidige kontrakter i de almene boliger, således at borgeren fx har en boligkontrakt indtil han/hun fylder 35 år.
Almenboligloven tildelt	Aarhus-borgere med boligsociale udfordringer kan få tildelt en almen bolig

gennem DSB (ABL § 51)

gennem Den Sociale Boligtildeling (DSB), hvis de har et akut behov og ikke kan få en bolig gennem andre muligheder. Betegnelsen almen familiebolig dækker over almene boliger i al almindelighed. Der er lige vilkår for alle for at komme i betragtning til en bolig - også for par og singler.

Boligtildelingen afhænger i høj grad af behovet for boliger, samt hvor der bliver ledige boliger tilgængeligt i kommunen. DSB modtager boligtilbud fra de almene boligforeninger ift. hver tredje et-værelses bolig (jf. de nye anvisningsregler fra 2016).

Anvisningen til en bolig skal opfylde to politisk fastsatte kriterier: Der er dels et kriterie, der skal sikre en afbalanceret beboersammensætning i forhold til anden etnisk herkomst i den enkelte boligafdeling, hvilket betyder at der maksimalt må være 25 % beboere uden dansk statsborgerskab. Desuden er der fastsat krav om kombineret udlejning, der betyder, at lejemål i udsatte bydele skal tilbydes borgere, der ikke har været på overførselsindkomst i mindst 6 måneder (kontanthjælp, uddannelseshjælp, integrationsydelse).

Det forudsættes ikke, at borgeren har et støttebehov for at få tildelt en bolig gennem DSB. Modtager borgeren støtte, så er der tale om støtte i eget hjem. Borgeren har egen lejekontrakt og er beskyttet gennem lejeloven. Boligerne er drevet af almene boligforeninger.

Borgeren betaler husleje, der er baseret på balancel lejepri ncippet.

Borgeren kan alene opsiges, hvis opsigelsesbestemmelserne i almenlejeloven er opfyldt.

* Botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105 omfatter umiddelbart den samme personkreds, men det følger af forarbejderne til serviceloven, at der fra lovgivers side fortsat vurderes at være behov for botilbud efter servicelovens § 108. I forlængelse hermed er en af de kommunale forpligtelser ved særlige sikkerhedsforanstaltninger, at borgeren kan anbringes på et længerevarende botilbud efter servicelovens §108.

Botilbudstype	Længerevarende botilbud - SEL §108	Botilbud eft. almenboligloven - ABL §105 (§5 stk 2)	Bofællesskab eft. almenboligloven - ABL §105 (5 stk 3)	Midlertidigt botilbud - SEL §107	Skæve boliger - ABL § 149a	Almen familiebolig - ABL § 51
Måltrettet borgere, der vurderes at have varigt støttebehov?	X	X ⁷	X ⁷		X ⁷	⁷
Måltrettet borgere, der vurderes at have midlertidigt støttebehov?				X		
Selvhenvenderprincip?						
Har borgeren frit valg?	X	X	X			
Har borgeren lejekontrakt?		X	X		X	X
Har beboeren lejerrettigheder?	(X) ²	X	X		X	X
Kan borgeren udvisiteres?	X			X		
Krav om eget bad, toilet og køkken?	X	X	(X) ⁴		X	

1) Der er et selvhenvenderprincip, hvor en borger kan henvende sig på et hvilket som helst krisecenter eller forsorgshjem. Det er lederen af tilbuddet der afgør om borgeren kan optages;

2) Beboeren har visse lejerettigheder, som boligdokument, opsigelsesvarsel og råderet;

3) Borgere på kvindekrisecenter og forsorgshjem udvisiteres af lederen af tilbuddet dvs. ikke ved almindelig myndighedsafgørelse.

4) Bofællesskaber, ungdomsboliger og startboliger etableret i almene ungdomsboliger kan både indrettes individuelt, hvor hver borger har eget toilet, bad og køkken eller kollektivt, hvor beboerne deles om et fælles køkken;

5) Udlejer skal opsiges lejeaftalen inden udløbet af den aftalte lejeperiode, hvis lejerer ikke længere vurderes at have behov for særlig bostøtte eller hvis tilbuddet ikke viser sig at være relevant for den pågældende person, f.eks. på grund af manglende motivation eller misbrugsproblemer;

6) Der etableres et lejeforhold med lejekontrakt, som indgås tidsbegrænset til udløb senest ved lejerens 24 års fødselsdag;

7) I forbindelse med frikommuneforsøgene er det muligt at etablere udslningsboliger i almene boliger til borgere med sociale problemer. Det er muligt at knytte særlige vilkår til boligen, herunder huslejetilskud og midlertidige lejekontrakt op til 2 ½ år jf. afsnit 1.2.2;

8) Visitation til tilbuddet sker på betingelse af, at borgeren fraflytter ved det 35. år jf. afsnit 0

Bilagsforside

Dokument Titel: Dagsorden Magistraten d. 12. august 2019

Dagsordens titel Orientering fra Magistraten

Dagsordenspunkt nr 3.1

Dagsorden med beslutningsgrundlag

for møde i **Magistraten**, mandag den 12. august 2019, kl. 08.30
Udvalgslokale 285

Åben dagsorden

Borgmesterens Afdeling

1. Referat fra Magistratens møde den 1. juli 2019	2
2. Revisionsberetningerne og endelig godkendelse af regnskab 2018	3
3. Udbud og arealudvikling i Gellerup	4

Teknik og Miljø

4. Optagelse af Gebauersgade og sti i Tranbjerg som offentlig vej/sti	5
5. Bering-Beder Vejen – projektgodkendelse	6
6. Lokalplan 1082, Fælleshus, dagligvarebutik og boliger ved Rymarken - Endelig	7
7. Lokalplan 1097, Sports- og Kulturcampus i Gellerup, Brabrand - Endelig	8
8. Lokalplan 1103, Blandet byområde ved Åby Ringvej og Gudrunsvej i Gellerup - Forslag	9
9. Lokalplan 1107, Kontor, dagligvarebutik og p-hus på Godsbanearealerne - Forslag	10
10. Lokalplan 1112, Eskelunden, Natur- og eventområde - Forslag	11

Kultur og Borgerservice

11. Kunstprojekt Filmby 3	12

Borgmesterens Afdeling

12. Til drøftelse: Fokus på værdi for borgerne	13

Flere afdelinger

13. Eventuelt	14

Lukket dagsorden

Lukket dagsorden

14. Ekspropriation til Bering-Beder Vejen	15

Bilagsforside

Dokument Titel:	Dagsorden til mødet i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 21. august 2019
Dagsordens titel	Orientering om udvalgmødet
Dagsordenspunkt nr	3.2

Emne: Social- og Beskæftigelsesudvalgsmøde

9. august 2019
Side 1 af 4

Mødedato: 21. august 2019
Mødetid: Kl. 16.30 – 18.30
Mødested: Rådhuset, Lokale 390

Dagsordenen kort:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Byrådshenvist sag: Styrkelse af handicapområdet for børn
3. Budget 2020
4. Model for årlig opfølgning på Masterplan på hjemløseområdet
5. Orienteringspunkter
6. Kurser og konferencer samt sager på vej til byrådet
7. Evt.

1. Godkendelse af dagsordenen

Baggrund/formål: Udvalget godkender dagsordenen for mødet.

Ansvarlig: Liv Gro Jensen

Tid: 16.30 – 16.35 (5 min.)

Bilag:

- Dagsordenen til mødet i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 21. august 2019.

2. Byrådshenvist sag: Styrkelse af handicapområdet for børn

Baggrund/formål: Byrådet henviste på sit møde den 26. juni 2019 sagen til behandling i Social- og Beskæftigelsesudvalget.

Jf. Byrådsdebatten er løsgænger Almaz Mengesha inviteret med til drøftelsen.

Metode: Mundtlig drøftelse.

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Social- og
Beskæftigelsesforvaltningen
Aarhus Kommune

Ledelse & Politisk betjening
Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 41 85 99 39

E-mail:
beskaeftigelse@aarhus.dk
Direkte e-mail:
sbrj@aarhus.dk/
geja@aarhus.dk

Sag: 19/058655-1
Sagsbehandler:
Sofie Brøndt Jørgensen/
Jan Gehlert

9. august 2019
Side 2 af 4

Ansvarlig: Liv Gro Jensen

Tid: 16.35 – 16.50 (15 min.)

Bilag:

3. Budget 2020

Baggrund/formål: Udvalget drøfter budget 2020, herunder den økonomiske ramme og udfordringer på Social- og Beskæftigelsesområdet samt de indkomne budgetforslag fra partierne.

Økonomichef i Sociale Forhold og Beskæftigelse, Bjarne Høyer Andersen deltager under punktet.

Metode: Mundtlig drøftelse.

Ansvarlig: Liv Gro Jensen

Tid: 16.50 – 17.55 (65 min.)

Bilag:

4. Model for årlig opfølgning på Masterplan på hjemløseområdet

Baggrund/formål: Udvalget drøfter vedlagte model for årlig opfølgning til byrådet om Masterplan på hjemløseområdet, som indeholder opfølgning på udviklingen i antallet af hjemløse samt opfølgning på mål og delmål.

Metode: Mundtlig drøftelse.

Ansvarlig: Lotte Henriksen

Tid: 17.55 – 18.10 (15 min.)

Bilag:

9. august 2019
Side 3 af 4

5. Orienteringspunkter

A) Frikommuneforsøg på MSB's område.

Baggrund/formål: Udvalget orienteres om ansøgning til frikommuneforsøg i Sociale Forhold og Beskæftigelse vedr. Psykiatriens Hus.

Metode: Mundtlig orientering.

Ansvarlig: Lotte Henriksen

Tid: 18.10 – 18.15 (5 min.)

Bilag:

B) Fordeling af grundskoleelever ifm. introduktionskurser og brobygning på STX

Baggrund/formål: Udvalget orienteres om status for at finde model til fordeling af grundskoleelever ifm. introduktionskurser og brobygning på STX

Metode: Mundtlig orientering

Ansvarlig: Kristian Würtz

Tid: 18.15 – 18.20 (5 min.)

Bilag:

- Håndtering af fordeling af grundskoleelever ifm. introduktionskurser og brobygning på STX

6. Kurser og konferencer samt sager på vej til byrådet

Baggrund/formål: På hvert udvalgsmøde forelægges udvalget en liste med kommende kurser, konferencer og aktiviteter, der er mulighed for at deltage i.

Ligeledes præsenteres udvalget for de sager, som er på vej til behandling i byrådet fra Socialforvaltningen og Beskæftigelsesforvaltningen

Metode: Mundtlig drøftelse.

Ansvarlig: Liv Gro Jensen

9. august 2019
Side 4 af 4

Tid: 18.20 – 18.25 (5 min.)

Bilag:

- Kurser og konferencer
- Sager på vej til byrådet

7. Evt.

Baggrund/formål:

Metode: Mundtlig drøftelse.

Ansvarlig: Liv Gro Jensen

Tid: 18.25 – 18.30 (5 min.)

Bilag:

- Årshjul over sager til Social- og Beskæftigelsesudvalget

Bilagsforside

Dokument Titel:	SIB - URBACT netværk - orientering til Rådmandsmødet
Dagsordens titel	Orientering vedr. URBACT netværk
Dagsordenspunkt nr	3.3

Indstilling

Til Rådmandsmødet i MSB
Fra Fagligt Sekretariat
Dato 7. august 2019

Orientering vedr. URBACT netværk

1. Resume

MSB er blevet medlem af et netværk under EU-URBACT programmet. Formålet med deltagelse i netværket er, at en gruppe europæiske byer samarbejder om at udvikle lokale planer for, hvordan man kan arbejde med Sociale investeringer i form af SIB – **S**ocial **I**nvestment **B**onds. Planerne udvikles i et tæt samarbejde og med sparring fra internationale eksperter på feltet, som URBACT programmet finansierer og stiller til rådighed for byerne.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles at:

- a) Rådmandsmødet tager denne orientering til efterretning

3. Baggrund

URBACT er et europæisk udvekslings- og læringsprogram, som sigter mod at europæiske byer samarbejder om større tværgående udfordringer.

Hver by må deltage i 2 netværk ad gangen. Udover det nye netværk som MSB er blevet optaget i – deltager Aarhus kommune også i et netværk via MKB

<https://urbact.eu/onstage>

4. Effekt

Via samarbejdet i netværket forventes følgende effekter:

- En platform for på tværs af MSB og Aarhus Kommune at udvikle nye finansieringsformer
- Erhvervelse af konkret og højt kvalificeret viden og sparring fra europæiske eksperter vedr. SIB
- Erfaringer med at deltage i et EU-projekt
- Konkret indsigt i mulige finansieringsmuligheder via EU-systemet

- Erfaringen er, at over halvdelen af byer, som deltager i UBRAC netværk – efterfølgende hjemhenter EU finansiering til deres projekter.

5. Ydelse

Hvad er Social Investment Bonds?

Sociale investeringer er et værktøj til at finansiere velfærdsindsatser i et samarbejde mellem private fonde, offentlige aktører og civilsamfund.

Der er grundlæggende tale om en måde hvorpå man kan tiltrække privat kapital til at bidrage til løsningen af velfærdsudfordringer. Metoden er kendt i flere europæiske lande fx Storbritannien.

I Danmark er der kun ganske få og ganske nye erfaringer med metoden via den Sociale Kapitalfond.

Det planlagte netværk

Netværket kommer til at bestå af følgende byer:

- Heerlen (Holland) (Lead-partner)
- Kecskemét (Ungarn)
- Radlin (Polen)
- Fundão (Portugal)
- Baia Mare - Rumænien
- Haidari (Grækenland)
- Pordenone (Italien)
- Aarhus (Danmark)
- Võru (Estland)
- Zaragoza (Spanien)

Netværket ledes af en ekspert udpeget af EU, som er ansvarlig for proces og fremdrift i netværket.

Arbejdet i netværket kommer til at ligge i perioden september 2019 til juni 2022.

Tidsplan

Arbejdet i netværket kommer til at falde i to faser:

Fase 1: 6 måneder med start i september 2019.

Fasen indledes med et møde i Herleen d. 7- 9 oktober, hvor fokus er på administrativ information og præsentation af parterne.

I denne fase nedsættes den lokale arbejdsgruppe og der udarbejdes en plan for de efterfølgende måneders arbejde. (q3,q4)

Fasen afsluttes med en plan for den efterfølgende fase.

Fase 2: 24 måneder med start i foråret/sommeren 2020 (q2 2019 – q2 2022)

	2019	2020	2021	2022
--	------	------	------	------

	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Project preparation	X															
Submission of first stage application		X														
Development phase			X	X												
Submission of second phase application					X											
Implementation phase						X	X	X	X	X	X	X	X			
Project end														X		

Aktiviteter i netværket

Aktiviteterne i netværket kan opdeles i tre kategorier:

- Etablering af en lokal arbejdsgruppe (ULG), som skal arbejde med projektets temaer i en Aarhus sammenhæng
- Produktion af en lokal plan for, hvordan Social Impact Bonds kan finde anvendelse i velfærdsproduktionen i Aarhus Kommune
- Kapacitetsopbygning i forhold til SIB via sparring med ekspertgruppe udpeget og finansieret af URBACT.

6. Organisering

Den lokale gruppe (ULG), som skal deltage i arbejdet, vil bestå af ledere/medarbejdere fra relevante afdelinger i MSB samt repræsentanter fra relevante civilsamfundsorganisationer. Leder for denne gruppe er beskæftigelseschef Vibeke Jensen. Projektleder for det samlede projekt er specialkonsulent Anne Marie Frederiksen.

7. Ressourcer

Som deltager i netværket vil MSB have et budget på ca. 80.000-90.000 EURO. Det forventes, at Aarhus kommune leverer max 30% medfinansiering i form af arbejdstimer.

Den indledende bevilling til fase 1 i projektet er godkendt af URBACT og udgør for Aarhus kommune 10.594 Euro, som modtages i sensommeren 2019.

Midlerne vil skulle anvendes til deltagelse i arbejds-sessioner med de øvrige byer, afvikling af lokale møder samt administration.

Bilagsforside

Dokument Titel: Indstilling rådmand - indikatorer SOC_BEf

Dagsordens titel Udvikling i indikatorer

Dagsordenspunkt nr 3.4

Indstilling

Til Rådmanden
Fra Fagligt Sekretariat
Dato 9. august 2019

Orientering om udvikling i udsatte områder og risikoområder – udvalgte indikatorer

1. Resume

Som opfølgning på Rådmandsmøde den 18. juni 2019 har Fagligt Sekretariat udarbejdet nedenstående opgørelser med udviklingen i udvalgte indikatorer (BoSoc) for udsatte områder og risikoområder.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) Rådmanden tager orienteringen til efterretning.

3. Baggrund

På baggrund af udvalgte data i BoSoc, er der nedenfor udarbejdet en afrapportering på de indikatorer som vurderes relevante for rådmandens forespørgsel, opdelt på for beskæftigelse- og uddannelse samt for sociale indikatorer.

Beskæftigelse og uddannelse

For beskæftigelsesområdet, viser nedenstående tabel 1 udviklingen i beskæftigelses- og uddannelsesindikatorer i 2018-2019 (1. kvartal 2019, BoSoc).

Indikatorerne er opgjort for de udsatte områder (ghettolisten) samt risikoområder i perioden 2018-2019 (1. kvartal).

Som det fremgår, er der for indikatoren "Udenfor arbejdsmarkedet" en positiv udvikling, idet andelen udenfor arbejdsmarkedet er faldende for samtlige oplyst boligområder. I forhold til "Ingen UU ved 24 år" er der tale

om en positiv udvikling for områderne Herredsvang, Vandtårnsområdet, Vejlbys Vest og Vibys Syd.

Tabel 1: Udviklingen i beskæftigelses- og uddannelsesindikatorer 2018-2019

	Udenfor arbejdsmarkedet			Ingen UU ved 24 år		
	2018	2019 (1. kvartal)	Udvikling	2018	2019 (1. kvartal)	Udvikling
Bispehaven	45,50%	44,48%	-1,02%	12,02%	13,40%	1,38%
Gellerupparken/Toveshøj	51,67%	50,70%	-0,96%	22,67%	29,28%	6,62%
Herredsvang	34,12%	32,75%	-1,37%	15,80%	15,38%	-0,42%
Håndværkerparken m.v.	42,80%	40,78%	-2,02%	8,70%	14,49%	5,80%
Langkærparken	38,84%	37,56%	-1,28%	13,16%	21,26%	8,11%
Præstevangen	34,43%	33,92%	-0,51%	7,74%	15,05%	7,32%
Skovgårdsparken	40,50%	38,80%	-1,70%	13,16%	14,29%	1,13%
Trigeparken I+II	39,28%	37,67%	-1,61%	15,14%	17,11%	1,97%
Vandtårnsområdet	36,54%	36,17%	-0,36%	12,48%	7,20%	-5,28%
Vejlbys Vest	42,38%	41,61%	-0,77%	21,09%	7,35%	-13,74%
Vibys Syd	37,27%	36,24%	-1,03%	16,43%	14,85%	-1,58%

Sociale indikatorer

Nedenstående tabel 2 viser udviklingen i udvalgte sociale indikatorer for udsatte områder (ghettolisten) samt risikoområderne i perioden 2018-2019 (1. kvartal).

Som det fremgår, er der små udsving i begge retninger for indikatoren "Børn og unge med dag- og døgnforanstaltninger", hvor det største fald ses i Vandtårnsområdet, Præstevængen og Langkærparken samtidig med tilsvarende stigninger i Vejlbys Vest, Vibys Syd, Gellerupparken/Toveshøj samt Trigeparken I+II.

Tilsvarende ses små udsving i begge retninger for indikatoren "Børn og unge med sociale underretninger" hvor der bl.a. ses et fald i antallet af underretninger i Langkærparken og Trigeparken I+II samtidig med en stigning i Håndværkerparken, Skovgårdsparken og Præstevangen. Det er i forhold til denne indikator vigtigt at være opmærksom på, at en underretning er udtryk for, hvornår nogen er bekymret for et barn. Det er altså et individuelt skøn, når man vælger at indgive en underretning. Underretningen siger derfor ikke kun noget om barnets trivsel, men er også et udtryk for underretters bekymring. Desuden kan alle foretage underretninger, og der kan komme flere underretninger på det samme barn.

For nogle børn/unge er der derfor registreret flere underretninger.

Tabel 2: Udviklingen i sociale indikatorer 2018-2019

	Børn og unge med dag- og Døgnforanstaltninger			Børn og unge med sociale underretninger		
	2019 (1.		Udvikling	2019 (1.		Udvikling
	2018	kvartal)		2018	kvartal)	
Bispehaven	3,27	3,11	-0,16%	2,09	1,81	-0,27%
Gellerupparken/Toveshøj	3,16	3,99	0,82%	1,81	1,91	0,10%
Herredsvang	1,73	1,98	0,25%	1,15	1,24	0,09%
Håndværkerparken m.v.	5,47	5,13	-0,34%	1,46	2,11	0,64%
Langkærparken	4,11	3,87	-0,24%	1,91	1,12	-0,79%
Præstevangen	4,75	4,48	-0,27%	1,76	2,15	0,39%
Skovgårdsparken	4,70	4,95	0,25%	1,21	1,83	0,62%
Trigeparken I+II	2,23	3,01	0,78%	1,77	1,41	-0,36%
Vandtårnsområdet	7,24	6,26	-0,98%	1,16	0,91	-0,26%
Vejlby Vest	6,20	7,49	1,29%	0,63	1,42	0,79%
Viby Syd	3,33	4,25	0,92%	1,02	1,75	0,73%

4. Effekt

-

5. Ydelse

-

6. Organisering

-

7. Ressourcer

-

Sagsnummer: 19/-024990-3

Tegn: 4.197

Sociale forhold og Beskæftigelse

Sagsbehandler: Sofie Brøndt Jørgensen og

Tlf.: 89 40 20 00

Louise Thusgaard

E-post: beskaeftigelse@aarhus.dk

Tlf.: 29 20 89 37

E-post: sobryj@aarhus.dk

Bilagsforside

Dokument Titel: Bordrunde

Dagsordens titel Bordrunde

Dagsordenspunkt nr 3.5

Bordrunde: